

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

(ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ)

шрифт - Times New Roman 12, междуредие - 1,15

1. Описание на МИРГ (Определяне на района и населението, обхванати от стратегията):

Реализирането на подхода ВОМР през периода 2014-2020 г. засилва добавената стойност на подхода „отдолу-нагоре“, прилаган на рибарската територия на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“, и предоставя широк спектър мерки за справяне с различни видове предизвикателства. Прилагането на подхода ВОМР дава възможност за реализиране на местни стратегии, които подобряват резултатите, постигнати от традиционните, централизирани подходи, като те се явяват инструмент, който взаимодейства с тях, за да се постигнат по-добри общи резултати. Чрез стратегията за местно развитие по подхода ВОМР ще се подпомагат малки проекти, които допринасят за постигане целите на големи регионални и национални инициативи, които да подобрят качеството на живот в рибарските райони, да повишат добавената стойност на местните продукти и да действат като двигател на промяната за изграждане на по-добро устойчиво бъдеще.

Сдружение с нестопанска цел „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ реализира Стратегия за местно развитие в периода 2011-2015 г. по Договор № 25 от 13.04.2011 г. *Изпълнението на Стратегията осигури на Сдружението административен опит за управление, както на стратегически документ на територията, така и на проектите към нея, и изгради капацитет и доверие у местните неформални лидери. Включването на гражданите в процесите на изпълнение на дейностите по Стратегията утвърди Сдружението като организация, работеща активно за местното устойчиво развитие и безспорно доказва ползата за територията от прилагането на подхода „отдолу-нагоре“.*

Сдружение с нестопанска цел „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ обхваща землищните граници на три черноморски общини – Шабла, Каварна и Балчик, които се намират в административна област Добрич, в Североизточен район на планиране в Североизточна България. Територията на МИРГ е с непрекъснати граници на административното деление на трите общини, с което е спазено условието за кохерентност, където ще се прилага подходът ВОМР и стратегията на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“.

Община Шабла е разположена в североизточната част на област Добрич и граничи на изток с Черно море, на север с Румъния, а на югозапад и запад - с общините Каварна и Генерал Тошево. Община Каварна е разположена в югоизточната част на област Добрич при граници: на запад с община Балчик, на северозапад с община Генерал Тошево, на североизток с община Шабла, а на юг и югоизток с Черно море.

Община Балчик се намира в най-източната приморска част на Дунавската равнина и Добруджанското плато, като заема югоизточната част на област Добрич. На север тя граничи с община Генерал Тошево, на изток с община Каварна, на югозапад с Аксаково, на запад с община Добричка (Добрич-селска).

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИРГ:

– списък на общините, обхванати от МИРГ;

Община Шабла, община Каварна и община Балчик

– списък на населените места, обхванати от МИРГ;

Община Шабла има 16 населени места – административния център град Шабла и 15 села: Божаново, Ваклино, Горичане, Горун, Граничар, Дуранкулак, Езерец, Захари Стояново, Крапец, Пролез, Смин, Стаевци, Твърдица, Тюленово и Черноморци.

Територията на **община Каварна се включват 21 населени места**, в т.ч. административният център - град Каварна и 20 села- Белгун, Било, Божурец, Българево, Челопечене, Хаджи Димитър, Иречек, Камен бряг, Крупен, Могилище, Нейково, Поручик Чунчево, Раковски, Селце, Септемврийци, Свети Никола, Топола, Травник, Видно, Вранино

Община Балчик е най-голяма по територия с обща площ от 524,2 кв.км., което представлява 11,1% от територията на област Добрич. В състава на общината влизат 1 град – Балчик, 19 села – Безводица, Бобовец, Гурково, Дропла, Дъбрава, Змеево, Кранево, Кремена, Ляхово, Оброчище, Пряспа, Рогачево, Сенокос, Соколово, Стражица, Тригорци, Храброво, Царичино, Църква, Змеево, както и 2 курорта – Албена и Тузлата.

– брой жители на териториите, обхванати от МИРГ.

Общия брой на населението на рибарската територия, обхваната на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ – е 38 879 жители по данни на НСИ към 31.12.2016 г., разпределено по общини:

- Община Балчик – общо 19 875 жители, от които 11328 души в гр. Балчик
- Община Каварна - 14 394 жители, от които 10 982 души в гр. Каварна
- Община Шабла – 4610 жители, от които 3 214 души в гр. Шабла

Разпределение на населението по общини и населени места по данни на НСИ към 31.12.2016 г.

ЕКАТТЕ	НАСЕЛЕНО МЯСТО	брой
0803	Балчик	19875
02508	гр.Балчик	11328
03174	с.Безводица	347
04515	с.Бобовец	122
06793	с.Брястово	1
18160	с.Гурково	447

ЕКАТТЕ	НАСЕЛЕНО МЯСТО	брой
0817	Каварна	14394
03318	с.Белгун	319
04090	с.Било	17
05009	с.Божурец	99
07257	с.Българево	1156
11003	с.Видно	120

ЕКАТТЕ	НАСЕЛЕНО МЯСТО	брой
0829	Шабла	4610
04927	с.Божаново	8
10032	с.Ваклино	143
16095	с.Горичане	60
17275	с.Горун	71
17782	с.Граничар	114

23769	с.Дропла	219
24387	с.Дъбрава	169
31245	с.Змеево	268
36453	с.Карвуна	54
39459	с.Кранево	1148
39623	с.Кремена	146
44882	с.Ляхово	391
48982	с.Царичино	137
53120	с.Оброчище	2121
58270	с.Преспа	235
62788	с.Рогачево	245
66250	с.Сенокос	580
67951	с.Соколово	883
69643	с.Стражица	473
73095	с.Тригорци	167
77390	с.Храброво	55
78639	с.Църква	339

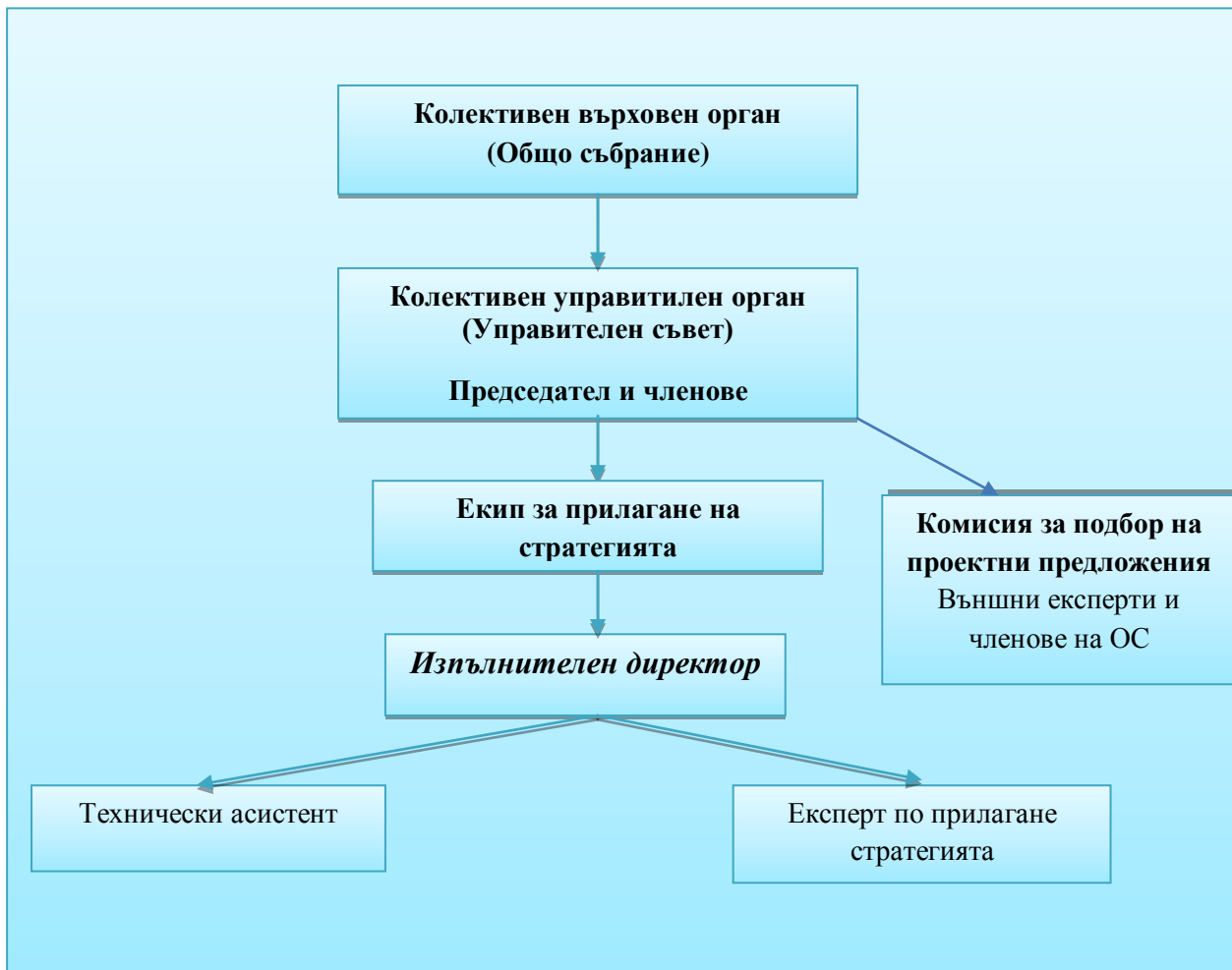
12173	с.Вранино	220
32768	с.Иречек	2
35064	гр.Каварна	10982
35746	с.Камен бряг	50
40049	с.Крупен	28
48828	с.Могилище	81
51408	с.Нейково	57
57861	с.Поручик Чунчево	24
62092	с.Раковски	221
65543	с.Свети Никола	186
66113	с.Селце	91
66281	с.Септемврийци	439
72693	с.Топола	142
72936	с.Травник	16
77044	с.Хаджи Димитър	77
80340	с.Челопечене	67

24102	с.Дуранкулак	337
27108	с.Езерец	96
30394	с.Захари Стояново	74
39493	с.Крапец	277
58596	с.Пролез	25
67550	с.Смин	55
68610	с.Стаевци	5
72179	с.Твърдица	8
73780	с.Тюленово	64
81181	с.Черноморци	59
83017	гр.Шабла	3214

1.2. Карта на територията:

1.3. Организационна структура на МИРГ/схема/.

1.4. Механизъм на вземане на решения на МИРГ;

Механизмът за вземане на решение на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ е уреден в Устава на Сдружението (приложен към настоящата стратегия), съгласно компетенциите на органите на управление на МИРГ – управителни - Общо събрание, Управителен съвет, Председателят на УС и Изпълнителният директор.

Участието на заинтересовани страни в процесите по планиране, обсъждане и оценяване на конкретни нужди е основен инструмент за работа на МИРГ, както при подготовката на стратегията за ВОМР, така и при нейното изпълнение.

За да осигури участието на различните заинтересовани страни МИРГ ще формира и поддържа функционирането на Консултативен съвет (КС) за периода на прилагане на СВОМР. Задължително условия за участие в работните срещи на Консултативния съвет е постоянен адрес или седалище за участника, ясно формулиран интерес към СВОМР, изразяващ се в опит/компетенции по темата или пряк интерес за кандидатстване по мерките на Стратегията, за да легитимира решенията, които ще бъдат предложени за гласуване от органите на МИРГ във връзка с изпълнение целите на Стратегията. Консултативният съвет може да формира повече от една работни групи, в зависимост от тематичната насоченост на обсъжданите решения (напр. секторни – за рибарството, за развитие на местен бизнес, култура, малка публична инфраструктура, др.), като най-малко пет заинтересовани лица от територията на МИРГ трябва да вземат участие в работните групи, за да могат да се вземат предвид техните решения от отганите на МИРГ.

Отговорност за създаването и функционирането на КС има екипът на МИРГ.

Дейността на Консултативния съвет не е уредена в Устава на Сдружението, тъй като тази орган е неформален и има само помощни функции. Това е орган, ангажиран с провеждане на текущи консултации между управителните органи на МИРГ и заинтересованите страни. Целта му е при взимането на решения по определени въпроси, както и при разработването на програмни документи, насоки за кандидатстване, планове, проекти и др., да се вземат предвид мненията и предложенията на заинтересованите страни. Най-често в рамките на такива форуми се поставят на обсъждане проекторешения в напреднала фаза на планиране и разработване, като лицата, участващи в консултативните работни групи, имат възможност да дадат писмени становища и предложения по обсъждания текст. Консултативният съвет ще се използва също като форум за взимане на решение по определен текущ проблем, като могат да се набележат и конкретни мерки, които представителите се ангажират да предприемат за решаване на въпроса. Членовете на Консултативния съвет не получават възнаграждение за участието си.

Целите на Консултативния съвет са:

- да подпомага дейността на МИРГ, както и управителните органи на Сдружението при вземането на решения, касаещи изпълнението на стратегията;
- да подпомага дейностите свързани с предоставянето на информация и консултация на потенциалните бенефициенти, за напредъка и възникнали проблеми при изпълнението им;

- да отправя предложения относно планирането на дейностите свързани с местните лидери, като например: необходимост от провеждане на обучения, семинари и др.;
- да следи за изпълнението на дейностите по стратегията и напредъка, като мотивирано отправя предложения за промяна в стратегията;
- преди представяне за разглеждане от УС/ОС и УО на окончателния годишен доклад по СВОМР, обсъжда резултатите от финансираните проекти и дейността на МИРГ за съответната календарна година;
- и други.

Председател на консултативния съвет е Изпълнителният директор на МИРГ. Всяко юридическо лице, участващо в консултативния съвет, определя член-титуляр с право на глас и негов заместник с право на глас чрез писмено уведомление до председателя на Работната група.

Председателят на консултативния съвет може да кани за участие в заседанията представители и на други публични, държавни органи и организации, имащи отношение към изпълнението на стратегията.

За дейността на Консултативния съвет, председателят докладва пред УС на МИРГ на редовни заседания.

2.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на района:

Общи характеристики на територията на МИРГ

Използвайки SWOT анализа за отправна точка са определени следните характеристики на територията, с оглед нейния потенциал и потребности.

Характеристиките и проблемите на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик до голяма степен се обуславят от **географското разположение** на съставните общини, което определя в значителна степен тяхното икономическо и социално развитие. *Въпреки благоприятното географско положение, обусловено от излаза на Черно море, територията на МИРГ остава встрани от основните транспортни коридори “Север- Юг” и “Изток-Запад”.*

Релефът на територията на МИРГ е предимно равнинен и равнинно-хълмист. *Територията е ясно разделена в географско отношение на две части: Крайбрежен район и Добруджанско плато. Влияние оказват две климатични области – умерено – континентална област и област на Черноморско климатично влияние. Основният тип почви на територията на МИРГ са богати, слабо излужени и излужени черноземи, позволяващи отглеждането на почти всички земеделски култури при високи и стабилни добиви. Характерните особености на черноземите обезпечават добро естествено плодородие, които благоприятно се съчетават с климатичните особености на района. Независимо от по-ниските валежи, селскостопанските култури се осигуряват добре с влага благодарение на високата атмосферна влажност и ниската изпаряемост в зоната на Черноморското крайбрежие.*

Въпреки, че територията на МИРГ е бедна на повърхностно течащи **води**, изключителен ресурс за трите общини са наличните минерални извори. Морските води се отнасят към слабо солените и са ценно природно богатство. *Рекреационните качества на морската вода се допълват от наличните минерални и термични води, което допринася за удължаване на курортния сезон.*

Освен рекреативно, морската вода има и стопанско значение за територията. Специфичен ресурс на територията на МИРГ е лечебната морска кал на Балчишката „Тузла“, Балтата (община Балчик) и Шабленска тузла (община Шабла), които са с потенциал за развитие на калолечебни дейности.

Територията се отличава с уникалните си **природни дадености и културни забележителности**, съчетани със съхранена природа и богато биологично разнообразие, които благоприятстват развитието на туризма и свързаните с него услуги. Налице са и добри възможности за добавяне на стойност към развититото селско стопанство и производство на екологично чисти продукти.

Анализът отбелязва ключовите **проблеми и нужди** на развитието на територията. Като най-сериозни се открояват *изоставане на района в социално-икономически план, сериозните структурни и демографски проблеми, ниските нива на образование, безработицата сред населението*. За района е характерно постоянно намаляване на общия брой на населението и влошаване на възрастовата структура, поради ниската раждаемост, високата смъртност и миграцията. Миграцията извън района показва, че населението трудно може да си намери работа, а липсата на заетост и неразвитата икономика са сериозен проблем.

Социално-икономическо положение на рибарската територия общини Шабла, Каварна и Балчик

Малките селища на територията на трите общини притежават сходни белези на значителна изостаналост, спрямо условията на градската среда и по-ниско качество на живот. Налице е силна концентрация на населението в общинските центрове, които имат ясно изразени водещи функции в административното, стопанско и културно отношение.

В чисто икономически план намалението на населението по малките населени места и неговото застаряване прави неефективни много от предлаганите обществени услуги, в т. ч. социалните услуги, медицинските и образователните, както и осигуряването на достъп до тях. Всичко това изправя пред сериозна дилема управляващите органи в съответната община, тъй като трябва да намерят естествения баланс между икономическа ефективност и *необходимостта от задоволяване на различните потребности от услуги и се явява предпоставка за оптимизиране на структурата, чрез която се предоставят*. По този начин тяхната достъпност се затруднява за населението от отдалечените и / или по-слабо населените села от територията. Намалената достъпност до основни услуги пък е предпоставка за емиграция на населението, особено на младите.

Относителното и абсолютното намаление на населението в под трудоспособна възраст подсказва, че демографската картина от гледна точка на естествен прираст и миграцията ще търпи по-нататъшно влошаване. Появява се заплаха за обезлюдяване на част от населените места от територията. По този начин се намалява потенциала за развитие. *Необходимо е да се предприемат решаващи мерки за разкриване на нови работни места в малките населени места или насърчителни мерки за мобилност на работната сила, за да се улесни достъпа до работни места в други населени места при запазване на родното място като място за живеене*.

Пазарът на работната сила е неравномерно овладян и се наблюдава дисбаланс: по-висока безработица в населените места извън общинските центърове и в същото време - недостиг на квалифицирана работна ръка, особено на млади хора с висше образование. В структурата на безработицата най-голям е делът на нискоквалифицираните и нискообразованите лица. Необходимо е да се предприемат мерки за съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на рано напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше или специализирано образование и задържането им за живот и работа на територията на трите общини. Недостатъчната квалификация и умения на младите хора, водят до намаляване на тяхната производителност и конкурентоспособност и създават сериозни проблеми на пазара на труда.

Влошаването на възрастовата структура на населението рефлектира и върху размера и качеството на трудовите ресурси. Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал и учене през целия живот на работната сила.

Ежегодно се провеждат обучения на всички работещи в социалните сфери, като се цели повишаване на квалификацията на персонала и взаимозаменяемост между специалистите в услугите, но е необходимо по-адаптиран към конкретната ситуация подход, с оглед наличието на сегрегирани общности. *Необходимостта от продължаването на съществуващите и предоставянето на нови планирани услуги се базира и на потребността от подкрепа за децата и лицата с увреждания, възрастните и социално слаби граждани от трите общини.*

Преобладаващата част от поддържаните съвременни спортни съоръжения обслужват сравнително ограничен контингент, основно туристи (летовници), и не осигуряват условия за масов спорт на местното население. Спортната база е не само недостатъчна по площ, но и недобре поддържана. *Възможностите на местното население за спортуване са ограничени основно до тези, предоставени от морето. Необходимо е осъвременяване и модернизирание на оборудването. В областта на спорта приоритетна задача на трите общини е създаване на условия, особено на децата и младежите за физическо възпитание и спорт, развитие на спортно-състезателен и масов спорт.*

Данните от анализа показват, че и трите общини се нуждаят от ускоряване на социално-икономическото си развитие и стимули за преодоляване на демографските проблеми, генериране на растеж, заетост и устойчиво развитие на селското стопанство, като водещ отрасъл на местната икономика.

Икономика и бизнес среда

Територията на МИРГ - общини Шабла, Каварна и Балчик - е част от житницата на България – Добруджа и селското стопанство е основен отрасъл на икономиката на трите общини. Територията се характеризира като черноморско крайбрежие и плодороден вътрешен район с почвено-климатични условия, благоприятни за развитие на земеделието. Мекият климат, крайбрежието и морето са благоприятни за развитието на туризма.

Водещи отрасли за икономиката на рибарската територия са селското стопанство, туризма и търговията, като сруктуроопределящо значение продължава да заема селското стопанство. Територията на МИРГ се характеризира с благоприятни почвено-климатични условия за развитие на селското стопанство и в трите общини. То е основен източник на доходи за населението в повечето населени места във вътрешността на територията. Доминирането на селското стопанство в икономиката е резултат от използване на наличния потенциал - оптимални природни условия и ресурси, сравнително добре развита мрежа на транспортната инфраструктура, традиции и квалификация на работната сила, осигуряване на външно финансиране. Територията на МИРГ е както селски, така и рибарски район, който е силно зависим от земеделието като източник на доходи и заетост. Развити са двата подотрасъла – растениевъдство и животновъдство. Основно е застъпено монокултурното отглеждане на зърнени и житни култури. Зърнопроизводството се осъществява предимно от земеделски кооперации, арендатори и от дребни частни стопани. Животновъдството е по-слабо развито. Отглеждането на животни е сведено до: говеда, овце, кози, свине и птици. Липсва диверсификация на стопанствата и съсредоточаване на дейността в устойчиви практики. *Необходимо е да се насърчава развитието на животновъдството, трайните насаждения и зеленчукопроизводството, вкл. биологично, както и добавянето на стойност към първичните земеделски продукти.*

В крайморските територии рибарството по традиция е поминък за определена част от населението. Риболовът е специфичен подотрасъл, чието развитие е свързано с близостта на Черно море. Сектор „Рибарство и аквакултури“ има своето допълващо значение за икономиката на територията, като едновременно с това определя и идентичността на крайбрежния район. Наличието на благоприятни природно-географски ресурси, традициите и опитна квалифицирана работна ръка предопределят неговия потенциал и идентичност. Въпреки това, сектора се сблъсква с множество ограничения (остаряла или липса на инфраструктура, амортизирана техника, сезонност на дейността и др.), което води до намаляване на неговата рентабилност, загуба на работни места и все по-малко млади хора се занимават с риболов. Това дава своето отражение и върху местната икономика. *За повишаване на икономическата активност на сектора е необходима целенасочена подкрепа от инвестиции в прилежащата инфраструктура до инвестиции в материални активи, за подобряване работната среда и безопасността на работещите.*

Сектора има силно изразена сезонност за осъществяване на дейността. Сезонността на продажбите на риба и рибни продукти е свързана с традициите за консумация и технологичния цикъл на улов и дистрибуция. *Необходимо е, от една страна, да се насочат усилията към популяризиране на ползите от рибата и рибните продукти сред населението, а от друга да се подобрят мрежите и начините на дистрибуция. С оглед избягване сезонността е необходимо насърчаване на диверсификацията на дейността на рибарите и търсене на нови форми на доход, което да доведе до подобряване на икономическите резултати и качеството на живот на заетите в сектора.* Разнообразяването на доходите чрез осъществяването на допълнителни дейности като туризъм, ресторантьорство, предоставянето на различни видове услуги в съответствие със същността на риболовния бизнес са възможност за преодоляването на този проблем. *За подобряването на резултатите е необходимо провеждането на целенасочена*

политика по подготовка на кадрите чрез квалификационни и преквалификационни обучителни курсове, инвестиции в разнообразяването с допълнителни дейности.

Подобряването на икономическото състояние на рибарите би могло да се постигне чрез повишаване на добавената стойност и качество на продуктите.

Насоките за развитие на икономиката в общини Шабла, Каварна и Балчик следва да се фокусират преди всичко към използване на местните ресурси и тясното обвързване на производството на суровини с преработката им. Има много добра обезпеченост от местни суровини за преработвателната промишленост - зърнени култури, зеленчуци, плодове, риба и аквакултури. *Перспективите за развитието на хранително-вкусовата и преработващата промишленост са свързани с навлизане на нови инвестиции за технологично обновление и подобряване качеството на произвежданата продукция, професионален маркетинг, изграждане на борси за регулиране на цените и качеството на изходните суровини. Липсва приемственост на квалифицираните кадри, поради високата миграция на младите специалисти.*

Туризмът е вторият по важност отрасъл на местната икономика след селското стопанство. Територията разполага със значителни туристически ресурси и потенциал. Уникалните природни дадености, богатата флора и фауна, красивата и чиста природа, минералните извори и лечебната кал в комбинация със значимото културно-историческо наследство предполагат активно развитие на туризма във всичките му форми – морски, екотуризъм, здравен (балнеоложки, калолечение, спа и уелнес туризъм), културно-исторически, селски, ловен и риболовен, спортен, приключенски и хоби-туризъм (водни и подводни спортове, скално катерене, сърф, яхтен туризъм и др.). Основно развит е морския ваканционен туризъм. развитието на туризма следва да се насочи към преодоляване на сезонността и увеличаване на пълняемостта на местата за настаняване и средствата за подслон чрез разнообразяването с допълнителни туристически услуги, така че да се гарантира развитието на специализирани видове туризъм. Следва да се подкрепят дейности във вътрешността на територията за предлагане на интегриран селски, еко и ловен туризъм. *По този начин ще бъде разработен потенциала на територията и ще бъде валоризирано природното и културното наследство. Допълнително може да бъдат използвани средствата за подслон и местата за настаняване за създаване на доходи и заетост извън активния сезон – за фестивален и културен туризъм. Необходимо е създаване на нови и модернизиране на съществуващите съпътстващи туризма услуги, и промоция на територията за повишаване качеството на туристическия продукт, както и оборудване за алтернативни форми на туризъм – например, лодки за разходка.*

*Развитието на **бизнеса** на територията е изправено пред огромни предизвикателства като недостатъчно инвестиции за технологично обновяване и иновации, справяне с международната и вътрешната конкуренция, и постигане на конкурентноспособност.* Повишаването на конкурентноспособността на местната икономика, на отделните сектори и на фирмите е предпоставка за постигане на икономически растеж, за справяне с конкурентния натиск и за увеличаване на доходите и жизнения стандарт на населението. Индикация за развитие на предприемачеството са малките и средни предприятия, тъй като те са източник на

нови работни места, допринасят за засилване на конкуренцията и за намаляването на регионалните различия в стопанската ефективност.

От друга страна в сферата на земеделието се характеризира с монокултурно растениевъдство. Като основен проблем в развитието на отрасъла е липсата на затворен цикъл „земя-краен продукт“, което се определя като една от причините за ограничения брой преработващи селскостопанската продукция мощности за по-висока добавена стойност. Сектор „Рибарство и аквакултури“ макар и с малък относителен дял в местната икономика създава предпоставки за разнообразяване на структурата на икономиката и създаване на добавена стойност на местните ресурси. *В тази връзка, необходимо е приоритетно да се развива преработващата промишленост – на основата на реализация на селскостопанската продукция и продукцията от рибарство и аквакултури, чрез подобряване на интеграционните връзки между производителите, в т.ч. рибарите и преработвателите, и създаване на условия за временно съхраняване на суровините.*

Като **неблагоприятна характеристика** се очертава *ниското ниво на образованост (особено сред ромите) и квалификация на част от работещите и безработните, както и процесите, свързани с повишаването на дела на жителите на района, които са на прага на социалното изключване или отвъд него* (в резултат на ниски доходи или поради множество други причини). Това е предпоставка да се ускори *изтичането на работна сила и най-вече на младежи*, които ще търсят възможности за работа и живот в други райони на страната или в чужбина. *В този контекст, от особено значение е поставянето на фокуса върху развитието на образователната и социалната инфраструктура на територията, подпомагането на процеса на трудова интеграция и подобряването на местния капацитет.*

В условията на отминалата икономическа криза българските общини, особено малките, разчитат все повече на европейските фондове за инвестиции в своята инфраструктура, жизнена среда, пътища и обществени обекти. Гражданите и бизнесът очакват тази базисна инфраструктура да създаде предпоставки за нормален живот и стопанска дейност във всички населени места.

В тази връзка, перспективата, към която е насочена настоящата Стратегия за местно развитие акцентира, както върху развитието на сектор рибарство и рибарската общност, така и върху възможностите за развитие на бизнес и заетост в други социално-икономически сектори, но при спазване на основните принципи на устойчивото развитие и политиките за ВОМР.

2.2. Екологични характеристики;

Околна среда

Територията на МИРГ с различните си населени места включва 7 защитени зони за опазване на птиците - „Било“, „Дуранкулашко езеро“, „Калиакра“, „Шабленски езерен комплекс“, „Белите скали“, „Балчик“, „Батова“ и 6 защитени зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна - „Езеро Дуранкулак“, „Езеро Шабла - Езерец“, „Комплекс Калиакра“, „Крайморска Добруджа“, „Долината на река Батова“ и „Златни пясъци“.

В териториалния обхват на общини Шабла, Каварна и Балчик попадат множество защитени зони и територии – Резерват “Калиакра”, Защитена местност “Яйлата”, Защитена местност „Степите”, Птичийт залив “Тауклиман”, Историческото място “Чиракман”, Малката влажна зона „Болата”, поддържан резерват „Балтата”, защитена местност „Долината на дроплите”, защитена местност „Находище на обикновен божур”, защитена местност „Ботаническа градина – Балчик“, Архитектурно-парковият комплекс „Двореца“.

Територията е богата на защитени зони, природни забележителности и има значимо биоразнообразие със световно значение. Само на територията на община Шабла са установени 274 вида птици, което е приблизително 68 % от всички регистрирани до този момент в България видове. Опазването на биоразнообразието води до създаване на работни места – директно свързани с дейностите по съхраняване и подобряване на местообитанията и видовете. *Необходимо е да се повиши капацитета на целевата територия за валоризация на природното наследство, в т.ч. и с оглед на бизнес възможностите и създаването на работни места (еко туризъм, интегриран селски туризъм и др.).*

Състоянието на околната среда на територията на рибарска област Шабла-Каварна-Балчик е пряко свързано с урбанизацията на територията, използването на ресурсите ѝ, развитието на промишлеността, дългогодишните дейности в селското и горско стопанство, степента на влаганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води. Основният проблем на земите в Натура 2000 е, че повечето от земеделските стопани се стремят земите им да станат избираеми за подпомагане по СЕПП, което води до премахване на храсти, дървета, а в някои случаи и цялостно разораване на ценни местообитания. *Необходимо е припознаване на мрежата Натура 2000 като възможност, а не като ограничение. Възможни са действия по информиране и разпространение на знания сред местната общност за възможностите за устойчиво използване на екосистемните услуги за оптимални обществени ползи, както и други фактори за социално-икономическото развитие на територията.*

Най-атрактивните крайбрежни зони са подложени на активна **свлячищна дейност**, а ефективното управление на отпадъците е един от откритите проблеми на околната среда на територията. Добрата екологична обстановка е обусловена от една страна от липсата на мащабни източници на замърсяващи емисии, а от друга – от благоприятния ветрови режим и залесеността на значителна част от крайбрежната територия.

Районът като цяло е **екологично чист**, поради факта, че малкото производствени предприятия през последните години са преустановили своята дейност или работят с намален капацитет. Това е довело до подобряване на качествата на околната среда, като са намалени емисиите замърсяващи въздуха, водата и почвата. Отпадъците от земеделска и животновъдна дейност са типични и характерни отпадъци, формирани от голяма част от населението. Това са предимно груби фуражи, торова маса, растителна маса и други, отпаднали при отглеждане на животни и земеделски култури. *Твърде малък процент от населението се възползва от възможността за компостиране на селскостопанските отпадъци*, тъй като няма изграден навик за отделяне, преработване и използване за подхранване на земеделските земи. Слабо е развито и биологичното производство на селскостопански продукти, което е насочено както към опазване на почвите и водите, но и за разпространение на традиционни култури, устойчиви на климата в

конкретния район. *Необходимо е да се предприемат действия за повишаване на информираността на населението в тази посока.*

2.3. Анализ силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите;

Представения Анализ на силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ) отразява изготвените по време на подготовка на стратегията експертен и съвместен анализ на заинтересованите страни.

Експертния SWOT анализ е изготвен от външен изпълнител в резултат от „Проучване и социално-икономически анализ“, като част от дейностите в изпълнение на проект BG14MFOR001-4.001-0001-C01 „Подготвителна помощ за стратегия за ВОМР на МИРГ Шабла – Каварна - Балчик“, административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №МДР-МП-01-9/27.06.2017 г.

По време на проведените две работни срещи (17.10.2017 г. в гр. Шабла с 14 участника и в гр. Балчик с 14 участника) съвместно с представители на заинтересованите страни от местната общност бяха формулирани съвместния SWOT анализ, целите и приоритетите на стратегията. SWOT анализа бе допълван по време на проведените информационни срещи за консултиране с местната общност. Заинтересованите страни от територията на МИРГ имаха възможност за корекции и допълване на Анализа и по време на проведените обществени обсъждания.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<i>ТРАНСПОРТНО-ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ И ИНФРАСТРУКТУРА</i>	
Благоприятно географско положение, граничен район на България с Румъния, разположен на брега на Черно море и главен път Румъния – Турция (Е87).	Сравнителна отдалеченост от големите административни центрове на Черно море. Транспортната достъпност е ограничена - липсва ж.п. транспорт, отдалеченост от летища и големи пристанища. Летището в Балчик е военно, но се използва и за граждански полети за малки самолети. На територията няма изградено рибарско пристанище.
Добре развита енергийна инфраструктура; Добра използваемост на ВЕИ; Наличие на битово и промишлено газоснабдяване; Изградена техническа, транспортна и социална инфраструктура и относително добре поддържана. Наличие на пристанище Балчик;	Ниска степен на изграденост и липса на канализация в селата; Физически и морално амортизирана ПСОВ (за Каварна) или липса на действаща ПСОВ (за Шабла); Амортизирана вътрешна водопроводна мрежа и големи загуби на вода.

<p>Всички населени места са водоснабдени, няма режим на водоснабдяване.</p>	
<p>ПРИРОДНА СРЕДА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО:</p>	
<p>Уникални природни дадености:</p> <ul style="list-style-type: none"> - защитени влажни зони и територии с богато биоразнообразие - растителни и животински видове със световно значение; - уникални скални образувания край с. Тюленово; - термални минерални извори и соленото езеро - лагуна “Шабленската Тузла” с уникална по своя състав лечебна кал; - наличие на минерални води: в Каварна и в Балчик (Водите в Балчик имат както рекреационни качества, така и допълнително стопанско значение); - морето е важен ресурс за развитието както на туризма, така и на икономиката; - подходящи природо-географски условия за производство на вятърна енергия (Зона на голямата ветроенергетика), като водещи са общините Каварна и Шабла, където природният потенциал се оценява като най-подходящ. Тук е изграден най-големият в България парк с ветрогенератори - „Свети Никола”; - благоприятни почвено - климатични условия за развитие на селско стопанство; - съхранена природна среда - липсват сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда. 	<ul style="list-style-type: none"> - Територията на МИРГ се отличава с недостатъчни по количество валежи - засушавания през лятото, силни ветрове през зимата; - Наличие на свлачища, ерозия и карстови форми на територията; - Ветровата ерозия е характерен процес, улеснена от обезлесеността и откритостта на територията, силните северни и североизточни ветрове и равнинния платовиден релеф
<p>Наличие на богато природно и културно наследство:</p> <ul style="list-style-type: none"> - защитени територии и зони по НАТУРА 2000, резерват «Калиакра», 33 „Шабленската тузла“, „Дуранкулашко езеро“ и др.; - богато и значимо културно-историческо наследство – традиционни фестивали, празници, обичаи; - богат спортен календар и традиции в морските спортове; - Наличие на спортни клубове за морски дейности и спортове; 	<ul style="list-style-type: none"> - Неоползотворен потенциал на наличното природно-културно наследство; - Рибарската територия на трите общини не е популярна в туристическо отношение, въпреки усилията за нейното популяризиране.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ДЕМОГРАФИЯ

<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на квалифицирани кадри с опит в адекватни за региона икономически сектори; - Опит в подготовката и изпълнението на проекти и инициативи, финансирани със средства от ЕС, вкл. реализирана стратегия на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик за периода 2007-2013 г. 	<ul style="list-style-type: none"> - Влошено демографско състояние: <ul style="list-style-type: none"> ○ отрицателен естествен и механичен прираст ○ влошена възрастова структура и застаряване на населението, ○ засилени миграционни процеси. - Нисък образователен статус на населението; - Нарастващ брой на лицата, обхванати в процеса на социално изключване; - Нарастваща безработица особено сред групите в неравностойно положение на пазара на труда, вкл. продължително безработните; - Стеснен отраслово и професионално трудов сектор; - Затруднена трудова реализация в селата; - Висок риск от бедност и социално изключване, особено сред ромите, уязвимите групи и възрастните;
<ul style="list-style-type: none"> - Традиции в туризма (предимно морския); - Община Шабла има традиции в предоставянето на туристическа услуга „бивакуване“ (която не е категоризирана съгласно закона за туризма). 	<ul style="list-style-type: none"> - Неоползотворен туристически потенциал и ресурси; Липса на средства за инфраструктура за обезопасяване на туристическите обекти; - Слаба популярност на територията като туристическа дестинация; - Сезонност на туризма; - Липсват алтернативни/ иновативни решения в туристическия сектор; - Недостатъчна леглова база, липса на по-висок клас места за настаняване (за територията на община Шабла); недостатъчно обекти в сектор „ресторантьорство“ - Недостиг на финансови средства за поддържане на културните паметници и обекти.
<p>Добре развито селско стопанство с традиции в растениевъдството и животновъдството.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Тенденция към монокултурно земеделие – интензивно зърнопроизводство, малък дял на зеленчукопроизводство, овощарство

	<p>и лозарство;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дисбаланс в развитието на крайбрежните и вътрешните зони от територията на МИРГ; - Неблагоприятна инвестиционна среда, ниска конкурентоспособност на предприятията.
СЕКТОР РИБАРСТВО	
<ul style="list-style-type: none"> - Рибарството е традиционен отрасъл (поминък) със съхранени професионални традиции и наличие на квалифицирани и опитни рибари на територията; - Наличие на благоприятни естествени климатични и хидрологични условия за развитие на подсектора; - Живописна природа, която е предпоставка за диверсификация на дейностите чрез развиване на туризъм и др. дейности; - Налични рибарски сдружения; - Тенденция за повишаване търсенето на риба и рибни продукти на вътрешния и външния пазар; - Идентичност на територията. 	<ul style="list-style-type: none"> - Сезонност на риболовните дейности; - Западане на сектор рибарство в следствие на слабото икономическо представяне; - Намалване на рибните запаси, браконьерство и незаконна продажба на риба; - Недостатъчно ниво на информираност на рибарите относно възможностите за финансиране и липса на знания и умения за разнообразяване на дейността; - Остаряло и амортизирано плавателно оборудване с ниска енергийна ефективност и капацитет – малки количества улов; - Липса на инвестиции свързани с подобряване на условията на труд, безопасността и здравето на рибарите; - Липса или лошо състояние на инфраструктурата в сектор „Рибарство“ – липсват рибарски пристанища, места за разтоварване, лодкостоянки; - Сравнително по-малка консумация на риба и рибни продукти на вътрешния пазар и не достатъчно ефективно промотиране на продуктите от аквакултури; - Слабо развита директна продажба.
БЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗМОЖНОСТИ	ПОТЕНЦИАЛНИ ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на източници на финансиране в подкрепа на местно развитие и оползотворяване на възможностите на ВОМР, ЕСИФ; - Възможности за провеждане на насърчителна местна политика за инвестиции и ПЧП; - Подобряване на средата за създаване и 	<ul style="list-style-type: none"> - Влошаване на демографските показатели и обезлюдяване на населените места. Повишаване на миграционните процеси в национален мащаб, особено сред младежите. - Влошаване качествата на природната

<p>развитие на микро и малък бизнес и създаване на условия за устойчива заетост, вкл. дейности по разнообразяване;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развитие на съпътстваща селското стопанство и рибарството преработвателна промишленост. - Оползотворяване на наличния потенциал за развитие на целогодишен туризъм -еко, ловен, природно-познавателен, селски и културно-исторически туризъм, здравен, спортен, лов и риболов - Пълноценно използване на наличните природни ресурси чрез насърчаване на инициативи за стимулиране развитието на аграрния сектор (биоземеделие, трайни насаждения и зеленчукопроизводство); - Създаване и развитие на интегриран туристически продукт, както и създаването и популяризирането на местни продукти, носещи регионален бранд; - Оползотворяване на наличните ресурси за развитие на хранително-вкусовата и преработвателна промишленост с инвестиции в технологично обновление и иновации. - Подобряване на градската среда за утвърждаване на града като привлекателно място на живот и благоустрояване на свързаната с рибарството инфраструктура. - Намаляване на безработицата, създаване на алтернативна заетост чрез обучение на заети и безработни лица, създаване на условия за развитие на предприемачеството. 	<p>среда, в следствие развитие на туризма, стопанската дейност, незаконните и нерегламентирани риболовни дейности и урбанизацията.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Продължаващо усилване на климатичните промени; - Липса на финансови средства за технологичното обновление в производствените процеси; - Ограничаване на възможностите за усвояване на природния и друг териториален потенциал на общината поради намаляващия капацитет на човешкия ресурс; - Продължаващ процес на “изтичане” на квалифицирана работна ръка от територията.
СЕКТОР РИБАРСТВО	
<ul style="list-style-type: none"> - Финансиране на подсектора със средства от европейски фонд за морско дело и рибарство и стратегия за местно развитие на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик. - Европейската политика за развитие на аквакултурите създава възможности за алтернативна заетост на рибарите, както и за разнообразяването на икономическите дейности; - Въвеждане на устойчиви иновативни и перспективни практики и технологии в 	<ul style="list-style-type: none"> - Неясна политика и променящо се законодателство в сектора; - Замърсяване на водите; - Тенденция за намаляване на рибарския сектор и улова за промишлени цели; - Глобални климатични процеси, водещи до засушаване, което може да доведе до недостиг на качествена вода за аквакултурата; - Повишена конкуренция на единния

<p>аквакултурата;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разнообразяване на дейността, чрез култивиране на видове от високия ценови сегмент, с експортна насоченост и потенциал за промишлена преработка и развиване на туризъм; - Създаване и повишаване на добавената стойност на продукцията чрез извършване на дейности по преработка и маркетинг; - Повишаване на професионалните умения на заетите в подсектора, посредством учение през целия живот и въвеждане на нови технологии и ноу-хау; - Подобряване кооперирането чрез наличните рибарски сдружения с цел дистрибуция и продажба; - Ефективно промотиране на местни продукти на пазара. 	<p>европейския пазар и повишаване на вноса;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Продължаване на незаконния улов (браконьерство) и продажба на риба; - Промяна предпочитанията на потребителите към други продукти
---	--

2.4. Зависимост на района и местното население от дейности, свързани със секторите на рибарството и аквакултурите.

Сектор „Рибарство и аквакултури” е част от икономиката на територията на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ и обхваща дейностите, свързани с производство, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултури. В крайморските територии рибарството по традиция е поминък за определена част от населението. Риболовът е специфичен подотрасъл, чието развитие е свързано с близостта на Черно море.

Северно по бреговете на гр. Каварна, в непосредствена близост до курортната зона, съществува действащо рибарско селище. В крайбрежните населени места на община Шабла – Тюленово, Крапец и селищното образувание „Шабла-юг”, са създадени 2 рибарски кооперации с основна дейност улов и търговия на риба, които впоследствие не просъществуват и не осъществяват дейност.

Според данни на Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури към 01.09.2017 г.:

- над 1,75 % от трудоспособното население от рибарската територия общини Шабла, Каварна и Балчик се занимава с риболов и риболовни дейности;
- за периода 2013 г. – 2017 г. са издадени общо 101 разрешителни за стопански риболов;
- 287 са рибарските кораби с пристанищна регистрация Шабла, Балчик, Дуранкулак и Каварна, фигуриращи в регистъра на риболовните кораби;
- за периода 2013 г. – 2017 г. активните риболовни кораби (с поне един ден на море) с пристанищна регистрация Шабла, Балчик, Дуранкулак и Каварна са 252;

- Броят на регистрираните рибовъдни стопанства е 10 /десет/ чиято обща площ обхваща 2996.19 дка. От тези 10 /десет/ рибовъдни стопанства 7 /седем/ са мидени ферми, а останалите 3 /три/ са за друг вид аквакултури. Стопанствата са разположени както следва:
  - 5 /пет/ - на територията на община Каварна;
  - 3 /три/ - на територията на община Шабла;
  - 2 /две/ - на територията на община Балчик;
- По данни предоставени от собственици на кораби за 2016 г. броят на наетите лица е общо 281 лица, разпределени както следва:
  - Кораби с регистрация Шабла - 122 наети;
  - Кораби с регистрация Каварна - 81 наети;
  - Кораби с регистрация Балчик - 78 наети.
- 42 са наетите лица от рибовъдни стопанства и аквакултури на територията на Община Шабла, Община Каварна и Община Балчик за календарната 2015 година.

В последните години на рибарската територия се наблюдава развитие на аквакултурата - един от най-бързо развиващите се отрасли от селското стопанство в света. Според прогнозата на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО) през 2020 година половината от общата продукция на хидробионти (обитатели на водната среда на живот), добита от улов и култивиране, ще са от аквакултурата. Приоритетното развитие на отрасъла се дължи на отбелязаната тенденция за намаляване на рибните и нерибните запаси (мекотели, ракообразни и др.) в световния океан, а това все по-остро поставя въпроса за вземане на адекватни мерки за намаляване на влиянието върху естествените популации на хидробионтите, което може да се извърши чрез различни методи за отглеждане на водни организми, т.е. чрез приоритетно развитие на аквакултурата (източник – доклад на ФАО, 2010 г.).

Регистрираните в Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури рибовъдни стопанства към 30.06.2017 г. в акваторията на трите общини са 16.

На територията са позиционирани водещи ферми за производство на миди, които разширяват своята дейност и успешно реализират продукцията си. Според регистъра на стопанствата за двучерупчести мекотели по данни на БАБХ към 15.07.2017 г. на територията осъществяват дейност следните стопанства:

Населено място, община	№ на регистрация,	Име, координати	Видове, за които се отнася
гр. Каварна, общ. Каварна	96500244	“Морски дарове” ООД N 43°24’18” E 28°19’30”	черна морска мида
гр. Каварна, общ. Каварна	96500245	ЕТ “СЯД – Стефка Атанасова” N 43°23’89” E 28°22’68”	черна морска мида

гр. Каварна, общ. Каварна	96500243	“Бляк сий шелс” ООД N 43°24’15” E 28°18’24”	черна морска мида
гр. Каварна, общ. Каварна	96600150	“Дълбока” ООД N 43°24’00” E 28°23’10”	черна морска мида
гр. Каварна, общ. Каварна	96600293	“Дълбока БГ” ООД N 43°23’50” E 28°23’09”	черна морска мида
с. Топола, общ. Каварна	96540024	Блек Сий Фуудс ООД N 43°23’48,4” E 28°16’04,5”	черна морска мида

В регистъра на фермите за риби на БАБХ няма вписани икономически субекти от територията, което може да бъде отчетено като **възможност за развитие**.

През последните години сектор „Рибарство” е засегнат от идентични за всички региони процеси и въздействия, свързани с промените и реструктурирането на сектора и новите приложими правила и нормативни изисквания. Критериите по отношение безопасността и условията на труд, мощност на двигателите, опазването на околната среда, въведените квоти за улов, ограниченията в инструментариума за риболов няма как да не се отразят на сектора. Влияние върху сектора оказват и миграционните процеси, застаряването на местното население, натискът на европейските конкуренти. Липсата на пристанищна инфраструктура за дребно мащабен риболов, адекватна инфраструктура за съхранение на улова, както и условия за първа продажба поставят ограничения пред развитието на сектора.

Като основни проблеми в развитието на сектор „Рибарство и аквакултури“ се очертават:

- Западане на сектор „Рибарство” – все по-малко млади хора се занимават с риболов поради изразената сезонност на риболова и ниската икономическа ефективност на дейността (ниски приходи, постоянно променящи се разходи, амортизирана материална база, липса на инфраструктура свързана с риболовните дейности); Труден достъп до кредити, поради ниските икономически показатели; Заетите в сектора извършват дейността си предимно като физически лица, нямат финансови средства, а и познания да управляват структурирани правни субекти. *Необходимо е да се предприемат мерки за повишаване на информираността и популяризиране на риболовните дейности, за повишаване на знанията и уменията на рибарите и диверсификация на дейността, като по този начин се привлекат младите към рибарството.*
- Липсва оборудване за алтернативни форми на туризъм – например лодки за разходка; *Възможно решение за повишаване доходите на заетите в сектора е разнообразяване на дейността чрез развитие на допълващи дейности, включително инвестиции на борда на корабите, риболовен туризъм, ресторанти, екологични услуги, свързани с рибарството и аквакултурите, образователни дейности в областта на рибарството.*

- Лодкостоянките не са узаконени; Рибарските селища са незаконни; липсват техническа инфраструктура и услуги за изграждането им; Липсва инфраструктура за разтоварване и изкупуване на улова – борси, тържища, терени за тях; В малките рибарски пристанища липсват съоръжения за обработка на отпадъците и няма условия за директна продажба, безопасност и работа. *Необходимо е публичните субекти, в лицето на общинските администрации да предприемат действия за инвестиции в свързаната със сектора публична инфраструктура.*
- Голяма част от риболовните кораби са остарели и икономически неефективни, с неподходящо и амортизирано оборудване, високи променливи разходи и ниска енергийна ефективност. Условията за безопасност на борда на корабите са ненадежни. Липсват безопасни условия за влизане/излизане в морето; *Необходимо е инвестиционно подпомагане на заетите в сектора за подобряване здварето, безопасността и условията на труд.*
- Няма точни правила при усвояване на морските ресурси; Често се осъществява дейността тралене (начин за ловене на рапани), което е особено доходоносно, но наскоро забранено от закона, поради вредния си ефект върху морското дъно и неговите флора и фауна. *Необходимо е да се предприемат мерки за намаляване въздействието на риболова върху морската среда, чрез насърчаване на екоиноваациите и въвеждане на по-селективни риболовни съоръжения.*
- Висока конкурентоспособност на европейския пазар; Наличните мрежи за дистрибуция на продуктите са неефективни; Сезонност на продажбите на риба и рибни продукти свързани с традициите за консумация и технологичния цикъл на производство и дистрибуция. *Необходимо е от една страна да се насочат усилията към популяризиране на ползите от рибата и рибните продукти сред населението, а от друга да се търсят възможности за постигане на по-висока добавена стойност на продуктите от сектора чрез обработка, преработка и съхранение.*

3. Описание на стратегията, включително нейния интегриран и иновативен характер.

Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик е план, който цели да допринесе за преодоляването на икономическите и социални различия в развитието на рибарската територия, чрез целенасочена финансова подкрепа за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми, основани на местните потребности и потенциал. Стратегията допълва политиките на национално, регионално и местно нива, като чрез подхода си „отдолу-нагоре“ предоставя възможност на местната общност сама да формулира своите проблеми, приоритети за развитие, интервенции на действие, като превръща обществото в „двигател“ на местното развитие и създава чувство за идентичност, съпричастност и отговорност. Стратегията е предназначена да надгражда силните страни на рибарската територия на общини Шабла, Каварна и Балчик в социален, екологичен и икономически план, като адаптира политиките към реалните потребности и възможности.

С оглед данните от извършените проучвания на територията може да се направи заключението, че установените потребности са разностранни – подобряване структурата и квалификацията на населението, насърчаване подкрепата за предприемачески дейности и разнообразяване

структурата на икономиката, инвестиции за подобряване на публичната инфраструктура и услуги, и не на последно място съхраняване на идентичността на територията, опазване на околната среда и повишаване популяризиране на местното природно и културно наследство. Необходимостта от прилагане на многосекторно финансиране е безпорна, но с оглед разграничаването със стратегиите на двете Местни инициативни групи ограничава дейностите на настоящата стратегия на МИРГ.

Изборът на цели и приоритети за развитието на територията на МИРГ се основава на изграждане на предимства на местно ниво, острота на установените проблеми, неотложност и налични възможности за решаването им, взаимовръзки между тях. В рамките на всеки приоритет са формулирани, от местното население, специфични цели и конкретни мерки, включващи дейности и операции, в отговор на местните потребности и насочени към постигането на дефинираната в стратегията основна цел - визия. Прилагането на описаните мерки ще допринесе за надграждане на силните характеристики на територията, като начин за постигане на реални ползи от възможностите и ще намали влиянието на слабостите, очертани в SWOT-анализа.

При подготовката и разработването на стратегията местното население взе активно участие чрез представителите на трите основни сектора заинтересовани страни – бизнес, нестопански и публичен сектори.

Целите и приоритетите на Стратегията са формулирани в резултат от извършени проучвания и анализи на територията, множество проведени информационни срещи и мероприятия за консултиране със заинтересованите страни (рибари и рибарски сдружения, предприемачи, земеделски стопани, активни граждани, неправителствени организации, читалища, представители от сферата на образованието и социалното дело, спортни клубове, кметове и кметски наместници на населени места от общините и др.) от територията на МИРГ.

След изготвянето на анализа на силните и слаби страни, на идентифицираните нужди и проблеми, възможностите за развитие на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик и потенциалът, с който разполага рибарският район, бе структурирана следната **визия - стратегическа цел:**

ДИНАМИЧНО РАЗВИТИЕ НА РИБАРСКАТА ТЕРИТОРИЯ НА МИРГ ШАБЛА-КАВАРНА-БАЛЧИК ЧРЕЗ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТНИ МЕСТА, ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ И КУЛТУРНИ РЕСУРСИ.

Постигането на основната стратегическа цел ще се осъществи чрез реализиране на следните три приоритета:

ПРИОРИТЕТ 1: Икономическо оживяване на рибарската територия, подобряване средата за бизнес и заетост.

Приоритетът е насочен напълно към сектора „Рибарство и аквакултури“ за задоволяване на потребностите от частни инвестиции, улесняване достъпа до ресурси за развитие на бизнеса и осигуряването на устойчива заетост и доходи за местното население в секторите на синята икономика. Сериозен акцент в стратегията е поставен върху развитието на икономика, свързана с морето, в контекста на политиката „син растеж“ . Той е с голяма тежест в стратегията и е

определен като основа за социално-икономическото развитие на територията, тъй като бизнеса има потенциал да създава най-голям дял от brutния вътрешен продукт, доходите и заетостта на населението. Ролята на малките и средни предприятия, креативността и иновациите за икономическото развитие включва много повече от нарастването на произведената и реализираната продукция, реализирането на приходи или ръста на brutния продукт. Тя включва най-вече иницирането и реализирането на съществени изменения в структурата на икономиката, на социалната област и на обществото като цяло.

Предоставянето на възможности с акцент инвестициите в рибарството и аквакултурите, развитие на преработвателния сектор, подкрепата за съпътстващи и допълващи дейности извън рибарството на територията са от изключителна важност за подпомагането и стимулирането на предприемачеството и дребния бизнес в сектора, с цел оздравяване на икономиката и укрепване социалните устои на обществото.

Наличният потенциал по отношение на природни и културни дадености - защитени територии, богато природно и културно-историческо наследство, предполагат развитието на „зелен“ туризъм и производство на съпътстващи услуги и продукти, развитие на сектор рибарство, като се запазят културната цялост, основните екологични процеси, биологичното разнообразие и поддържащите екосистеми. Развитието на туризъм, туристически и ресторантьорски услуги също са идентифицирани като потенциална възможност за подобряване на бизнес средата и осигуряване на доходи и заетост в сектора на рибарството и аквакултурите.

За да се гарантира жизнеспособността на рибарството и аквакултурите в условията на силно конкурентен пазар, този приоритет е в неизменна свързаност с втори приоритет, по отношение на инфраструктурата като ключов фактор в развитието на икономиката и околната среда, като условие и зависимост от ресурсите ѝ.

ПРИОРИТЕТ 2: Оползотворяване на наличния природен, културен и демографски потенциал за развитие на териториална идентичност и подобряване средата на живот.

Устойчивото социално-икономическо развитие на рибарската територия е неразривно свързано със съществуващата инфраструктура и качеството на предлаганите услуги за населението. Недостига на инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура и неадекватното качество на предлаганите услуги, особено в сектор „Рибарство и аквакултури“ е основният елемент за създаването на неравни възможности в социално-икономическото развитие. Тези фактори водят до влошаване на качеството на живот за рибарските общности и застрашава способността им да задържат населението и да привличат инвестиции, което ги поставя в социално-икономически спад.

Приоритетът е основан на стремежа за подобряване условията и качеството на живот, при спазване на принципите за устойчиво развитие, чрез подобряване на техническата инфраструктура свързана с риболова и морските дейности, с грижа за опазване и използване на природните и културни богатства.

Приоритет 2 предвижда и подкрепя на местното развитие на рибарската територия чрез мобилизиране на наличните ресурси в областта на човешките ресурси и културно, историческо,

природно и морско наследство. Предвижда дейности, които се основават на подхода за развитие на общността и които следват принципите на живото наследство. Тези дейности целят оживяване на рибарската територия и постигане на осезаема положителна промяна в социално-икономическо отношение. Те се отнасят до задоволяване на важни културни потребности на хората, като същевременно насърчават диалога между различните групи в общността и се разработват на основава на местни партньорства и сътрудничества.

Устойчивото развитие на територията е немислимо без оценяването и осъзнаването на екосистемните услуги и повишаване на осведомеността по въпросите на околната среда с участието на рибарите, по отношение на опазването и възстановяването на морското биологично разнообразие.

ПРИОРИТЕТ 3: Утвърждаване на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик като двигател за местно развитие на рибарската общност.

Този приоритет се основава на схващането, че МИРГ като местно публично-частно партньорство с представителност на различните сектори на обществото – публичен, стопански и нестопански, в т.ч. и представителност на сектор „Рибарство и аквакултури“ е движещата сила на промяната.

Първата насока в приоритета е свързана с дейностите на МИРГ:

- текущи разходи, свързани с управлението и изпълнението на стратегията, вкл. оперативни разходи, дейности за обучение, за връзки с обществеността, дейности свързани с мониторинга и оценката на стратегията и др. свързани с нормалното функциониране на сдружението;
- дейности по популяризиране на стратегията за ВОМР, с цел да се улесни обменът за предоставяне на информация между заинтересованите страни, да се съдейства на потенциалните бенефициери с оглед разработването на операции и подготовката на предложения.

Създаването на мрежи от контакти между местните партньорства е основна характеристика на подхода ВОМР. Ето защо сътрудничеството между тези местни партньорства е важен инструмент за развитието, който следва да бъде подпомаган по линия на ЕФМДР. Втората насока по приоритета е свързана с необходимостта от постигане на устойчив напредък чрез **създаването и развитието на партньорства** с цел осъществяване на съвместни дейности: обучения, изграждане на капацитет, споделяне на опит, обмен на ноу-хау и др., допринасящи за устойчивото развитие на местните общности и подпомагащи постигането на целите на стратегиите, стимулиране въвеждането на иновативни дейности на местно ниво, създаване на европейска идентичност в допълнение към местната, регионалната и националната идентичност подкрепа за промотиране на характерни за местните територии и общности продукти, марки, дейности, забележителности и др.

4. Описание на измерими и ясни цели за крайните продукти и резултатите.

Реализацията на целите и приоритетите обхващат и проследяват взаимовръзката с формулираната стратегическа цел - визия за развитието на територията на МИРГ Шабла-

Каварна-Балчик. Приоритетите са насочени към запазване и развитие на сектор „Рибарство и аквакултури“ и насърчаване на предприемачеството, подобряване на жизнената среда и устойчиво управление на околната среда. Определените приоритети за действие и техните специфични цели ще бъдат реализирани посредством изпълнението на предвидения пакет от мерки и дейности, включващи подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти.

Стратегическата рамка е определена в 3 приоритета и предвижда следните специфични цели по приоритети:

Специфични цели по приоритет 1: Икономическо оживяване на рибарската територия, подобряване средата за бизнес и заетост

Специфична цел 1.1: Насърчаване развитието и повишаване на конкурентоспособността на сектор Рибарство и аквакултури

Предвижда подпомагане за развитие на сектора „Рибарство и аквакултури“ и свързаната с него преработка на продуктите. На територията на МИРГ добавянето на стойност към продуктите от рибарство и аквакултури е ниско застъпена въпреки наличните суровини. Подкрепата за инвестиции в материалната база за преработката на суровините на място е възможност за подобряване на сектора и създаване на допълнителна заетост.

Специфичната цел предвижда дейности, насочени към осигуряване на заетост чрез инвестиционна подкрепа за аквакултурни стопанства и насърчаване създаването на добавена стойност на територията, като се подкрепи създаването и развитието на предприятия, преработващи продукти от риболов и аквакултури. Инвестициите в материални активи, техника и технологии, от друга страна, допринасят за повишаване на конкурентоспособността на сектора, като стремежът е да се задържи икономически активното население и младите хора на територията чрез осигурената заетост.

За постигането на специфична цел 2.1 ще се прилагат комбинация от мерки и дейности от Регламент (ЕС) 508/2014 г. на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета: „Продуктивни инвестиции в аквакултурите“ и „Създаване на добавена стойност и преработване на продуктите от риболов и аквакултури“.

Специфична цел 1.2: Разнообразяване на икономиката в рибарската област, подобряване условията на труд и насърчаване на предприемачеството в направления свързани с морето

Специфичната цел е насочена към насърчаване на предприемачеството, създаване на конкурентоспособна и устойчива икономика, и подпомагане развитието на МСП, включително предлаганите от т.нар „син“ растеж по-широки морски сектори. Подпомагането на инвестиционните дейности ще допринесе за създаването на заетост и ще насърчи разнообразяването на дейности в местната икономика в направления като туризъм, ресторантьорство, услуги и др., като допълващи/съпътстващи дейности за заетите в сектора „Рибарство и аквакултури“. От друга страна, осигуряването на безопасни условия на труд за

рибарите, както и подобряване на работната среда, организацията на труд, се очаква да подобри качеството на работните места и да рефлектира положително върху производителността на труда и привлекателността на сектора.

Създаването на възможности за разкриване на нови и запазване на съществуващи работни места ще допринесе за намаляване на безработицата, осигуряване на трудови доходи и подобряване качеството на живот на населението.

За постигането на специфична цел 2.1 ще се прилагат комбинация от мерки и дейности от Регламент (ЕС) 508/2014 г. на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета: „Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите“ и „Диверсификация и нови форми на доход, и създаване на работни места“

Специфичните цели на **приоритет 1** допринасят за постигането на следните специфични цели на ВОМР:

а/ добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;

б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;

г/ насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;

Специфични цели по приоритет 2: Оползотворяване на наличния природен, културен и демографски потенциал за развитие на териториална идентичност и подобряване средата на живот.

Специфична цел 2.1: Подобряване и развитие на техническата инфраструктура за дейности свързани с морето.

Развитието на територията е немислимо без поддържане и обновяване на съществуващата инфраструктура и подобряване качеството на предлаганите услуги за населението от рибарската територия. Пречка е недостигът на достатъчно средства за инвестиции в обновяване на съществуващата инфраструктура, спортните и културни дейности свързани с морето, което освен това е затруднение за създаването на равни възможности на всички субекти в социално-икономическото развитие на територията. Тези фактори водят до влошаване на качеството на живот на територията на МИРГ и застрашават способността ѝ да задържа населението и привлича инвестиции, което е предпоставка за социално-икономически спад. Подкрепата по

настоящата специфична цел ще бъде насочена към инвестиции в публична инфраструктура, пряко свързана с дейността на рибарите и синята икономика, както и за поддържане и запазване на морското културно наследство във връзка с рибарските общности. Чрез подпомагането ще се постигне подобряване/изграждане на техническата инфраструктура. По този начин ще се създадат предпоставки за стимулиране на местното развитие до ограничаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването на района.

За постигането на специфична цел 2.1 ще се прилага мярка: „Инвестиции в многообразна публична инфраструктура свързана с рибарската общност и морския потенциал на територията“, извън Регламент 508/2014, която допринася за постигането на целите на стратегията, на подхода ВОМР и пряко съответства на политиката за „син“ растеж.

Специфична цел 2.2: Опазване на природното богатство и валоризация на културното наследство на рибарската област, вкл. рибарството, аквакултурите и морското културно наследство

Специфична цел 2.2 е насочена в аспекта на устойчивото развитие и контекста на политиката „син“ растеж, чиято неразделна част е устойчивата икономика и използването на ресурсите с цел тяхното разумно управление, и опазване на природната среда, вкл. морската природна среда. Територията на МИРГ има налични природни, исторически, културни и морски ресурси с потенциал за развитие на множество икономически дейности. В тази връзка е необходимо популяризиране на потенциала на територията за развитие на туризъм например, като се използват недвижимите културни ценности, защитените територии и водни басейни и др.. Мярката ще има допълващо значение за стратегията, като ще подкрепя дейности, насочени към запазване, поддържане и подобряване на културното и природно наследство, вкл. морско наследство, както и действия за повишаване на осведомеността за ползите от околната среда, които могат да се добавят към потенциала за растеж на територията. Подкрепата на мярката и устойчивото развитие на територията не би могло да се разгледа извън осъзнаването и оценяването на екосистемните услуги и наличието на национални културни ценности, както и подпомагането на обучителни дейности свързани с морето и морската икономика. Дейностите за популяризиране, информиране, обучение и консултиране на предприемачите и населението за използването на подходящи технологии, способстващи адаптирането към промените в климата и опазването на околната среда ще допринесат за постигане на принципите за устойчиво развитие.

За постигането на специфична цел 2.2 ще се прилага мярка, която е извън обхвата на Регламент 508/2014, която допринася за постигането на целите на стратегията на МИРГ, на подхода ВОМР и пряко съответства на политиката за „син“ растеж: „Възстановяване и подобряване на природното наследство, културата и спорта на рибарска територия“.

Специфичните цели на **приоритет 2** допринасят за постигането на следните специфични цели на ВОМР:

б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;

в/ подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата;

г/ насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;

Специфични цели по приоритет 3: Утвърждаване на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик като двигател за местно развитие на рибарската общност.

Специфична цел 3.1: Активизиране и включване на местната общност в процеса на изпълнение на стратегия за ВОМР.

За постигането на тази специфична цел ще се прилага мярка „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие“, където ще бъдат организирани и проведени дейности съгласно комуникационната стратегия на МИРГ, описани по-долу.

Специфична цел 3.2: Коопериране - създаване на мрежи от контакти и обмяна на опит и най-добри практики

Създаването на мрежи от контакти между местните партньорства е основна характеристика на подхода водено от общностите местно развитие. Сътрудничеството между местните партньорства е важен инструмент за развитието, който се подпомага по линия на ЕФМДР. Насърчаване на национално и международно сътрудничество между рибарските групи в рибарската област е една от целите, разписани в устава на Сдружението. Постигането на тази цел ще се осъществи посредством съвместни дейности: обучения, изграждане на капацитет, споделяне на опит, обмен на ноу-хау, стимулиране въвеждането на иновативни дейности на местно ниво и др., допринасящи за устойчивото развитие на местните общности и подпомагащи постигането на целите на стратегиите за ВОМР.

Необходими са съвместни интервенции с други рибарски групи в страната и чужбина свързани със създаване на европейска идентичност в допълнение към местната, регионалната и националната и подкрепа за промотиране на характерни за местните територии и общности продукти, марки, дейности, забележителности и др.

Дейностите ще допринесат да се засили ролята на рибарските общности в местното развитие, като се подкрепят инициативи свързани с ученето през целия живот, насърчаване на социалното благополучие и културното наследство, включително и морското културно и природно наследство.

За постигането на втората специфична цел по приоритет 3 ще се прилагат дейности свързани с коопериране и сътрудничество с други МИРГ от станата и ЕС, като финансирането ще бъде част от средствата по мярка „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие“.

Предвижда се при осигулена възможност, МИРГ да кандидатства в партньорство с МИГ по мярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ на ПРСР 2014-2020.

Специфичните цели на **приоритет 3** допринасят за постигането на следните специфични цели на ВОМР:

б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, **ученето през целия живот** и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;

г/ **насърчаване на социалното благополучие и културното наследство** в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;

д/ **засилване на ролята на рибарските общности в местното развитие и управлението на местните ресурси в областта на рибарството и морските дейности.**

ВИЗИЯ	ДИНАМИЧНО РАЗВИТИЕ НА РИБАРСКАТА ТЕРИТОРИЯ НА МИРГ ШАБЛА-КАВАРНА-БАЛЧИК ЧРЕЗ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТНИ МЕСТА, ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ И КУЛТУРНИ РЕСУРСИ.					
приоритет	ИКОНОМИЧЕСКО ОЖИВЯВАНЕ НА РИБАРСКАТА ТЕРИТОРИЯ, ПОДОБРЯВАНЕ СРЕДАТА ЗА БИЗНЕС И ЗАЕТОСТ		ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА НАЛИЧНИЯ ПРИРОДЕН, КУЛТУРЕН И ДЕМОГРАФСКИ ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ И ПОДОБРЯВАНЕ СРЕДАТА НА ЖИВОТ		УТВЪРЖДАВАНЕ НА МИРГ ШАБЛА-КАВАРНА-БАЛЧИК КАТО ДВИГАТЕЛ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА РИБАРСКАТА ОБЩНОСТ	
Специфични цели	<i>1.1: Насърчаване развитието и повишаване на конкурентоспособността на сектор рибарство и аквакултури</i>	<i>1.2: Разнообразяване на икономиката в рибарската област, подобряване условията на труд и насърчаване на предприемачеството в направления свързани с морето</i>	<i>2.1: Подобряване и развитие на техническата инфраструктура за дейности свързани с морето</i>	<i>2.2: Опазване на природното богатство и валоризация на културното наследство на рибарската област, вкл. рибарството, аквакултурите и морското културно наследство</i>	<i>3.1: Активизиране и включване на местната общност в процеса на изпълнение на стратегия за ВОМР</i>	<i>3.2: Коопериране и сътрудничество-създаване на мрежи от контакти и обмяна на опит и най-добри практики</i>
мерки	<ul style="list-style-type: none"> • Продуктивни инвестиции в аквакултурите ; • Създаване на добавена стойност и преработване на продуктите от риболов и аквакултури • Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите ; • Диверсификация и нови форми на доход, и създаване на работни места 		Инвестиции в многообразна публична инфраструктура свързана с рибарската общност и морския потенциал на територията	Възстановяване и подобряване на природното наследство, културата и спорта на рибарска територия	Текущи разходи и популяризиране на СВОМР	- Текущи разходи и популяризиране на СВОМР - Мярка 19.3 от ПРСР
продукт и резултат	Създадени нови работни места – 45; Запазени работни места – 30; Подкрепени проекти – 20; Въведени нови технологии и модернизация на физическия капитал – 3; Подпомогнати предприятия/стопанства - 5		Подпомогнати проекти за инвестиции в инфраструктура свързана с рибарите и рибарските дейности – 4; Стойност на инвестициите – 1 200 000 лв.	Проекти за популяризиране на екосистемните услуги – 1; Проекти за експониране на местното културно и природно наследство – 2; Проекти свързани с обучения и дейности в направления свързани с морето - 3	Проведени дейности за информиране - 4; Създадени работни места – 3;	Проекти за сътрудничество – 3;
Общ брой подкрепени проекти по стратегията на ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик – 30;						

5. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията.

Стратегията на СНЦ „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ е разработена в резултат от дейностите по проект BG14MFOR001-4.001-0001-C01 „Подготвителна помощ за стратегия за ВОМР на МИРГ Шабла – Каварна - Балчик“ в изпълнение на договор №МДР-МП-01-9/27.06.2017 г. по процедура BG14MFOR001-4.001 „Подготвителна помощ за стратегии за ВОМР“, на ПМДР 2014-2020 г., с финансовата подкрепа на Европейски фонд за морско дело и рибарство.

Дейностите по проекта са реализирани въз основа на принципите на партньорство и общностно планиране, като активно участие взеха представители на трите основни сектора – публичен, стопански и нестопански.

Разработването на стратегия за ВОМР на територията на МИРГ Шабла – Каварна - Балчик“ премина през няколко основни етапа, като бе използван комплексен подход включващ: информиране, събиране и анализ на информация за територията, обучение, консултации и обсъждане с местната общност.

Етап 1: Популяризиране на подхода ВОМР и процеса на разработка на стратегията – провеждане на информационна кампания, 2 информационни срещи, 2 конференции.

Правилното и навременно информиране на местната общност и мотивирането и да се включи в толкова важен процес за територията, какъвто е подготовка на стратегия за ВОМР е основния и първи по важност процес в подхода ЛИДЕР. За информиране на общността и популяризиране процеса на разработка на стратегия са проведени са **2 едnodневни информационни кампании** за запознаване на местната общност с подхода ВОМР, дейностите по проекта и процеса на разработване на стратегията (29.09.2017 г. в гр. Каварна с 13 участника; 29.09.2017 г. в гр. Балчик с 12 лица). В срещите взеха участие 25 лица. По време на срещите бяха проследени историята и принципите на подхода ЛИДЕР, спецификата на работа в местните общности, активизиране на участието им в процеса на вземане на решения.

За популяризиране на процеса на подготовка на стратегията са разработени, отпечатани и разпространени **информационни материали**. Информационните материали са разпространени сред местната общност по време на различните мероприятия.

Проведени са **2 информационни срещи** - на 04.10.2017 г. в гр. Каварна с 21 участници и в гр. Балчик с 22 участници, където бе направена презентация за представяне на възможностите за финансиране на ПМДР и възможните мерки, които да бъдат включени в стратегията. Проведени са **2 информационни конференции**. На 20.10.2017 г. в Каварна пред 51 лица от местната общност бе представено резюме от данни от изготвените проучвания анализи на територията. Втората информационна конференция (27.10.2017 г.) запозна 50 участници с проекта на разработената стратегия. Създадена е и **електронна страница**, където се публикува информация - www.flag-shabla.eu.

Етап 2: Обучения на местни лидери и заинтересованите страни – 2 двудневни обучения. Проведено е **1 двудневно обучение** за екипа на МИРГ и членовете на УС

на 28-29 октомври 2017 г., в гр. Шабла. Реализирано е и **1 двудневно обучение за местни лидери** – 28-29.10.2017 г. в гр. Шабла за 20 местни лидери от територията.

Етап 3: Част от дейностите по проекта са проведените **проучвания и анализ на територията**, като са изготвени 2 броя доклади: **Проучване и социално-икономически анализ и Проучване и анализ на нагласите на населението**.

Целта на двата анализа бе да се представят актуални данни за територията и нейните характеристики и да определи потенциалните заинтересовани страни в стратегията, и да анализира техните потребности. Основни подходи при събирането на информация бяха интервютата и анкетирането. На всеки заинтересован беше предоставена за попълване специално изработена за целта анкета, която включва основни въпроси, свързани с проблемите на рибарската област и сектор „Рибарство и аквакултури“, предложения за акцентирание върху основни стратегически приоритети и мерки, които биха могли да се финансират от стратегията.

Етап 4: Подготовка и консултиране на стратегия за ВОМР с местната общност. Процесът на подготовка обхваща провеждането на **2 работни срещи, 3 срещи за консултиране с местната общност и 2 обществени обсъждания**. За подготовката на стратегията бе ангажиран външен експерт, който взе участие при провеждането на мероприятията.

По време на **работните срещи** (17.10.2017 г. в гр. Шабла с 14 участника и в гр. Балчик с 14 участника) съвместно с местната общност бяха формулирани SWOT анализа, целите и приоритетите на стратегията.

Срещите за консултиране с местната общност дадоха възможност на заинтересованите страни да се запознаят с възможностите на подхода ВОМР и по-конкретно мерките, които може да бъдат включени в стратегията. Срещи са проведени: на 18.10.2017 г. в гр. Шабла с 27 участника, и в гр. Каварна с 14 участника и на 21.10.2017 г. в с. Балчик с 29 участника.

Проведени са **2 обществени обсъждания** с общо 31 представители на местната общност - на 19.10.2017 г. в гр. Шабла с 15 участника, и в гр. Балчик с 16 участника. По време на срещите бяха обсъдени мерките с условията за допустимост и критериите за оценка на проектите, бюджета по всяка отделна мярка, като местната общност очерта цялостната стратегическа рамка – визия, цели, приоритети, мерки и конкретните условия и бюджет по тях.

В процеса на подготовка на стратегията на всеки от трите сектора на местната общност е предоставена информация, представяща стратегическата рамка посредством наличните на територията информационни канали – интернет страници на трите общини, интернет страница на МИРГ, интернет издания на местни медии, съобщения в местните медии – радио и телевизионни, и печатни издания; разпространение на информационни материали и др. Проект на стратегията е публикуван на интернет страницата на МИРГ, което даде възможност за обсъждане на местната общност.

Одобрение на стратегията. С решение на Общото събрание от заседание проведено на 10.11.2017 г. в гр. Шабла Стратегията за Водено от общностите местно развитие на Сдружение МИРГ Шабла-Каварна-Балчик бе одобрена.

В обобщение при подготовка на Стратегията участие са взели 328 представители на трите основни сектора – публичен, стопански и нестопански в проведените общо 2 срещи-информационни кампании, 2 информационни срещи, 2 конференции, 2 двудневни обучения за екипа на МИРГ и местни лидери, 2 работни срещи, 3 срещи за консултации с местната общност и 2 бр. обществени обсъждания.

6. План за действие, в който се посочват дейностите, които ще допринесат за постигането на поставените цели:

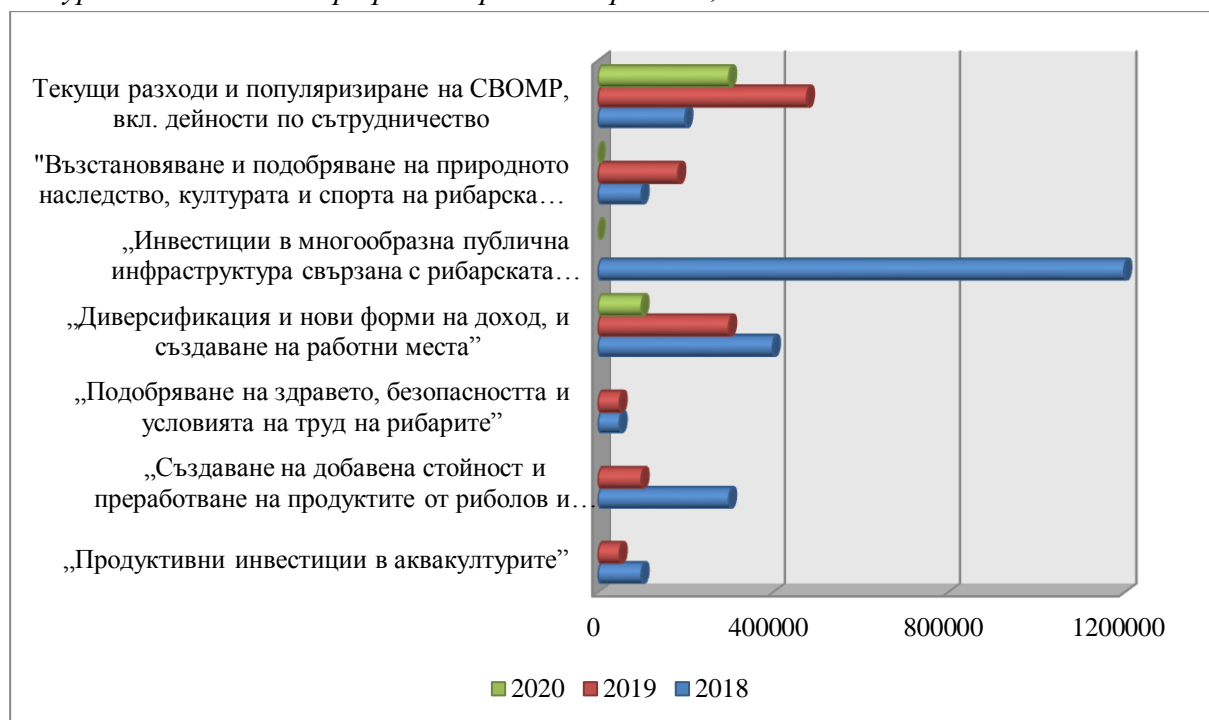
Визия	Динамично развитие на рибарската територия на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик чрез икономически растеж и създаване на работни места, подобряване качеството на живот и устойчиво управление на природните и културни ресурси			
	Действие/мярка	Фин. средства	Прием на проекти*	Резултат
Приоритет 1: Икономическо оживяване на рибарската територия, подобряване средата за бизнес и заетост				
<i>СЦ 1.1: Насърчаване развитието и повишаване на конкурентоспособността на сектор рибарство и аквакултури</i>	Продуктивни инвестиции в аквакултурите	150 000 лв.	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Създадени нови работни места – 45; • Запазени работни места - 30; • Подкрепени проекти – 20; • Въведени нови технологии и модернизация на физическия капитал – 3; • Подпомогнати предприятия/стопанства - 5
	Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите	100 000 лв.		
<i>СЦ 1.2: Разнообразяване на икономиката в рибарската област, подобряване условията на труд и насърчаване на предприемачеството в направления свързани с морето</i>	Създаване на добавена стойност и преработване на продуктите от риболов и аквакултури	400 000 лв.		
	Диверсификация и нови форми на доход, и създаване на работни места	800 000 лв.		
Приоритет 2: Оползотворяване на наличния природен, културен и демографски потенциал за развитие на териториална идентичност и подобряване средата на живот				
<i>СЦ 2.1: Подобряване и развитие на техническата инфраструктура за дейности свързани с морето</i>	Инвестиции в многообразна публична инфраструктура свързана с рибарската общност и морския потенциал на територията	1 200 000 лева	2018-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомогнати проекти за инвестиции в инфраструктура свързана с рибарите и рибарските дейности – 4; • Стойност на инвестициите – 1 200 000 лв.

<p><i>СЦ 2.2: Валоризация и популяризиране на културното наследство на рибарската област, вкл. рибарството, аквакултурите и морското културно наследство</i></p>	<p>Възстановяване и подобряване на природното наследство, културата и спорта на рибарска територия</p>	<p>283 760 лв.</p>	<p>2018-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проекти за популяризиране на екосистемните услуги – 1; • Проекти за експониране на местното културно и природно наследство – 2; • Лица, информирани по въпроси свързани с опазване на околната среда – 20; • Проекти свързани с обучения и дейности в направления свързани с морето – 3.
<p>Приоритет 3: Утвърждаване на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик като двигател за местно развитие на рибарската общност</p>				
<p><i>СЦ 3.1. Активизиране и включване на местната общност в процеса на изпълнение на стратегия за ВОР</i></p>	<p>Текущи разходи и популяризиране на СМР</p>	<p>877 900 лева</p>	<p>2018-2023</p>	<p>Участници в дейностите по информирани и популяризиране – 600;</p>
<p><i>СЦ 3.2: Коопериране - създаване на мрежи от контакти и обмяна на опит и най-добри практики</i></p>		<p>100 000 лева</p>	<p>2018-2020</p>	<p>Проекти за сътрудничество – 3; Дейности за обмен на опит, познания и др. - 2 Създадени партньорства за сътрудничество - 3</p>

Планът за действие цели да детайлизира всички конкретни отговорности и функции на органите на МИРГ за целите на управление на СВОМР. За реализиране на стратегията, МИРГ Шабла-Каварна-Балчик формира оперативен екип от експерти – изпълнителен директор, експерт по прилагане на стратегията, технически асистент. Екипът е отговорен за цялостното изпълнение на дейностите по одобрената стратегия и прилагането на правилата и процедурите за реализиране на стратегията, в т.ч. планът за действие.

Прием на проекти по мерките от Стратегията се очаква да стартира през 2018 г., като прием и подбор на проекти ще се осъществява в периода 2018 – 2020 г. при следното индикативно разпределение по години:

Фигура: Индикативен график за прием на проекти, по години

В периода 2018 – 2020 г. екипът на МИРГ разработва ежегодно индикативна годишна работна програма за приемите по съответните мерки от стратегията за ВОМР за следващата календарна година, който се одобрява от УС и се публикува на интернет страницата на МИРГ. Прием на проекти по мерките от стратегията ще се осъществява съгласно ИГРП за период от минимум един месец, до изчерпване на наличния финансов ресурс по съответната мярка.

В срок до три месеца от подписване на договора за финансиране на стратегията, МИРГ изготвя и съгласува критерии и методология за подбор на проектни предложения, с УО на ПМДР 2014-2020 г.

Екипът на МИРГ разработва и утвърждава условия за кандидатстване и условия за изпълнение на одобрените проекти по всяка мярка съгласно Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/. Проектите на документи се съгласуват с приложимия режим за държавни помощи и се публикуват на интернет страницата на МИРГ, с цел публичност и прозрачност и

осигуряване на заинтересованите страни възможност за обсъждане. Обявата за прием на проекти, ведно с одобрените документи за кандидатстване се публикуват в ИСУН и на интернет страницата на МИРГ. Подборът и оценката на проектни предложения ще се извършва в срок до 30 работни дни от изтичане на крайния срок за прием. Срокът се удължава в случай, че на кандидата е поискано представяне на документи и обяснения във връзка с липса, непълнота и неточност.

Планът за действие за реализиране на стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик включва и следните дейности, допринасящи за постигането на целите:

- **Информирание и публичност.** Една от ключовите роли на МИРГ е да мобилизира местната общност и потенциалните бенефициенти, да осъществява дейности за популяризиране и информация. Това ще се постигне чрез комуникационна стратегия на МИРГ и провеждането на информационни кампании преди обявяването на поканите за прием. По време на прием, екипът на МИРГ ще провежда срещи по населени места, на които ще предоставя разяснения. На интернет страницата на МИРГ ще се публикува актуална информация за дейността на сдружението и подхода ВОМР.

- **Изграждане на капацитета на местните участници** за разработване и изпълнение на проекти, включително изграждане на способностите им за тяхното управление. Процеса ще се осъществи чрез провеждането на редица специализирани обучения, семинари, конференции и други мероприятия за разпространение на добри практики и обмяна на опит на всички нива на изпълнение (екип на МИРГ, УС и ОС на МИРГ, местни лидери и бенефициенти), съгласно комуникационна стратегия.

- **Определяне на недискриминационна и прозрачна процедура за подбор.** В срок от три месеца след подписване на договора за финансиране на стратегията, МИРГ съгласува критериите и методологията за подбор на проектни предложения към стратегията за ВОМР, с Управляващия орган на ПМДР във връзка с тяхното съответствие към стратегията.

- **Мониторинг.** Мониторинг върху изпълнението на проектите в рамките на стратегията за ВОМР се извършва от МИРГ. Мониторинг и оценка на стратегията ще се изготвя от външна фирма, с оглед на безпристрастност на резултатите. Разработената система от индикатори за оценка на изпълнението на стратегията може да се прилага както за извършване на междинна, така и за последваща изпълнението на стратегията оценка. За целите на отделните видове оценки може да се използва целият набор от индикатори или различна комбинация от тях.

- **Осигуряване на участието на заинтересованите страни в целия процес на реализиране на стратегията – планиране и управление.** Структурата на МИРГ и нейните органи на управление са представители на различни сектори от местното население. Интегрираният характер на стратегията и мерките включени в нея, гарантират участието на всички заинтересованите страни в процесите на управление и реализация. Множеството дейности за информираност и публичност са предпоставка за въвличане и активно включване в процесите на местната общност. Освен това се предвижда формирането и действието на неформален орган – Консултативен съвет, който да подпомага целия процес на изпълнение на стратегията на МИРГ (*дейността и функциите са описани в т.1.4*).

6.1. Описание на целите и обхвата на мерките, включително допустими кандидати и дейности, минимален (в случай че е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ. Избраните в стратегията за ВОМР мерки трябва да съответстват на идентифицираните в проучванията и анализите на територията нужди.

Код и наименование на мярката	МИРГ-ШКБ-1.1.1 „Продуктивни инвестиции в аквакултурите”
Цели на мярката	<p>Целите на предоставяната финансова помощ по мярката са насочени към насърчаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на аквакултурите, повишаване на доходите и създаване на заетост, включително подобряване на безопасността и условията на труд.</p> <p>Подпомагането по настоящата мярка допринася за постигането специфичните цели по приоритета на Съюза, предвиден в член 6, параграф 2 на Регламент 508/2014, както и на две от специфичните цели на ВОМР:</p> <ul style="list-style-type: none"> • добавяне на стойност, създаване на работни места, <i>привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;</i> • подобряване и <i>използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата.</i>
Обхват на мярката	<p>Аквакултурите спомагат за икономическия растеж и заетостта в крайбрежните и селските райони. По тази причина е особено важна финансовата подкрепа за аквакултури, и по-специално за малките и средните предприятия (МСП), която да допринася за привличането към сектора на нови производители на аквакултури. За повишаването на конкурентоспособността и икономическите резултати на дейностите, свързани с аквакултури, от решаващо значение е да се насърчават иновациите и предприемачеството. Следователно инвестиционната подкрепа по мярката ще подпомага иновативните операции, стопанското развитие на предприятията за аквакултури като цяло, извършваните в морето аквакултури.</p> <p>Подпомагането по мярката ще бъде насочено към материални и нематериални инвестиции за изграждането и осъвременяването на обектите за аквакултури и диверсификация на продуктите и доходите на предприятията.</p> <p>Чрез подкрепата по мярката ще се търси създаване на нови и разширяване на съществуващи стопанства с аквакултури, с цел насърчаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на аквакултурите, повишаване на доходите и създаване на заетост, включително подобряване на безопасността и условията на труд.</p> <p>Инвестициите трябва да допринасят за:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • увеличаване на асортимента на производството; • модернизиране и разширяване на съществуващите стопанства и създаване на нови; • подобряване на производствените характеристики на водоема; • подобряване на условията на труд и безопасност за работещите в сектора; • подобряване и осъвременяване, свързани със здравето на животните и хуманното отношение към тях, включително закупуване на оборудване за предпазване на стопанствата от диви хищници; • развитие на устойчиви аквакултури (в икономически, социален и екологичен смисъл); • намаляване енергоемкостта и увеличаване на енергийната ефективност на аквакултурните стопанства (намаляване на загубите при пренос и разпределение на енергия, подобряване на енергийните характеристики на съществуващите сгради и др.); • въвеждане на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) като важни местни неизчерпаеми ресурси, които да бъдат използвани максимално, както водният потенциал, така и другите източници на чиста енергия (вятър, слънце, геотермални води, биомаса); • ефективно използване на ресурсите, в това число намаляване потреблението на вода чрез стимулиране на производството в рециркулационни системи; • въвеждане на ресурсоспестяващи технологии, които намаляват количеството на използваната вода и лекарствени препарати, както и други химикали; намаляване на еутрофикацията на водните тела. <p><i>При прилагане на мярката ще бъде осигурено пълно разграничаване на подкрепата по мярката с други схеми и мерки за подпомагане, вкл. недопускане на двойно финансиране на инвестиции и дейности по подмярка 2.2 от ПМДР 2014 – 2020 г.</i></p>
<p>Допустим и получател и</p>	<p>За безвъзмездна финансова помощ могат да кандидатстват еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.</p> <p>Кандидатите по мярката са длъжни да удостоверят на етап кандидатстване, че са микро, малко или средно предприятие по смисъла на Закона за малките и средните предприятия чрез представянето на Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП към проектните предложения (когато е приложимо).</p> <p><u>Забележка:</u> При определяне категорията на едно предприятие следва да се прилага дефиницията на микропредприятията, малките и средните предприятия по Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията</p>
<p>Допустим и дейности</p>	<p>1. Безвъзмездна финансова помощ се предоставя за следните дейности:</p> <p>1.1. продуктивни инвестиции в аквакултурите, включително производство на</p>

	<p>зарибителен материал;</p> <p>1.2. диверсификация на продукцията на аквакултурите и отглежданите видове;</p> <p>1.3. модернизация на аквакултурните стопанства, включително подобряването на условията на труд и безопасност за работещите в сектора;</p> <p>1.4. подобряване и модернизация, свързани със здравето на животните и хуманното отношение към тях, включително закупуване на оборудване за предпазване на стопанствата от диви хищници;</p> <p>1.5. инвестиции, намаляващи отрицателното въздействие или повишаващи положителното въздействие върху околната среда, както и подобряването на ефективното използване на ресурсите;</p> <p>1.6. инвестиции в повишаване на качеството на продуктите от аквакултури;</p> <p>1.7. инвестиции, водещи до значително намаляване на въздействието на предприятията за аквакултури върху потреблението и качеството на водата, по-специално чрез намаляване на използваното количество вода или химикали, антибиотици и други лекарствени продукти или чрез повишаване на качеството на отпадните води, включително чрез разработване на мултитрофични системи за аквакултури; (поликултурно отглеждане на аквакултури);</p> <p>1.8. насърчаването на затворени системи за аквакултури, в които продуктите от аквакултури се отглеждат в затворени рециркуляционни системи, като по този начин се свежда до минимум потреблението на вода;</p> <p>1.9. инвестиции в повишаването на енергийната ефективност и насърчаването на преминаването на предприятията за аквакултури към възобновяеми източници на енергия (на ниво допустимост капацитета на инсталацията да не е по-голям от потреблението, което е необходимо за проекта);</p> <p>2. Подпомагането по точка 1 може да бъде предоставено за увеличаването на производството и/или осъвременяването на съществуващи предприятия за аквакултури или за изграждането на нови такива, при условие че промените са в съответствие с многогодишния национален стратегически план за развитието на аквакултурите по член 34 от Регламент (ЕС)№ 1380/2013.</p> <p>3. Допустими дейности по сектори:</p> <p>Сектор „Рециркуляционни системи“ Допустими са дейностите по точки: 1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 1.9. ВАЖНО: За сектор „Рециркуляционни системи” допустима дейност от т. 1.4. е само „подобряването и модернизацията, свързани със здравето на животните и хуманното отношение към тях”.</p> <p>Сектор „Изграждане на нови, както и разширяване и модернизация на съществуващи аквакултурни стопанства“ Допустими са дейностите по точки: от 1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.9.</p>
Категории	Допустими разходи:

<p>разходи</p>	<p>Допустимите разходи са в съответствие с ОБЩИТЕ ПРАВИЛА за всички мерки по стратегията, описани по-долу.</p> <p>Извършените разходи следва да са единствено за нуждите и в рамките на аквакултурното стопанство.</p> <p>Допустими за финансиране са <i>разходи, извършени от кандидата преди подаването на проектното предложение</i>, но не по-рано от 01.01.2014 г. за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта; 2. подготовка и изпълнение на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически проект и/или технологично описание на обекта за производство на аквакултури и технологична схема на производство на аквакултури, съгласно Наредба № 18 от 4.11.2016 г. за съдържанието на технологичното описание и технологичната схема на производство на аквакултури, изготвени от специалист с образование, съответстващо на спецификата на технологията; разходи за независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол; <p>Допустими за финансиране са следните разходи, предназначени за осъществяване на дейностите:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. за строително-монтажни работи 2. за закупуване на нови машини и оборудване (включително компютърно), съоръжения и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, включително разходи за осъществяване на доставката, инсталиране, изпитване и въвеждането в експлоатация на оборудването, машините, съоръженията, включително придобити чрез финансов лизинг; 3. за специализирана складова техника и складови транспортни средства за обслужване на стопанството (електрокари и мотокари, теглителна техника, транспалетни колички и хладилни контейнери), включително придобити чрез финансов лизинг; 4. за закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проектното предложение; 5. за закупуване на софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация (включително придобити чрез финансов лизинг); 6. за подготовка на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически проект и/или технологично описание на обекта за производство на аквакултури и технологична схема на производство на аквакултури, съгласно Наредба № 18 от 4.11.2016 г. за съдържанието на технологичното описание и технологичната схема на производство на аквакултури, изготвени от специалист с образование, съответстващо на спецификата на технологията; разходи за независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол;
-----------------------	---

	<p>8. за инвестиции във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими и пряко свързани с изпълнението на проекта, включително придобити чрез финансов лизинг;</p> <p>9. за сервизни плавателни съдове, които обслужват и са пряко свързани с изпълнението на проекта, включително придобити чрез финансов лизинг;</p> <p>10. за въвеждане на системи за контрол на качеството, безопасни условия на труд и опазване на околната среда и водите и достигане на съответствие с международно признати стандарти;</p> <p>11. за обекти за продажба на дребно на собствено произведена продукция от аквакултура в аквакултурните стопанства;</p> <p>12. за обучение на персонала, зает с производствената дейност, пряко свързана с предвидената инвестиция;</p> <p>13. за съоръжения и/или оборудване за подобряване безопасността и условията на труд;</p> <p>14. за специализирани транспортни средства, отговарящи на капацитета и нуждите на стопанството, свързани с подобряване на производството, включително придобити чрез финансов лизинг;</p> <p>ВАЖНО: Специализирани транспортни средства, които отговарят на нуждите и капацитета на стопанството, свързани с подобряване на производството, включени във ФК на кандидата. За същите следва да бъде предоставена подробна обосновка (планирани брой дни заетост и часове) към ФК, с която да се докаже необходимостта от конкретните избрани транспортни средства. Ще бъдат подпомагани транспортни средства, за които да се докаже заетост в стопанството минимум 60% от работните дни годишно.</p> <p>Допустимо е подпомагането само на един брой транспортно средство, свързано с дейността, за която се кандидатства за обслужване извън рамките на стопанството.</p> <p>Допустими разходи по сектори:</p> <p>Сектор „Рециркулационни системи” Допустими са разходите по точки: от 1. до 14. , без точка 9.</p> <p>Сектор „Изграждане на нови, както и разширяване и модернизация на съществуващи аквакултурни стопанства“ Допустими са разходите по точки от 1. до 14.</p> <p>Недопустими разходи: Не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, с изключение на разходите, посочени в като „Допустими разходи“.</p>
<p>Финансови параметри на</p>	<p>Минимален размер на общодопустимите разходи по проект – 10 000 лева</p> <p>Максимален размер на безвъзмездната помощ по проект – 100 000 лева</p> <p><i>Общ бюджет по мярката – 150 000 лева</i></p>

проектите	
Размер на финансова помощ /интензитет на помощта	<p>Финансова помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи.</p> <p>Финансовата помощ е в размер на: до 50 % от общите допустими разходи по проект, но не повече от 100 000 лева.</p>
КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА И ТЯХНАТА ТЕЖЕСТ	
	точки
Проектът води до въвеждане на нов за стопанството продукт/ техника/ технология	10
Проектът предвижда инвестиции в създаване на ново стопанство	20
Проектът създава нови работни места до 1 ново работно място – 5 точки От 1 до 3 нови работни места – 15 точки Над 3 нови работни места – 30 точки	30
Проектът е представен от кандидат на възраст до 40 години, и/или жена	15
Проектът е иновативен за територията на МИРГ <i>Иновативен за територията на МИРГ– създаване на нов/ неизползван за територията на МИРГ продукт/услуга/технология</i>	10
Проектът предвижда инвестиции за опазване на околната среда	15
	<i>Общо:</i> 100
Проекти, получили по-малко от 30 точки, няма да се разглеждат.	

Код и наименование на мярката	МИРГ-ШКБ-1.1.2 „Създаване на добавена стойност и преработване на продуктите от риболов и аквакултури”
Цели на мярката	<p>Прилагането на мярката цели да допринесе за създаване на добавена стойност за продуктите от риболов и аквакултури, като се подкрепи развитието на преработващи предприятия чрез изграждането на нови и модернизация на съществуващи предприятия на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик, като ще допринесе за постигане на специфичната цел „Насърчаване на инвестициите в секторите на преработването и предлагането на пазара”.</p> <p>Подпомагането по настоящата мярка допринася за постигането на специфичните цели по приоритета на Съюза, предвиден в член 6, параграф 2 на Регламент 508/2014, както и на две от специфичните цели на ВОМР: а/ <i>добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на</i></p>

	<p>младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури; б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;</p>
<p>Обхват на мярката</p>	<p>Рибарството и аквакултурите спомагат за икономическия растеж и заетостта в крайбрежните и селските райони. По тази причина е особено важна финансовата подкрепа за сектора, и по-специално за малките и средните предприятия (МСП). За повишаването на конкурентоспособността и икономическите резултати на дейностите е необходима финансова подкрепа за насърчаване на предприемачеството и внедряване на иновации. Подпомагането по мярката ще бъде насочено към материални и нематериални инвестиции за изграждането на нови и осъвременяването съществуващи обекти за преработка на продукти от рибарството и аквакултури.</p> <p>Чрез подкрепата по мярката ще се търси създаване на добавена стойност за продуктите от риболов и аквакултури, като се подкрепи развитието на преработващи предприятия чрез изграждането на нови и модернизация на съществуващи предприятия на територията.</p> <p>Мярката предоставя подкрепа за инвестиции свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модернизация на предприятията, чрез която да се намалява вредното въздействие върху околната среда – емисии на парникови газове, опасни вещества, намаляване на отпадъците, шум и т.н.; • Разработване и/или внедряването на нови продукти, процеси, услуги, технологии, системи за управление на производство и/или организация; • Разширяване на асортимента от обработени/преработени продукти на риболова и аквакултурата; • Подобряване условията на труд в предприятията; • Добавянето на стойност и по-пълното оползотворяване на произведената аквакултура и улов на риба. <p><i>При прилагане на мярката ще бъде осигурено пълно разграничаване на подкрепата по мярката с други схеми и мерки за подпомагане, вкл. недопускане на двойно финансиране на инвестиции и дейности по подмярка 4.2 от ПРСР 2014 – 2020 г.</i></p>
<p>Допустим и получател и</p>	<p>Допустими кандидати по мярката са: еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.</p> <p>Допълнителни условия за допустимост: Кандидатите трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. да са регистрирани по реда на чл. 12 от Закона за храните и да са вписани в регистъра на БАБХ, в сектор „Рибни продукти“ (за съществуващи предприятия); 1.2. да нямат изискуеми публични задължения към държавата;

	<p>1.3. да не са вписани в централната база данни за отстраняванията съгласно Регламент (ЕО, Евратом) № 1302/2008 на Комисията от 17 декември 2008 година относно централната база данни за отстраняванията (ОВ L 344, 20.12.2008 г.);</p> <p>1.4. едноличните търговци, търговските управители и членовете на управителните органи на юридическите лица не са осъждани с влязла в сила присъда за престъпления против собствеността, стопанството, освен ако не са реабилитирани и не са лишавани от правото да упражняват търговска дейност или да заемат ръководна, отчетна или материалноотговорна длъжност;</p> <p>1.5. да са вписани в търговския регистър към Агенцията по вписванията;</p> <p>1.6. да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014;</p> <p>1.7. да не са обявени в несъстоятелност или да са в открито производство по несъстоятелност;</p> <p>1.8. да не са в производство по ликвидация (с изключение на ЕТ);</p> <p>1.9. да са регистрирани като производители на риба и други водни организми по реда на чл. 25 от ЗРА в случаите, когато обекти на подпомагане са съществуващи или нови предприятия, които преработват собствена аквакултура;</p> <p>1.10. да имат издадено Разрешително за стопански риболов и Удостоверение за придобиване на право за усвояване на ресурс от риба и други водни организми, когато обекти на подпомагане са съществуващи или нови предприятия, които преработват собствен улов;</p> <p>1.11. да са регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) в случаите, когато обекти на подпомагане са съществуващи или нови предприятия, които преработват собствена аквакултура.</p>
<p>Допустим и дейности</p>	<p>Допустимите дейности по мярката са свързани с инвестиции в преработването на продукти от риболов и аквакултури, когато тези инвестиции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. допринасят за реализирането на икономии на енергия или намаляване на въздействието върху околната среда, включително третирането на отпадъци; 2. подобряват безопасността, хигиената, здравето и условията на труд; 3. са свързани с преработването на странични продукти, които се получават в резултат на основни дейности от преработването; 4. са свързани с преработването на продукти на биологичните аквакултури съгласно членове 6 и 7 от Регламент (ЕО) № 834/2007; 5. водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи; 6. са свързани с инвестиции за съхранение на продукти от риболов и аквакултури.

	<p>Подпомагането може да бъде предоставено за увеличаването на производството и/или осъвременяването на съществуващи преработвателни предприятия или за изграждането на нови такива.</p> <p><i>Не е допустимо финансирането на инвестиции, които подпомагат преработването на улов на риба от видове с търговско значение, което не може да бъде предназначено за консумация от човека.</i></p>
<p>Допустим и разходи</p>	<p>Допустимите разходи са в съответствие с ОБЩИТЕ ПРАВИЛА за всички мерки по стратегията, описани по-долу.</p> <p>Допустими за финансиране са разходи, извършени от кандидата преди подаването на формуляра за кандидатстване по програмата, но не по-рано от 01.01.2014 г. за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта; 2. подготовка и изпълнение на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; технологичният проект следва да е изготвен от специалист с образование, съответстващо на спецификата на технологията; разходи за независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол; <p>Допустими за финансиране са следните разходи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. разходи за строително-монтажни работи; 2. закупуване на нови машини и оборудване (включително компютърно), съоръжения и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, в това число и разходи, включени в продажната цена за осъществяване на доставката, инсталиране, изпитване и въвеждане в експлоатация на оборудването (машините), съоръженията, включително придобити чрез финансов лизинг; 3. специализирана складова техника за съхранение и специализирани транспортни средства, отговарящи на капацитета и нуждите на предприятието, свързани с подобряване на производството, включително придобити чрез финансов лизинг; 4. за закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проектното предложение; 5. за закупуване на софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация (включително придобити чрез финансов лизинг); 6. за подготовка и изпълнение на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; технологичният проект следва да е изготвен от специалист с образование, съответстващо на спецификата на технологията, разходи за независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол; 7. инвестиции във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за получаване на

	<p>топлинна и/или електроенергия, необходими и пряко свързани с производствената дейност на кандидата, включително придобити чрез финансов лизинг;</p> <p>8. въвеждане на системи за контрол на качеството, безопасни условия на труд и опазване на околната среда и водите и достигане на съответствие с международно признати стандарти;</p> <p>9. обучение на персонала, зает с производствената дейност, пряко свързано с предвидената инвестиция;</p> <p>10. инвестиции в пречиствателни съоръжения за отпадни води и оборудване, свързано с опазването на околната среда, включително придобити чрез финансов лизинг;</p> <p>11. разходи за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация на:</p> <p>11.1. съоръжения и/или оборудване за преработка на отпадъци – използване на отпадъците от преработката за производство на страничен животински продукт;</p> <p>11.2. оборудване за подобряване качеството, безопасността, капацитета за съхранение и проследяемостта на продуктите;</p> <p>11.3. съоръжения и/или оборудване за подобряване на безопасността и условията на труд;</p> <p>Специализираните транспортни средства следва да отговарят на нуждите и капацитета на предприятието, да са свързани с подобряване на производството и да имат заетост в предприятието минимум 60% от работните дни годишно. Допустимо е подпомагането само на един брой специализирано транспортно средство, свързано с дейността, за която се кандидатства за обслужване извън рамките на предприятието.</p>								
<p>Финансови параметри на проектите</p>	<p>Минимален размер на общо допустимите разходи по проект – 20 000 лева Максимален размер на безвъзмездната помощ по проект - 195 500 лева <i>Бюджет по мярката – 400 000 лева</i></p>								
<p>Размер на финансовата помощ /интензитет на помощта</p>	<p>Финансова помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи.</p> <p>Финансовата помощ е в размер на: 50 % от общите допустими разходи по проект, но не повече от 195 500 лева.</p>								
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="169 1742 1203 1787">Критерии за оценка и тяхната тежест</th> <th data-bbox="1203 1742 1423 1787">точки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="169 1787 1203 1823">Проектът предвижда инвестиции за създаване на ново предприятие</td> <td data-bbox="1203 1787 1423 1823">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="169 1823 1203 1899">Проектът предвижда инвестиции за енергийна ефективност в предприятието и/или опазване на околната среда</td> <td data-bbox="1203 1823 1423 1899">15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="169 1899 1203 2027"> Проектът създава нови работни места <ul style="list-style-type: none"> • До 2 нови работни места – 5 точки • От 2 до 5 нови работни места – 15 точки </td> <td data-bbox="1203 1899 1423 2027">20</td> </tr> </tbody> </table>		Критерии за оценка и тяхната тежест	точки	Проектът предвижда инвестиции за създаване на ново предприятие	30	Проектът предвижда инвестиции за енергийна ефективност в предприятието и/или опазване на околната среда	15	Проектът създава нови работни места <ul style="list-style-type: none"> • До 2 нови работни места – 5 точки • От 2 до 5 нови работни места – 15 точки 	20
Критерии за оценка и тяхната тежест	точки								
Проектът предвижда инвестиции за създаване на ново предприятие	30								
Проектът предвижда инвестиции за енергийна ефективност в предприятието и/или опазване на околната среда	15								
Проектът създава нови работни места <ul style="list-style-type: none"> • До 2 нови работни места – 5 точки • От 2 до 5 нови работни места – 15 точки 	20								

• Над 5 нови работни места – 20 точки	
Проектът надгражда постигнат/и резултат/и от предишни дейности на кандидата	20
Проектът предвижда преработка на собствена продукция или продукция произвеждана/добивана на територията на МИРГ	15
<i>Общо:</i>	<i>100</i>

Проекти, получили по-малко от 30 точки няма да се разглеждат.

Код и наименование на мярката	МИРГ-ШКБ-1.2.1 „Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите”
Цели на мярката	<p>Прилагането на мярката цели да допринесе за подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите, подобряването на условията на труд и безопасността на работното място като подпомага инвестиции в индивидуално оборудване за безопасност. С инвестициите по мярката се очаква да се подобри качеството на работните места, което и да рефлектира положително върху привлекателността на сектора, като насърчи включването на млади хора.</p> <p>Подпомагането по настоящата мярка допринася за постигането на специфичните цели по приоритета на Съюза, предвиден в член 6, параграф 2 на Регламент 508/2014, както и на две от специфичните цели на ВОМР:</p> <p>а/ добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;</p> <p>б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;</p>
Обхват на мярката	<p>Мярката цели осигуряване на безопасни условия на труд на рибарите и заетите в сектор „Рибарство“, както и подобряване на работната среда, организацията на труд на борда на риболовните кораби/лодки, което от своя страна се очаква да подобри качеството на работните места и да рефлектира положително върху производителността на труда както и за привличане на младите хора. Инвестициите в по-безопасни и здравословни условия на труд са сред начините за постигане на напредък в тази посока.</p> <p>Предвид и икономическата криза и ниското икономическо представяне на рибарите, много хора са изправени пред невъзможността да осигуряват за собствена сметка обезопасяването на работното място и средства за лична и колективна защита. В редица случаи тези хора са принудени да прекратят дейността си и да търсят нови алтернативи за труд и доходи.</p> <p>Осигуряването на възможности за инвестиции в тази посока ще допринесе за запазване на тяхната заетост и повишаване нивата на устойчива заетост, вкл. постигането на специфичната цел а) добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури.</p> <p><i>При прилагане на мярката ще бъде осигурено пълно разграничаване на подкрепата по мярката с други схеми и мерки за подпомагане, вкл.</i></p>

	<p><i>недопускане на двойно финансиране на инвестиции и дейности. Обхвата на кандидатите попада в обсега на финансиране на ПМДР.</i></p>
<p>Допустим и получател и</p>	<p>Подпомагането по настоящия член се предоставя на рибари или на собственици на риболовни кораби, регистрирани по Закона за рибарство и аквакултури.</p> <p><i>Допълнителни условия за допустимост:</i> Кандидатите трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. да имат издадено Разрешително за стопански риболов и Удостоверение за придобиване на право за усвояване на ресурс от риба и други водни организми; 1.2. да нямат изискуеми публични задължения към държавата; 1.3. да не са вписани в централната база данни за отстраняванията съгласно Регламент (ЕО, Евратом) № 1302/2008 на Комисията от 17 декември 2008 година относно централната база данни за отстраняванията (ОВ L 344, 20.12.2008 г.); 1.4. едноличните търговци, търговските управители и членовете на управителните органи на юридическите лица не са осъждани с влязла в сила присъда за престъпления против собствеността, стопанството, освен ако не са реабилитирани и не са лишавани от правото да упражняват търговска дейност или да заемат ръководна, отчетна или материалноотговорна длъжност; 1.5. да са вписани в търговския регистър към Агенцията по вписванията;
<p>Допустим и дейности</p>	<p>Инвестиции в осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, подобряване на професионалния и здравния статус на рибарите, когато тези инвестиции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. подобряват безопасността, здравето и условията на труд; 2. водят до нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи; 3. подобряват качеството на работните места и рефлектират положително върху производителността на труда. <p><u>Забележка:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Когато дейностите са свързани с инвестиция на борда на кораб, подпомагането се предоставя еднократно по време на програмния период за един и същи вид инвестиция и за един и същи риболовен кораб. • Когато дейностите по проекта са за инвестиции в индивидуално оборудване, подпомагането се предоставя еднократно по време на програмния период за оборудване от един и същи вид и за един и същи бенефициент. <p>Помощ за рибари или собственици на кораби за колективни и индивидуални предпазни средства с цел подобряване условията на труд на рибарите на борда, както и за подобряване на условията на труд в предприятията за производство на аквакултури и преработка на риба ще се финансират със средства от ЕФМДР,</p>

	чрез ПМДР 2014-2020
Допустим и разходи	<p>Допустимите разходи са в съответствие с ОБЩИТЕ ПРАВИЛА за всички мерки по стратегията, описани по-долу.</p> <p>Допустими за финансиране са разходи, извършени от кандидата преди подаването на формуляра за кандидатстване по мярката, но не по-рано от 01.01.2014 г. за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта; 2. подготовка и изпълнение на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; технологичният проект следва да е изготвен от специалист с образование, съответстващо на спецификата на технологията; разходи за независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол; <p>Допустими за финансиране са следните разходи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. закупуване на нови машини и оборудване (включително компютърно), съоръжения и други, пряко свързани с предвидената инвестиция, в това число и разходи, включени в продажната цена за осъществяване на доставката, инсталиране, изпитване и въвеждане в експлоатация на оборудването (машините), съоръженията; 2. специализирана техника, отговарящи на капацитета и нуждите, свързани с подобряване на производството, включително придобити чрез финансов лизинг; 3. за закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проектното предложение; 4. за закупуване на софтуер, включително разходите за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация (включително придобити чрез финансов лизинг); 5. за подготовка и изпълнение на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; технологичният проект следва да е изготвен от специалист с образование; 6. инвестиции във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими и пряко свързани с дейността на кандидата; 7. въвеждане на системи за контрол на качеството, безопасни условия на труд и опазване на околната среда и водите и достигане на съответствие с международно признати стандарти <i>(когато е приложимо)</i>; 8. обучение на персонала, пряко свързано с предвидената инвестиция; 9. разходи за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация на съоръжения и/или оборудване за подобряване на безопасността и условията на труд, вкл. закупуване на лични предпазни средства и специално работно облекло; защита от неблагоприятен климат, сигнализатори и др.

Финансови параметри на проектите	Минимален размер на общо допустимите разходи по проект – 10 000 лева Максимален размер на безвъзмездната помощ по проект - 30 000 лева <i>Бюджет по мярката – 100 000 лева</i>
Размер на финансова помощ /интензитет на помощта	Финансова помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи. Финансовата помощ е в размер на: 50 % от общите допустими разходи по проект, но не повече от 30 000 лева.

Критерии за оценка и тяхната тежест	точки
Проекта се изпълнява от кандидати, представители на дребномащабен риболов, плавателен съд до 10 метра	20
Проектът създава нови работни места: <ul style="list-style-type: none"> • До 2 нови работни места – 10 т. • Над 2 нови работни места – 20 т. 	20
Проектът предвижда обучение	20
Кандидат по проекта е лице до 40 г. и/или жена	20
Проект включва нови методи и подходи за организиране на работния процес, вкл. нови технологии/оборудване и др.	20
<i>Общо:</i>	<i>100</i>

Проекти, получили по-малко от 30 точки няма да се разглеждат.

Код и наименование на мярката	МИРГ-ШКБ-1.2.2 „Диверсификация и нови форми на доход, и създаване на работни места”
Цели на мярката	<p>Стратегията предвижда подкрепа за инвестиции, допринасящи за разнообразяване на доходите на рибарите чрез развиване на допълващи дейности, включително инвестиции на борда на корабите, риболовен туризъм, ресторанти, свързани с риболова екологични услуги и образователни дейности в областта на риболова.</p> <p>За повишаването на конкурентоспособността и икономическите резултати на дейностите, свързани с аквакултури, от решаващо значение е да се насърчават иновациите и предприемачеството. Стратегията за ВОМР ще подпомага иновативните операции, стопанското развитие на предприятията за аквакултури като цяло, включително и допълващите дейности, например риболовен туризъм, свързаните с аквакултурите екологични услуги или образователни дейности.</p> <p>Прилагането на мярката цели да допринесе за насърчаване на предприемачеството и повишаване на конкурентоспособността на предприятията в сектора Рибарство и аквакултури, чрез инвестициите в</p>

	<p>подкрепящи дейности на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик. Мярката си поставя следните специфични цели:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Насърчаване на растежа и разнообразяване към дейности извън сектор „Рибарство и аквакултури“ за предприятия от сектора; 2. Насърчаване на предприемачеството за създаване на нови работни места и повишаване на доходите; 3. Насърчаване развитието на интегриран туризъм и свързаните с него услуги. <p>Подпомагането по настоящата мярка допринася за постигането специфичните цели по приоритета на Съюза, предвиден в член 6, параграф 2 на Регламент 508/2014, както и на две от специфичните цели на ВОМР:</p> <p>а/ добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;</p> <p>б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури.</p>
<p>Обхват на мярката</p>	<p>Мярката ще подкрепя инвестиции, допринасящи за диверсифицирането на доходите на рибарите чрез развиването на допълващи дейности, включително инвестиции на борда на корабите, риболовен туризъм, ресторанти, екологични услуги, свързани с рибарството и образователни дейности в областта на рибарството.</p> <p>Мярката ще подпомага инвестиции в предприятията за аквакултури, допринасящи за разнообразяването на дейността и доходите, включително и допълващите дейности, например риболовен туризъм, свързаните с аквакултурите екологични услуги или образователни дейности.</p> <p>Мярката ще допринася за развитие на предприемачеството и е от съществено значение за развитието на конкурентоспособността на стопанския сектор на територията на МИРГ. Насърчаването на инвестиционните дейности ще подпомогне създаването на заетост и ще ускори диверсификацията на рибарските дейности в следните основни направления:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на туризъм; • Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз; • Развитие на услуги; • Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други дейности; • Образователни дейности в областта на рибарството и аквакултурите; • Други дейности, допринасящи за постигане целите на мярката. <p><i>При прилагане на мярката ще бъде осигурено пълно разграничаване на подкрепата по мярката с други схеми и мерки за подпомагане, вкл. недопускане на двойно финансиране на инвестиции и дейности по подмярка</i></p>

	6.4 от ПРСР 2014 – 2020 г.
Допустим и получател и	<p>За подпомагане могат да кандидатстват еднолични търговци или юридически лица регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, които: имат регистрация съгласно Закона за рибарство и аквакултури и осъществяват основна стопанска дейност в сектор рибарство и/или аквакултури.</p> <p>Подпомагането по мярката се предоставя само при условие, че допълващите дейности са свързани с основната дейност на съответния кандидат, съгласно регистрацията по Закона за рибарство и аквакултури. Подпомагането се предоставя на кандидати, които:</p> <p>а) представят бизнес план за развитието на новите си дейности; и</p> <p>б) притежават и/или имат намерение да придобият подходящи професионални умения, вкл. предприемачески.</p> <p>При определянето категорията на едно предприятие за микро-, малко и средно предприятие се следва дефиницията на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията.</p>
Допустим и дейности	<p>Предоставя се подпомагане за инвестиции в дейности извън сектор „Рибарство“, които са насочени към:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги); • Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали); • Развитие на услуги във всички сектори; • Образователни дейности в областта на рибарството и аквакултурите • Развитие на екологични услуги в областта на рибарството и аквакултурите. • Производствени дейности. <p><i>По мярката няма да бъдат финансирани дейности и разходи по проекти, които вече са финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове или чрез други инструменти на Европейския съюз в съответствие с чл. 65, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента за същия обект/и.</i></p> <p>Недопустими дейности:</p> <p>Не се предоставя финансова помощ за хазарт, финансови услуги, голф, сектори и дейности, определени за недопустими в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.</p>
Допустим и разходи	Допустимите разходи са в съответствие с ОБЩИТЕ ПРАВИЛА за всички мерки по стратегията, описани по-долу.

	<p>Финансова помощ за материални и нематериални инвестиции, включващи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Изграждане, придобиване или подобренията на недвижимо имущество; 2. Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини, оборудване и съоръжения до пазарната стойност на активите, включително и плавателни съдове за туристически услуги, но не повече от БФП 50 000 лева; 3. Общи разходи, свързани с разходите за буква „а“ и „б“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение. 4. Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки. 5. Разходи за професионално обучение. 																		
Финансови параметри на проектите	<p>Минимален размер на общо допустимите разходи по проект – 10 000 лева Максимален размер на безвъзмездната помощ по проект – 100 000 лева. <i>Бюджет по мярката – 800 000 лева</i></p>																		
Размер на финансовата помощ /интензитет на помощта	<p>Финансова помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи. Финансовата помощ е в размер до 50 % от общите допустими разходи, но не повече от 100 000 лева.</p>																		
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Критерии за оценка и тяхната тежест</th> <th>точки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Проектът предлага нови за населеното място производство, услуга или продукт</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Проектът предвижда инвестиции за развитие на туризъм и съпътстващи туристически услуги:</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Проектът надгражда постигнат/и резултат/и от предишни дейности на кандидата</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Проектът създава заетост и/или осигурява работни места за жени и/или лица над 50 години и/или младежи до 29 години и/или уязвими групи от населението</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Проектът е подаден от лице под 40 години и/или жена</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Резултатите от проекта /услуги или продукти/ обхващат населението на повече от едно населено място</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Проектът предвижда производствени дейности</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;"><i>Общо:</i></td> <td><i>100</i></td> </tr> </tbody> </table>		Критерии за оценка и тяхната тежест	точки	Проектът предлага нови за населеното място производство, услуга или продукт	10	Проектът предвижда инвестиции за развитие на туризъм и съпътстващи туристически услуги:	20	Проектът надгражда постигнат/и резултат/и от предишни дейности на кандидата	10	Проектът създава заетост и/или осигурява работни места за жени и/или лица над 50 години и/или младежи до 29 години и/или уязвими групи от населението	20	Проектът е подаден от лице под 40 години и/или жена	20	Резултатите от проекта /услуги или продукти/ обхващат населението на повече от едно населено място	10	Проектът предвижда производствени дейности	10	<i>Общо:</i>	<i>100</i>
Критерии за оценка и тяхната тежест	точки																		
Проектът предлага нови за населеното място производство, услуга или продукт	10																		
Проектът предвижда инвестиции за развитие на туризъм и съпътстващи туристически услуги:	20																		
Проектът надгражда постигнат/и резултат/и от предишни дейности на кандидата	10																		
Проектът създава заетост и/или осигурява работни места за жени и/или лица над 50 години и/или младежи до 29 години и/или уязвими групи от населението	20																		
Проектът е подаден от лице под 40 години и/или жена	20																		
Резултатите от проекта /услуги или продукти/ обхващат населението на повече от едно населено място	10																		
Проектът предвижда производствени дейности	10																		
<i>Общо:</i>	<i>100</i>																		
<p>Проекти, получили по-малко от 30 точки няма да се разглеждат.</p>																			

Код и	МИРГ-ШКБ-2.1.1 „Инвестиции в многообразна публична инфраструктура
-------	--

наименование на мярката	свързана с рибарската общност и морския потенциал на територията”
<p>Цели на мярката</p>	<p>Прилагането на мярката има за цел да насърчи социалното благополучие, намаляването на бедността и икономическото развитие в територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик, чрез инвестиции в подобряване средата на живот.</p> <p>Съгласно идентифицираните потребности в SWOT анализа, с подпомагането по мярката ще се създаде, подобри или разшири малка по мащаб инфраструктура на рибарската територия, включително публична инфраструктура за отдих и туристическа информация и подобряването и разширяването на основните услуги, включително за отдих, спорт и свободно време.</p> <p>Подпомагането по настоящата мярка допринася за постигането специфичните цели по приоритета на Съюза, предвиден в член 6, параграф 2 на Регламент 508/2014, както и за постигането на следната специфична цел на ВОМР: <i>г/ насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство.</i></p> <p>Реализацията на дейностите по проекти ще допринесат косвено и за постигането и на:</p> <p>а/ добавяне на стойност, създаване на работни места, <i>привличане на младите хора</i> и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;</p> <p>б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;</p> <p>в/ подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата.</p>
<p>Обхват на мярката</p>	<p>Публичната инфраструктура е главен фактор за осигуряване на основни услуги на населението и за осигуряване на достъпа до тях. Тя предоставя физическата среда и обхваща обектите и съоръженията за реализиране на услугите в сферата на образованието, здравеопазването и социалните грижи, науката и културата, водоснабдяването и канализацията, енергоснабдяването, телекомуникациите, транспорта, благоустройството, физическата култура, спорта и отдиха.</p> <p>Мярката предоставя инвестиционна подкрепа за инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на дребна по мащаб публична инфраструктура, свързана с рибарската общност чрез изграждане и модернизиране на свързана с рибарството инфраструктура, предоставяне на услуги, подпомагачи рибарите и рибарските стопанства, подобряване на достъпа до рибарски съоръжения и места за приставане на лодки и кораби, и др.</p> <p><i>При прилагане на мярката ще бъде осигурено пълно разграничаване на</i></p>

	<i>подкрепата по мярката с други схеми и мерки за подпомагане, вкл. недопускане на двойно финансиране на инвестиции и дейности по подмярка 7.2 от ПРСР 2014 – 2020 г.</i>
Допустим и получател и	<ul style="list-style-type: none"> • Общини Шабла, Каварна и Балчик за всички дейности, • Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната дейност и културния живот; • Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища за дейности свързани с културния живот.
Допустим и дейности	<p>Допустими за подпомагане са дейности за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи инфраструктурни обекти; 2. Изграждане и/или обновяване на площи, за широко обществено ползване; 3. Изграждане, реконструкция и/или ремонт на сгради, в които се предоставят обществени услуги, спортни дейности, култура, музейна дейност и др., вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства. Обновяване и развитие на рибарски селища. <p><i>Важно условие е допустимите дейности да са насочени конкретно към инвестиции за подобряване и популяризиране дейността на рибарите и рибарските дейности - за подобряване достъпа, съхранение на инвентар, за осигуряване на пазарни площи и др. свързани с морето, морските дейности и спортове.</i></p> <p>Проектите ще бъдат подпомагани при условие, че дейностите, включени в тях, съответстват на приоритетите на общинския план за развитие на съответната община, удостоверено с декларация на кмета на общината.</p> <p><i>По мярката няма да бъдат финансирани дейности и разходи по проекти, които вече са финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове или чрез други инструменти на Европейския съюз в съответствие с чл. 65, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента за дейностите по т. 1,2 и 3 за същия обект/и.</i></p>
Допустим и разходи	<p>Допустимите разходи са в съответствие с ОБЩИТЕ ПРАВИЛА за всички мерки по стратегията, описани по-долу.</p> <p>Допустими са следните видове разходи за постигане целите на мярката:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности, които са: разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи, вкл. непредвидени разходи в размер до 5% от стойността на одобрените

- разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи.
2. закупуване на оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, когато е приложимо;
  3. придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;
  4. видеонаблюдение и др. системи за сигурност.

Допустими за финансиране са разходи, извършени от кандидата преди подаването на формуляра за кандидатстване по мярката, но не по-рано от 01.01.2014 г. за: общи разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект.

Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.

Недопустими разходи:

1. закупуване или наем на земя и сгради;
2. закупуване на оборудване, обзавеждане и транспортни средства втора употреба;
3. данък върху добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС, когато е поет действително и окончателно от кандидати, различни от лицата, освободени от данък съгласно чл. 3, ал. 5 от Закона за данък върху добавената стойност;
4. лизинг, с изключение на финансов лизинг при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив;
5. оперативни разходи, вкл. разходи за поддръжка, наеми, застраховка, текущ ремонт;
6. банкови и административни такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви, застраховки;
7. обезщетения за отчуждаване на имоти;
8. принос в натура;
9. закупуване на нови транспортни средства и оборудване, вкл. компютърен софтуер над пазарната им стойност;
10. едногодишни растения;
11. плащания в брой;
12. лихви и комисиони, печалба на лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи по лизинговия

	<p>договор, в случаите на финансов лизинг;</p> <p>13. инвестиции, за които РА или друг компетентен орган установи изкуствено създадени условия за получаване на помощта, с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката;</p> <p>14. инвестиции, които представляват обикновена подмяна;</p> <p>15. инвестиции, за които се установи, че ще имат отрицателно въздействие върху околната среда;</p> <p>16. неустойки за неизпълнение по договорите с избраните доставчици/изпълнители;</p> <p>17. натрупани лихви върху изплатени авансови плащания.</p>
Финансови параметри на проектите	<p>Минимален размер на общодопустимите разходи по проект – 20 000 лева</p> <p>Максимален размер на общо допустимите разходи по проект е 391 160 лева</p> <p><i>Бюджет по мярката – 1 200 000 лева</i></p>
Размер на финансовата помощ /интензитет на помощта	<p>Финансова помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи.</p> <p>Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общите допустими разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.</p> <p>Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро.</p> <p>Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя съгласно анализ разходи-ползи за съответната инвестиция, съгласно националните и европейски правила за установяване на държавна помощ.</p>
Критерии за оценка и тяхната тежест	
Реализират се инвестиции в инфраструктура, за привличане на млади хора към рибарството	30
Реализират се инвестиции за подобряване достъпа до обекти свързани с дейността на рибарите	50
Реализират се инвестиции за подобряване достъпа до обекти свързани с културния живот	10
Проектът надгражда постигнат/и резултат/и от предишни дейности на кандидата	10
<i>Общо:</i>	<i>100</i>
Проекти, получили по-малко от 30 точки няма да се разглеждат.	

Код и	МИРГ-ШКБ-2.2.1 «Възстановяване и подобряване на природното
--------------	---

наименование на мярката	наследство, културата и спорта на рибарската територия»
Цели на мярката	<p>Прилагането на мярката на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ще допринесе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повишаване на осведомеността за ползите и отговорностите към наличното природно и морското културно наследство; • Насърчаване разпространяването на знания; • Насърчаване развитието на устойчива екологична култура и възпитание, опазване на културните ценности на района и съхраняване на традициите свързани с рибарството и морското културно наследство; • Насърчаване използването на териториалната идентичност за популяризиране на потенциала за развитие на територията чрез устойчиво използване на местните ресурси; • Повишаване качеството на живот на местното население чрез добавяне на стойност към околната среда, чрез популяризиране и развитие на екосистемни услуги. <p><i>Подпомагането по настоящата мярка допринася за постигането специфичните цели по приоритета на Съюза, предвиден в член 6, параграф 2 на Регламент 508/2014, както и на две от специфичните цели на ВОМР:</i></p> <p>в/ подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата;</p> <p>г/ насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;</p> <p><i>При прилагане на мярката ще бъде осигурено пълно разграничаване на подкрепата по мярката с други схеми и мерки за подпомагане, вкл. недопускане на двойно финансиране на инвестиции и дейности.</i></p>
Обхват на мярката	<p><i>Мярката ще се прилага на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик и ще подкрепя дейности, насочени към запазване, поддържане и подобряване на природното и морското културно наследство, с приоритет на действия за повишаване на осведомеността за ползите от околната среда, които могат да се добавят към потенциала за растеж на територията.</i></p> <p>Важен акцент на мярката е възможността за изготвяне и популяризиране на проучвания и анализи за възможностите за развитие на <i>екосистемни услуги</i> и ползите от тях, в контекста на наличните на територията защитени зони по Натура 2000.</p> <p>Подпомагането по мярката ще бъде насочено и към дейности по проекти за разпространяване на знания и умения, насочени към околната среда и професии свързани с морето. С цел да се насърчи човешкия капитал, по</p>

	мярката се подпомага професионалното обучение, ученето през целия живот, разпространението на знания и иновативни практики, придобиването на нови професионални умения в областта на рибарството, аквакултурите и синята икономика, и във връзка с намаляването на въздействието върху околната среда.
Допустим и получател и	<ul style="list-style-type: none"> • Юридически лица с нестопанска цел, вкл. МИРГ Шабла-Каварна-Балчик; • Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища; • Общини Шабла, Каварна и Балчик.
Допустим и дейности	<p>По мярката ще се подкрепят проекти, изпълнявани на територията на МИРГ, за които общият допустим разход не превишава 50 000 лева и може да представляват малка по размер инфраструктура в рамките на една или няколко от изброените дейности и допринасят за запазване на идентичността на рибарската област.</p> <p>Финансова подкрепа ще се предоставя на проекти, които заздравяват връзките и обединяват местните жители от различни поколения и етноси за опазване и подобряване на природното и културно наследство, вкл. морското наследство.</p> <p>Допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ териториални проучвания, разработване и популяризиране на <i>екосистемни услуги</i>, вкл. тяхното предлагане и популяризиране; ✓ териториални проучвания, разработване и внедряване на <i>иновации</i>, вкл. малки пилотни проекти; ✓ дейности за <i>информация и повишаване на осведомеността</i>, например действия за публичност, тематични пътеки и други; ✓ изграждане, реконструкция, рехабилитация на малка по мащаб <i>инфраструктура</i>; ✓ дейности по инвентаризация на културни / природни обекти на морското наследство и тяхното популяризиране, вкл. чрез дигитализация и онлайн платформи; ✓ дейности за разпространение на знания за околната среда, например: семинари, курсове, обучения, конференции и др.; ✓ други дейности, допринасящи за целите на мярката.
Допустим и разходи	<p>Допустимите разходи, включват разходи, които са необходими за осъществяване на проекта и са съобразени с принципите на разумно финансово управление, действително извършени и платени в периода на изпълнение на проекта:</p> <p>а) изграждане, реконструкция, рехабилитация на недвижимо имущество;</p> <p>б) закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, до пазарната цена на актива;</p> <p>в) общи разходи, свързани с разноските по букви а) и б), например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост. Проучванията за техническа</p>

	<p>осъществимост са допустими, дори когато на база на техните резултати не се правят разходи по букви а) и б); Общите разходи не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект;</p> <p>г) следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки;</p> <p>д) текущи разходи - оперативни разходи, разходи за персонал, разходи за обучение, разходи за връзки с обществеността, финансови разходи, др.</p> <p>За допустими се считат само разходите, които са извършени след като проектното предложение е одобрено от компетентния орган, с изключение на предварителните разходи, необходими за подготовка му.</p>
Финансови параметри на проектите	<p>Минимален размер на общодопустимите разходи по проект – 10 000 лева</p> <p>Максимален размер на безвъзмездната помощ по проект - 50 000 лв.</p> <p><i>Бюджет по мярката – 283 760 лева</i></p>
Размер на финансовата помощ /интензитет на помощта	100% от общите допустими разходи за проекти, независимо от това дали генерират приходи или не.
Критерии за оценка и тяхната тежест	
	ТОЧКИ
Проектът обхваща цялата територия на МИРГ (трите общини)	10
Целевата група по проекта са младежи/жени на територията на МИРГ	10
Проект насочен към популяризиране и съхраняване на морското, културното материално и нематериално наследство на територията	30
Проект насочен към съхраняване, популяризиране и развитие на екологичното състояние на територията на МИРГ, вкл. Natura 2000	20
Проект, който включва използване на нови за територията методи/дейности на представяне на морското културно и природно наследство, и/или използва информационни технологии, и/или създава нови за територията обекти за популяризиране на културното и/или природно наследство	30
Общо:	100
Проектите, получили по-малко от 30 точки се отхвърлят няма да бъдат оценявани	

**ОБЩИ УСЛОВИЯ ПО МЕРКИТЕ
ОТ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР НА МИРГ ШАБЛА-КАВАРНА-БАЛЧИК:**

1. МИРГ разработва подробни указания/насоки за кандидатстване и условия за изпълнение на мерките от Стратегията за ВОМР в съответствие с Европейското и национално законодателство. Те съдържат детайлни правила за допустимост на дейности, разходи и кандидати.
2. Подборът на проекти и подаване на документи за кандидатстване по стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ще се извършва в ИСУН, съгласно условията и реда на Наредба за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН, приета с Постановление 243 на Министерски съвет от 2016 г. (обн., ДВ, бр.76 от 2016 г.)
3. Допустими получатели на финансова помощ по мерките от Стратегията: **За финансиране на проекти по мерките от СВОМР могат да кандидатстват само бенефициенти, имащи седалище – за ЕТ и ЮЛ на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик.** Не са допустими за подпомагане юридически лица или еднолични търговци имащи клон на територията на МИРГ, ако юридическите лица или едноличните търговци, открили клона, нямат постоянен адрес или седалище на територията на МИРГ.
4. **Максималният размер на допустимите разходи за проект към стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.**
5. Когато не е предвидено друго в действащата нормативна уредба за прилагане на подхода ВОМР:
  - а) Прием на проекти по стратегията за ВОМР ще се извършва до средата на 2020 г.
  - б) Проекти по мерките на стратегията за ВОМР ще се договарят до 31 декември 2020 г.
  - в) Крайният срок за изпълнение и отчитане на проекти по стратегията е 31 декември 2023 г.
  - г) Стратегията за ВОМР се разработва за период до 31 декември 2020 г.
  - д) Изпълнението на стратегията за ВОМР приключва с извършването на последното плащане от УО към бенефициент по проект към стратегията за ВОМР.
6. **Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз.**
7. Условия за второ и последващо кандидатстване по една и съща мерка от Стратегията: Допустимо е бенефициенти да кандидатстват с ново заявление за подпомагане след подаване на заявка за окончателно плащане по преходен проект.
8. Местната инициативна рибарска група е допустим получател на финансова помощ при условията на член 34 от Регламент 1303/2013 г.
9. Не са допустими за финансиране дейности и разходи по мерките в Стратегията описани в Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г.

10. Промени в мерките са допустими при промяна в законодателството, ПМДР 2014-2020 или в приложимите регламенти. Промяна в стратегията може да се извършва при необходимост и спазване на правилата, разписани в договора за финансиране и приложимото законодателство. Измененията на стратегията ще се извършват след провеждането на публични обсъждания и консултации със заинтересованите страни.

11. Условието за прилагане на мерките по Стратегията за ВОМР не може да противоречат на приложимото национално и европейско законодателство.

12. КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ:

Допустими за финансиране разходи:

Допустимите разходи следва да са извършени законосъобразно и не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, в Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета, наричан за краткост „Регламент (ЕС) № 508/2014”, Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), Указание № 1/15.02.2016 г. на заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика, издадено на основание чл. 7, ал. 3, т. 4 от ЗУСЕСИФ, както и във всички други закони и подзаконни нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство.

Условия за допустимост на разходите:

1. да са за дейности, определени и извършени под отговорността на Управляващия орган на ПМДР;

2. да са извършени от допустими бенефициенти;

3. изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки, и/или строителство) да е извършен в съответствие с приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;

4. за тях да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени разпоредбите за наличност на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

5. да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

6. да са извършени за продукти и услуги, които са реално доставени и извършени съобразно предварително заложените в административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;

7. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.);

8. да не са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС в съответствие с чл. 65, параграф 11 от Регламент № 1303/2013, както и с други публични средства.

- определени в Постановление № 189 на Министерски съвет от 2016 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 (одн., ДВ, бр. 61 от 2016 г.) .
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 508/2014 г. и приоритетите на СВОМР.
- Разходите са допустими за финансиране, ако те са направени от бенефициенти са платени до 31 декември 2023 г. Разходите са допустими за финансиране единствено когато ДФЗ действително е изплатил съответната сума на финансова помощ до 31 декември 2023 г.

Недопустими разходи:

- определени в Постановление № 189 на Министерски съвет от 2016 г.
- Определени като недопустими в указанията за общите изисквания към стратегиите;
- за инвестиция и дейност, получила финансиране от друг ЕСИФ;
- за придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт съгласно чл.3, т. 2 и 3 от Регламент 1407/2013 относно прилагането на ленове 107 и 108 от Договора за функционирането на ЕС към помощта de minimis (ОВ, L 352/1 от 24 декември 2013 г.)

13. ДЕЙНОСТИ ЗА ИНФОРМИРАНост И ПУБЛИЧНОСТ:

При изпълнение на стратегията за ВОМР, МИРГ и получателите на финансова помощ са длъжни да осигурят публичност на дейността си и на източниците на финансиране съгласно изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014 - 2020 г., съгласно приложение № 2 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2014 - 2020 г.;

7. Финансов план на стратегията (Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по мерки).

Основната цел на стратегията: Динамично развитие на рибарската територия на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик чрез икономически растеж и създаване на работни места, подобряване качеството на живот и устойчиво управление на природните и културни ресурси, ще бъде постигната чрез реализиране на три приоритета, изведени въз основа на

извършените проучвания и анализи, обсъдени и консултирани с местната общност от територията на МИРГ:

Приоритет 1: Икономическо оживяване на рибарската територия, подобряване средата за бизнес и заетост.

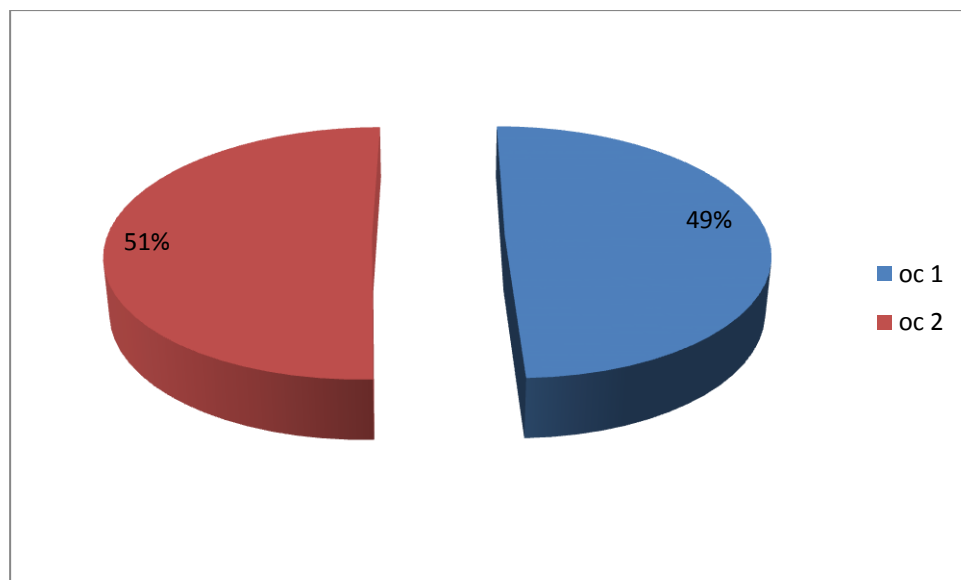
Приоритет 2: Оползотворяване на наличния природен, културен и демографски потенциал за развитие на териториална идентичност и подобряване средата на живот.

Приоритет 3: Утвърждаване на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик като двигател за местно развитие на рибарската общност.

Общият размер на публичната помощ към стратегията на МИРГ е 3 911 660 лева,

Финансовото разпределение на ресурса предназначен само за потенциални кандидати с проекти към ЕЗФРСР без да се отчита подмярка „Текущи разходи и популяризиране на СВОМР“ е 2 933 700 лева, разпределен **балансирано** в две приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1 – 1 450 000 лева или 49,43 % от бюджета, разпределен в 4 мерки за частни бенефициенти;
- Приоритетна ос 2 – 1 483 760 лева или 50,57 % от бюджета, разпределен в 2 мерки за публични бенефициенти, неправителствени организации и читалища.

В Приоритет 3 са насочени 977 900 лева за покриването на текущи разходи, свързани с управлението и изпълнението на СВОМР и дейности по сътрудничество.

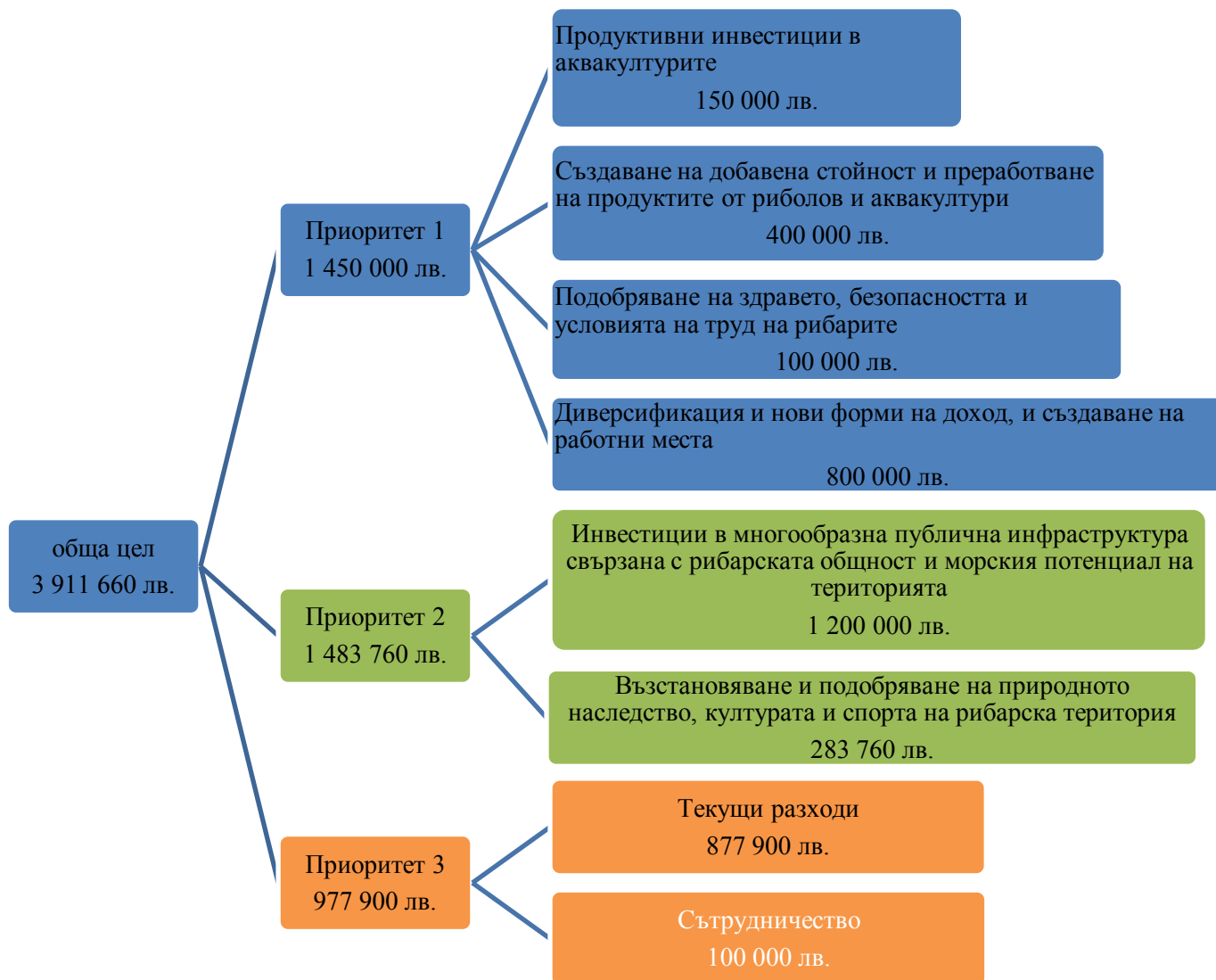
Финансови рискове:

Идентифицирани са следните финансови рискове:

- Ограничен достъп на бенефициентите до кредитиране;
- Високи лихви по кредитите;
- Изискване на обезпечение на кредитите, когато става дума за съфинансиране от страна на кандидата;

За да се намалят финансовите рискове, МИРГ ще предприеме действия по взаимодействие с финансовите инструменти, избрани от УО нато например „Национален гаранционен фонд“ и „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“.

Разпределение на публичния принос по приоритетни оси и мерки:

Приоритет 1 е насочен към сектор „Рибарство и аквакултури“ от територията като предвижда публичен принос - 1 450 000 лева. Той ще допринесе за подобряване представянето на сектора в структурата на местната икономиката и създаването на работни места. Насочен е към стимулиране на икономическото развитие на района чрез активизиране на собствените ресурси и съхраняване на собствената регионална специфика, която се определя най-вече от контакта с морското пространство.

В основата на стратегията е разбирането, че подобряването на бизнес средата и насърчаване на предприемачеството ще допринесат за разкриване на нови и запазване на съществуващи работни места, намаляване на безработицата, осигуряване на трудови доходи за населението, намаляване на бедността, задържане на младите хора. Влошеното демографско състояние на

населението и безработицата на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик може да се повлияе чрез създаване на условия за заетост и доходи на местното население, чрез прилагането на мерки, които да отговорят на инвестиционните нужди на бизнеса, и по този начин да задържат икономически активното население на територията. Включени са мерки за създаване на нови или модернизиране на съществуващи аквакултурни стопанства, за инвестиции в преработвателни предприятия, за разнообразяване на дейностите на предприятията в сектор рибарство и аквакултури. Подобряването на условията и безопасността на труда е в основата на подобряване средата на заетост и бизнес. *Включените мерки допринасят за развитие на бизнес средата, предприемачеството, конкурентоспособността на сектор „Рибарство“ и създаване и запазване на работни места, като ключов момент за социално-икономическо развитие на територията.*

2. Втората приоритетна ос ще инвестира в мерки за подобряване на средата на живот, чрез използване на наличния местен потенциал- хора, природно и културно наследство и разполага с бюджет от 1 483 760 лева или 37,93 % от общия публичен принос. Приоритетът е определен като основа за социално-икономическото развитие на територията, тъй като публичната инфраструктура създава блага за цялото население на територията и е предпоставка за подобряване средата на живот и труд. Тази приоритетна ос е насочена към стимулиране на развитието на района чрез активизиране на собствените ресурси и съхраняване на своята регионална специфика, която се определя най-вече от контакта с морското пространство. Приоритета се очаква да допринесе за развитие на социалните, културните и туристически дейности и интеграция на уязвимите групи чрез инвестиционна дейност в публична инфраструктура, оборудване и обзавеждане на центрове за спорт и култура, развитие на устойчив туризъм чрез опазване и експониране на природното и културно наследство и насърчаване на приемственост по отношение на младото поколение. Оползотворяването на наличния потенциал изисква подобряване и развитие на техническата инфраструктура, естетизиране на средата в рибарските зони, и развитие на инфраструктура от обща полза, която по този начин да улеснява развитието на сектор „Рибарство и аквакултури“, създаващ работни места и доходи за местното население. Чрез политиката за морско дело и рибарство стратегията на МИРГ ще допълва интервенциите на регионалната и социалната политика в стратегиите на двата МИГ.

3. Трети приоритет е насочен към засилване ролята на рибарските общности в местното развитие и управлението на местните ресурси чрез укрепване капацитета на МИРГ. Общо за периода очакваният публичен принос по приоритет 3 е 977 900 лева или 25 % от бюджета. Тази приоритетна ос включва мерки за развитие на практики и модели за добро управление, вкл. управлението на ресурсите в областта на рибарството и морските дейности и участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално развитие. В таблицата по-долу е представено индикативно разпределение на средствата по мярка „Текущи разходи и популяризиране на СВOMP“.

Приоритетната ос предвижда и прилагането на мерки за сътрудничество на национално и международно ниво с други МИРГ за осъществяване на съвместни дейности: обучения, изграждане на капацитет, споделяне на опит, обмен на ноу-хау и др., допринасящи за

устойчивото развитие на местните общности и подпомагащи постигането на целите на стратегиите. За реализацията на дейностите по сътрудничество са предвидени са средства в размер на 100 000 лева или 10,23 % от общия публичен принос по мярка „Текущи разходи и популяризиране на СВОМР“.

Индикативно разпределение на средствата за текущи разходи и популяризиране на СВОМР за срока на изпълнение на стратегията

Текущи разходи и популяризиране на СВОМР, вкл. дейности по сътрудничество	Индикативна стойност в лева	%
Текущи разходи, вкл.:	742320,00	75,91
- разходи за заплати и осигуровки на персонал; - разходи за наем, режимни и др. за поддържане офиса на МИРГ, канцеларски материали; - разходи за командировки; - разходи за застраховки и др. такси; - разходи за поддръжка на автомобил; - други разходи свързани с дейността на МИРГ.	642320,00	65,68
Дейности за сътрудничество	100000,00	10,23
Разходи за популяризиране на СВОМР	235580,00	24,09
Разходи за анализи и проучвания, вкл. мониторинг	40000,00	4,09
Разходи съгласно дейностите в комуникационна стратегия	195580,00	20,00
ОБЩА СТОЙНОСТ	977900,00	100,00

При формирането на бюджета на стратегията е търсен е подход, който максимално ефективно да обезпечи постигането на поставените цели и същевременно да защити специфичните интереси на всяка една от заинтересованите страни. Определянето на ресурса за всяка отделна мярка, финансирана от ПМДР 2014-2020 (ЕФМДР) е основано и на установените потребности и представени проектни идеи на представителите на стопанския, нестопанския и публичния сектор.

Индикативно разпределение на публичния принос на стратегията за ВОМР по приоритети, по години, по мерки

Код на мярката	Име на мярката						
		Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общо за периода на Стратегията		
		2018	2019	2020*	лева	%	
		лева	лева	лева	лева	%	
ИКОНОМИЧЕСКО ОЖИВЯВАНЕ НА РИБАРСКАТА ТЕРИТОРИЯ, ПОДОБРЯВАНЕ СРЕДАТА ЗА БИЗНЕС И ЗАЕТОСТ		850000,00	500000,00	100000,00	1450000,00	37,07%	
	„Продуктивни инвестиции в аквакултурите”	100000	50000		150000	3,83%	
	„Създаване на добавена стойност и преработване на продуктите от риболов и аквакултури”	300000	100000		400000	10,23%	
	„Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите”	50000	50000		100000	2,56%	
	„Диверсификация и нови форми на доход, и създаване на работни места”	400000	300000	100000	800000	20,45%	
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА НАЛИЧНИЯ ПРИРОДЕН, КУЛТУРЕН И ДЕМОГРАФСКИ ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ И ПОДОБРЯВАНЕ СРЕДАТА НА ЖИВОТ		1300000,00	183760,00	0,00	1483760,00	37,93%	
	„Инвестиции в многообразна публична инфраструктура свързана с рибарската общност и морския потенциал на територията”	1200000		0	1200000	30,68%	
	"Възстановяване и подобряване на природното наследство, културата и спорта на рибарска територия"	100000	183760	0	283760	7,25%	
УТВЪРЖДАВАНЕ НА МИРГ ШАБЛА-КАВАРНА-БАЛЧИК КАТО ДВИГАТЕЛ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА РИБАРСКАТА ОБЩНОСТ		250000,00	402900,00	325000,00	977900,00	25,00%	
	Текущи разходи и популяризиране на СВОМР	200000	377900	300000	877900,00	22,44%	
	в т.ч. дейности по Сътрудничество	50000	25000	25000	100000,00	2,56%	
ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯТА:		2400000,00	1086660,00	425000,00	3911660,00	100%	

* През 2020 г. прием на проекти ще се осъществява със средствата, неусвоени от приемите през предходните години, вкл. редуцирани от изпълнени проекти, от нереализирани договори

8. Допълняемост и демаркация на стратегията и мерките с други програми, стратегии и политики, изпълнявани на територията на областта. (В случай на съвпадение на части от територията на прилагане на стратегии, прилагани от МИГ и МИРГ, групите подсигуряват демаркация на финансираните дейности, чрез разграничаване на същите в различните стратегии).

Стратегията за водено от общностите местно развитие определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво местно развитие на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик в контекста на идентифицираните проблеми и потребности на развитието и стратегическия пакет от общински, областни, регионални и национални документи, формиращи основните цели, приоритети и политики на развитие през периода 2014-2020 г. и финансовата подкрепа на ЕФМДР.

Основният стратегически документ, който задава рамката на развитието на Европейския съюз до 2020 г., е **стратегията „Европа 2020“**. Стратегията адресира очакваните резултати на развитието до 2020 г. по **отношение на заетостта, иновациите, образованието, борбата с климатични промени и енергийна зависимост, бедността**. В изпълнение на стратегията „Европа 2020“, основен стратегически документ, който очертава политиките за развитие на национално ниво за следващите години е **Национална програма за развитие на България до 2020 г. (НПР БГ 2020)**. Той е интегриран документ, показващ връзката между приоритетите на ЕС и националните приоритети на България, като служи за база на програмирането на останалите стратегически документи във връзка с изпълнението на националните политики и на политиките на ЕС. Основните цели, които се поставят в програмата, са повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено образование; изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението; повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

Стратегическите цели на **Регионален план за развитие на Североизточна България** за периода 2014-2020 г. са насочени към: **Повишаване конкурентоспособността на района** чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда; **Повишаване на социалния капитал на района** чрез подобряване стандарта на живот и качеството на жизнената среда; **Балансирано териториално развитие и сътрудничество** чрез подобряване на свързаността и функционалната интегрираност на система от урбанизационни центрове. Заложените в Стратегията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик цели и приоритети директно кореспондират с целите на регионалния план, като насочват подкрепата за преодоляване на вътрешнорегионалните диспропорции.

Три са стратегическите цели са заложи в **Областната стратегия за развитие на област Добрич 2014-2020 г.** – **Повишаване на потенциала на човешките ресурси**, увеличаване равнището на заетостта, доходите и постигане на социална интеграция на групите в неравностойно положение; **Създаване на условия за увеличаване на конкурентоспособността**

за постигане на динамично развитие на областта при намаляване на различията както вътре в нея, така спрямо и съседните области; Стимулиране на балансираното териториално развитие чрез установяването на адекватни модели на териториално устройство, подобряване на екологичните условия, ефективно използване на механизмите за трансгранично и междурегионално сътрудничество.

Стратегическите цели залегнали в **Общинския план за развитие на община Шабла за периода 2014-2020 г.** са: Повишаване и развитие потенциала на човешките ресурси, увеличаване равнището на заетостта, доходите и жизнения стандарт; Динамично развиваща се местна икономика и привличане на инвестиции за повишаване привлекателността на района, чрез развитие на интегриран туризъм, селско стопанство и съпътстващи дейности и услуги и Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване на инфраструктурата, съхраняване на околната среда и културно-историческото наследство.

Община Каварна е предвидила в своя план за развитие за периода 2014-2020 г. следните стратегически цели: 1: Активизиране и реализиране на потенциала на местната икономика; 2: Съхранение и подобряване качествата на човешкия капитал и 3: Изграждане на модерна инфраструктура, осигуряваща качествена жизнена среда и устойчиво развитие на общината. Основната стратегическа цел на общинската политика на **община Балчик за периода 2014-2020 г.** е постигането на устойчиво икономическо и социално развитие при запазване на съществуващия демографски потенциал. За постигането на тази стратегическа цел се определят следните три цели на развитие през плановия период: 1. Устойчиво икономическо развитие, основано на баланс между туризъм, аграрен сектор и индустриално производство; 2. Развитие на човешкия потенциал и повишаване качеството на жизнената среда; 3. Прилагане на съвременни подходи на стратегическото планиране и оперативното управление на процесите в общината.

Формулираните в стратегията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик цели и приоритети са в пълно съответствие с приложимите **общински планове за развитие на общини Шабла, Каварна и Балчик за периода 2014-2020 г.**, като допълват интервенциите на местно ниво.

Стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик е насочена към устойчиво развитие на територията и разкриване на капацитета на местния потенциал. Нов момент в прилагането на местна политика е използвания инструмент „Водено от общностите местно развитие“, който предлага интегриран подход за решаване на идентифицираните проблеми чрез финансиране от различни фондове на наличния местен потенциал. Територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик обхваща територията на трите черноморски общини Шабла, Каварна, Балчик. На същата територия са създадени две местни инициативни групи по линия на ЕЗФРСР, където общини Шабла и Каварна участват в партньорство за учредяване на МИГ-Каварна-Шабла, а община Балчик съвместно с община Генерал Тошево се обединяват в МИГ Балчик-Генерал Тошево. Двата МИГ са разработили стратегии за ВОМР включвайки подпомагане по ЕФРСР, ЕФРР и ЕСФ.

Стратегията на МИГ Шабла-Каварна предвижда следната стратегическа цел: Подкрепа на бизнеса, подобряване достъпа до трудова заетост и социално включване, даващи хоризонт за развитие и допринасящи за задържане на местното население. Развитие на територията на

основата на съхранено природно и културно-историческо наследство. Тя ще бъде постигната чрез 3 приоритета: 1. Стимулиране и развитие на устойчив бизнес; 2. Динамична жизнена среда, подобряване достъпа до заетост и социално включване; 3. Развитие на териториална идентичност, основана на културно-историческо наследство и природни дадености.

МИГ Балчик-Генерал Тошево заага две общи цели в Стратегията за ВОМР: Обща цел 1. Използване на потенциала на целевата територия за икономическо развитие. Обща цел 2. Подобряване на качество на живота на целевата територия. Те ще бъдат постигнати чрез териториалната специфична цел: Увеличаване на териториалната конкурентоспособност на целевата територия с нейните три приоритета: 1. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и баланса в развитието на икономическите дейности; 2. Повишаване социалната и културната устойчивост, намаляване на риска от бедност и социално изключване; 3. Развитие на капацитета на целевата територия.

Стратегията на МИРГ ще допълни двете териториални стратегии на МИГ, като насочи усилията си в различни дейности на регионалната политика. Предвид ограничения времеви хоризонт и финансов ресурс за действие на Стратегията за ВОМР са дефинирани и подбрани цели и мерки, които биха имали най-траен и устойчив резултат за територията. В същото време това ще позволи да се обвържат целите и приоритетите, формулирани в стратегията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик с прилаганите от държавата мерки, да се допълнят целите и интервенциите, за да се постигнат по-добри общи резултати на територията.

Стратегията за ВОМР на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ си поставя цели, приоритети, и интервенции на действие, които са в пряко съответствие с приложимите стратегически документи, имащи отношение към развитието на територията за периода 2014-2020 г.

При разработване на Стратегията и избора на мерки са следвани следните принципи:

- Тясна взаимовръзка с националните цели и приоритети на основополагащите стратегически документи за развитие на страната през програмния период 2014-2020 г., като: Националната програма за развитие „България 2020“, Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., както и различни секторни стратегии и политики;
- Отчитане на целите и приоритетите, дефинирани в стратегическите документи от по-високо ниво - Областната стратегия за развитие на област Добрич за периода 2014-2020 г.
- Съобразяване с потенциала на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ и фокусиране върху значими за развитието на територията цели – Общински план за развитие на община Шабла за периода 2014-2020 г., Общински план за развитие на община Каварна 2014-2020 г., Общински план за развитие на община Балчик 2014-2020 г.;
- Допълване на планираните интервенции в двете мултифондови стратегии за ВОМР на МИГ Балчик-Генерал Тошево и МИГ Шабла-Каварна;

- Базира се върху изготвения социално-икономически анализ и SWOT-анализ, където са синтезирани основните проблеми, текущото състояние, тенденциите и бъдещия потенциал и възможности за развитие на „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“;
- Стратегическата рамка е с отворен и динамичен характер, което гарантира адекватен отговор на промените в средата за развитие, в която се реализира.

Стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик включва мерки от ПМДР, Регламент 508/2014 и мерки извън тях. Всички мерки отговарят от една страна на конкретни нужди и формулирани приоритети за територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик, и от друга страна съответстват и допълват мерките залегнали в регионалните и национални планове. Реализацията на предвидените в стратегията за развитие мерки и дейности в различни сектори ще въздейства за създаване на по-добри условия за балансирано и устойчиво социално-икономическо и териториално развитие на територията, преодоляване на вътрешнорегионални диспропорции, подобряване на инвестиционния климат и постигане на по-високо качество на живот. Приоритетите на стратегията са насочени към изграждане на конкурентоспособна икономика, на приобщаващо общество с висока степен на заетост и постигане на устойчива заетост. В контекста на демографския срив тези приоритети ще бъдат реализирани с цел стабилизиране на демографската и икономическа структура на района. Изпълнението на целите в областта на социалното включване е тясно свързано с изпълнението на политиките по осигуряване на заетост и учене през целия живот.

Съответствие на предложените цели на стратегията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик, с приоритетите на ПМДР за ВОМР

<p>а/ добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;</p> <p>б/ подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;</p>	
<p><i>1.1: Насърчаване развитието и повишаване на конкурентоспособността на сектор рибарство и аквакултури</i></p>	<p>Насърчаване създаването и развитието на аквакултурни стопанства, носещи повече ползи за местната икономика и качество на живота;</p> <p>Подобряване на условията на труд на заетите в сектор „Рибарство“, създаване на безопасни условия;</p> <p>Насърчаване развитието на преработващи мощности на територията на МИРГ;</p> <p>Подобряване достъпа до средства за инвестиции за сектор „Рибарство“, развитие на пазарите и пазарната инфраструктура и насърчаване на кооперирането;</p> <p>Повишаването на конкурентоспособността и устойчивостта на сектора и развитието на нови/нетрадиционни за територията аквакултури изисква да се разработят и внедрят подходящи</p>

	иновационни технологии на ниво стопанства.
<i>1.2: Разнообразяване на икономиката в рибарската област, подобряване условията на труд и насърчаване на предприемачеството в направления свързани с морето</i>	<p>Насърчаване на предприемачеството и подкрепа за инвестициите за стартиране на нови предприятия и развитие на вече съществуващите предприятия, вкл. чрез търсенето нови знания, дейности и технологии, които са важни за реализацията на предприемаческите идеи, вкл. за младежи.</p> <p>Развитието на туризма е една от възможностите за бизнес, чрез включване на различни форми на туризъм (екотуризм, селски, бизнес и други алтернативни форми) и провеждането на засилена маркетингова кампания за популяризиране на района като туристическа дестинация, предлагаща интегриран туристически продукт.</p>
<p>в/ подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата;</p> <p>г/ насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;</p>	
<i>2.1: Подобряване и развитие на техническата инфраструктура за дейности свързани с морето</i>	<p>Мерки за подобряването на средата и условията за живот на местното население.</p> <p>Подобряване на инфраструктурата за рибарските дейности, както и местата за свободно време и спортове свързани с морето, за личностно развитие и социални дейности, както и предоставянето на качествени услуги, способни да отговорят на нуждите и интересите на различните възрастови и социални групи на общността.</p> <p>Изготвяне на конкретни проучвания и анализи за възможностите за развитие на екосистемни услуги и ползите от тях, в контекста на наличните на територията защитени зони по Natura 2000. Необходимост от повишаване на информираността на жителите и бизнеса за ползите за местната общност от опазване на околната среда и биоразнообразието, предотвратяване и приспособяване към климатичните промени, възможностите за устойчиво използване на екосистемните услуги.</p>
<i>2.2: Валоризация и популяризиране на културното наследство на рибарската област, вкл. рибарството, аквакултурите и морското културно наследство</i>	<p>Наличието на богатото културно-историческо и природно наследство на територията разкрива значителен потенциал за развитие на туризма, който не се използва.</p> <p>Подкрепа за местните общности за създаване и управление на устойчиви туристически продукти, развивани и управлявани в рамките на единна регионална марка (бренд).</p> <p>Развитие на местата за настаняване и хранене, съчетано със създаването и поддържането на туристически маршрути и места за отдых ще създадат допълнителен пазар на място за рибарите, както и</p>

	за трудоемки земеделски производства (зеленчукопроизводство, овощарство, животновъдство) и ще генерира възможности за продажбите на нехранителни занаятчийски изделия за гостите на територията.
д/ засилване на ролята на рибарските общности в местното развитие и управлението на местните ресурси в областта на рибарството и морските дейности.	
<i>Повишаване на административния капацитет за местно интегрирано и устойчиво развитие</i>	<p>Дейности по информирание, активизиране и подпомагане на потенциални местни кандидати, заинтересовани лица и лидери ще оживи и мотивира хората с конкретни идеи и желание за работа и живот на територията.</p> <p>Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество с местни инициативни рибарски групи от страната и ЕС.</p>

Демаркация

Основната допълняемост и разграничение между различните фондове ЕФМДР, ЕФРСР, ЕФРР и ЕСФ ще се постигне чрез прилагането на инициативата ВОМР чрез стратегията на МИРГ. Подходът ВОМР се прилага на национално ниво в рамките на селските райони, рибарските райони и териториите със специфични характеристики, определени в Националната концепция за пространствено развитие.

Основното разграничаване между ПМДР и ПРСР е според вида на дейностите, които са допустими да получат финансиране. Разграничаване се прави и по отношение на допустимите кандидати по различните мерки.

Подкрепата по ОПИК и ПМДР е взаимно допълваща се по отношение на иновациите, развитието на МСП сектора и енергийната ефективност, като демаркацията между двете програми се основава на териториалния обхват, допустимите сектори, целевите групи и бенефициенти и видовете дейности, включени в обхвата на съответните приоритети.

Разграничаване с ОПРЧР: Помощ за рибари или собственици на кораби за колективни и индивидуални предпазни средства с цел подобряване условията на труд на рибарите на борда, както и за подобряване на условията на труд и хигиената в предприятията за производство на аквакултури и преработка на риба ще се финансират със средства от ЕФМДР, чрез ПМДР 2014-2020.

За предотвратяване на възможността за двойно финансиране няма да се допуска подкрепа за едни и същи дейности по стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ, мерки на национално ниво и по стратегията на МИРГ, подкрепена от ЕФМДР. Всеки проект, предложен за одобрение към стратегията за воденото от общностите местно развитие на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ще се проверява за отсъствие на двойно финансиране по съответните мерки към ПРСР.

9. Описание на разпоредбите за управление и мониторинг на стратегията, доказващи капацитета на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията и описание на специфичните разпоредби за оценка:

9.1. Управление на МИРГ:

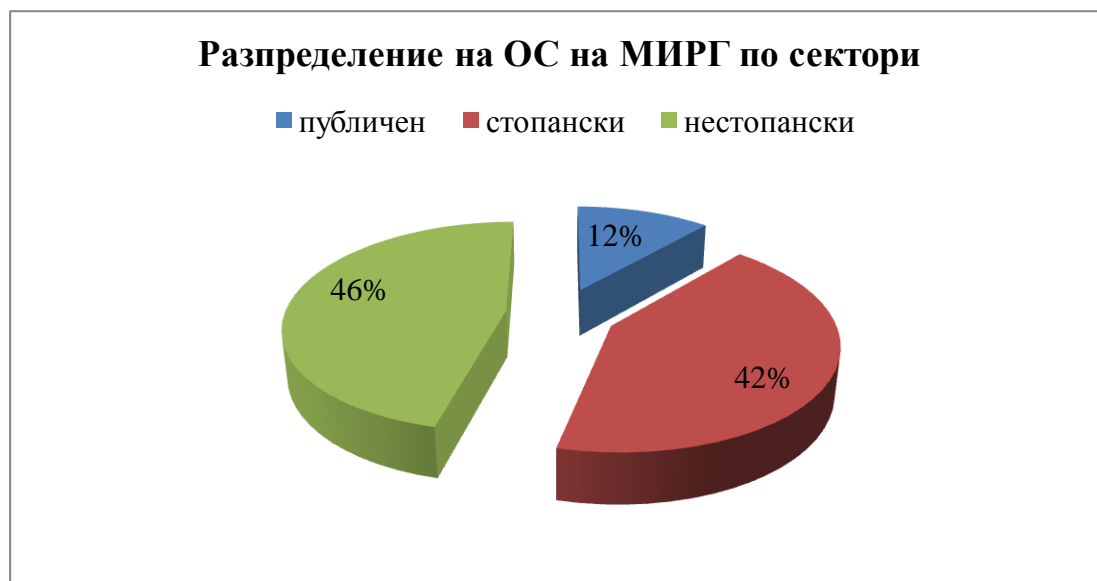
– органи за управление и контрол;

Органите на управление и контрол на Сдружение „МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ са:

1. Общо събрание (ОС) - Колективен върховен орган;
2. Управителен съвет (УС) - Колективен управителен орган;
3. Изпълнителен директор (ИД);

Сдружението е публично-частно партньорство, чиито **Колективен върховен орган** е **ОБЩОТО СЪБРАНИЕ**, което се състои от всички негови членове, представители на трите основни сектора – публичен, стопански и нестопански. В състава на Общото събрание представителите на публичния сектор, представителите на стопанския сектор и представителите на нестопанския сектор имат дял в колективния върховен орган на сдружението, непревишаващ 49 на сто от имащите право на глас.

Фигура : Разпределение на членовете в състава на колективния върховен орган на МИРГ, по сектори

В състава на ОС на МИРГ (съгласно приложен Списък на ОС) 17 са представителите на сектор рибарство от територията на МИРГ, което е 65% от членовете на ОС.

То има следните правомощия:

- Изменя и допълва Устава;
- Избира и освобождава членовете на управителния съвет;
- Взема решения относно размера на годишния членски внос, както и на други парични или имуществени вноски и определя начина и сроковете за събирането им;
- Приема правилата и реда за извършване на общественополезна дейност и други вътрешни

- актове, в случай, че последните не бъдат възложени на други органи;
- Утвърждава приетите от УС нови членове на сдружението, освобождава членовете на сдружението, подали молба за доброволно прекратяване на членството, взема решения за изключване на членове по предложение на УС;
  - Приема по предложение на УС бюджет, основни насоки, стратегии и програма за дейността на сдружението, годишния доклад за дейността и финансовия отчет на сдружението, както и годишните отчети на УС за дейността им;
  - Взема решения по резултатите от финансовата ревизия на сдружението;
  - Приема отчета за дейността на УС;
  - Взема решения за прекратяването на сдружението съобразно изискванията на ЗЮЛНЦ и за начина за разпределяне на останалото имущество - движими вещи и недвижими имоти и парични средства, след удовлетворяване на кредиторите на сдружението;
  - Взема решения за откриване и закриване на клонове;
  - Взема решения по всички други въпроси, предвидени в устава и свързани с дейността на сдружението;
  - Отменя решенията на другите органи на сдружението, които противоречат на закона, устава, добрите нрави или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на сдружението.
  - Отговаря за прилагането и постигането на заложените цели на местната стратегия за развитие.
  - Изготвя и приема организационна структура, правилник и процедури за функционирането на изпълнителните органи на сдружението;
  - Общото събрание може с решение да възлага свои правомощия на Управителния съвет или друг орган на сдружението, доколкото това не противоречи на закона. В такъв случай взимането на решения по съответните делегирани правомощия, следва да се извършва в съответствие със специфичните изисквания на закона и този устав.

Решенията на Общото събрание са задължителни за другите органи на сдружението.

Общото събрание се свиква с покана от Управителният съвет по негова инициатива или по искане на 1/3 от членовете на сдружението. Ако в последния случай Управителният съвет в двуседмичен срок не отправи писмена покана за свикване на ОС, то се свиква от съда по седалището на сдружението по писмено искане на заинтересуваните членове.

Поканата трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото на провеждането на събранието и по чия инициатива се свиква.

Поканата за ОС се поставя на официалното табло на адреса на управление на сдружението до седем дни преди провеждане на събранието, като УС може допълнително да информира членовете на сдружението, писмено, в същия срок, на посочен от тях адрес. При промяна на адреса си всеки един от членовете на сдружението се задължава писмено да информира УС своевременно.

Колективен управителен орган на Сдружението е УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ. Той се състои от от 5 до 9 лица, членове на сдружението, които имат постоянен адрес или седалище и адрес на управление за юридическите лица на територията на действие на МИРГ. В състава на УС задължително се включват законните представители или представители с изрично делегирани правомощия от съответния общински съвет на трите общини, като делът на

последните, общо не може да превишава 49%. Членовете на УС се избират от ОС за срок от 5 години. Мандатът на член на УС може да бъде прекратен предсрочно в случаите на трайна и продължителна невъзможност да изпълнява функциите си, в случаите на смърт, поставяне под запрещение, болест, отсъствие от страната за повече от три месеца, при три последователни безпричинни неявявания на заседания на УС, при неизпълнение на решенията на ОС и УС, действия против интересите на СДРУЖЕНИЕТО и при лична молба за освобождаване.

Управителният съвет има следните правомощия:

- Избира Председател на УС и определя обема на представителната му власт;
- Представява сдружението;
- Ръководи дейността на сдружението между две Общи събрания;
- Организира и осигурява изпълнението на решенията на ОС;
- Разработва програма за дейността и бюджета на сдружението и ги предлага за гласуване от Общото събрание, определя размера на годишния членски внос;
- Подготвя проекти за вътрешно-устройствени актове на сдружението;
- Осигурява и се разпорежда с имуществото и финансовите средства на сдружението, съгласно приетия бюджет и при спазване на Устава;
- Ръководи и контролира дейността на обслужващите звена към сдружението;
- Отчита се за дейността си пред Общото събрание;
- Изготвя предложения за формиране на парични фондове на сдружението;
- Определя реда и организира провеждането на дейността на сдружението и носи отговорност за това;
- Определя щатния състав на сдружението;
- Внася за утвърждаване в ОС молбите за членство и прекратяване на членство в сдружението.

Управителният съвет има и следните специфични функции:

1. Избира и освобождава изпълнителните и оперативните звена на сдружението, включително и Изпълнителния директор, чийто функции се регламентират във вътрешни правила и процедури;
2. Изпълнява бюджета на СДРУЖЕНИЕТО, приет от ОС.

УС се свиква на редовно заседание поне един път на шест месеца по предварително обявен дневен ред. Заседанието се счита за редовно, ако на него присъстват повече от половината от членовете на УС. Свикването на УС става от Председателя. УС може да бъде свикан и на извънредно заседание по искане на 1/3 от неговите членове. Ако Председателят не свика заседание на УС в едномесечен срок, то заседанието може да се свика от всеки заинтересован член на УС по реда на чл. 32, ал. 1 от ЗЮЛНЦ.

Председателят на управителния съвет има следните правомощия:

- Ръководи оперативно текущата дейност на сдружението;
- Представява сдружението пред трети лица, пред държавните органи, обществените организации и други физически и юридически лица в страната и чужбина;
- Подготвя и предлага проекти за решения на УС;
- Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет;

- Отчита се за дейността си пред Управителния съвет;
- След одобрение на щатното разписание от УС назначава, освобождава и упражнява дисциплинарна власт по отношение на Изпълнителния директор за извършване на оперативната дейност на сдружението;
- Подписва договори за финансиране на проекти от страна на Сдружението с бенефициенти от местните общности по правилата и разпоредбите на финансиращи организации, включително и МЗХ.

Изпълнителен директор се назначава в случай, че сдружението сключи договор за управление на стратегия за ВОМР по Програма за морско дело и рибарство 2014-2020, финансирана от Европейския фонд за морско дело и рибарство.

Изпълнителният директор може и да не е член на сдружението.

- Отговаря за прилагането на стратегия за ВОМР по Програма за морско дело и рибарство 2014-2020, финансирана от Европейския фонд за морско дело и рибарство, съгласно правила и процедури, като неговите правомощия се определят с договор за управление или длъжностна характеристика;
- Осигурява изпълнението на решенията на Управителния съвет;
- Изготвя и предлага за приемане от УС годишна програма за работа на сдружението и годишен проекто-бюджет;
- Организира набирането на средства за дейността на сдружението;
- Сключва трудови и граждански договори и ръководи административния персонал на сдружението;
- Получава възнаграждение за дейността си.

Изпълнителният директор е дееспособно физическо лице, което не е осъждано и не е било лишавано от право да заема материално отговорна длъжност, включително и не е било член на управителен орган на търговско дружество или сдружение, обявено в несъстоятелност, неплатежоспособност, ликвидация.

– описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.

Структурата и щатното разписание на персонала се определят от УС на МИРГ, като те могат да се променят, при необходимост в процеса на изпълнение на стратегията, при спазване на изискванията на приложимата нормативна уредба. *Неразделна част от стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик са длъжностни характеристики на оперативния състав на екипа.*

Правомощията на **изпълнителния директор** се определят в устава на МИРГ и в трудовия му договор.

Минималните изисквания по отношение на служителите на МИРГ, а именно:

Изпълнителният директор трябва да има:

1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
2. професионален стаж най-малко 5 години;
3. управленски опит най-малко две години;

4. опит в управление и/или изпълнение на проекти, финансирани със средства от ЕС или от други международни донори.

Експертът по прилагане на стратегията за ВОМР и останалите служители на МИРГ трябва да имат:

- завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
- професионален стаж най-малко две години.

За всички служители на МИРГ важат следните изисквания:

Служител на МИРГ (технически асистент) може да бъде физическо лице, което:

1. отговаря на условията към МИРГ по т. 1.2-1.18 от т. 11.2. Критерии за недопустимост на кандидатите съгласно Условия за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма за морско дело и рибарство 2014-2020, финансирана от Европейския фонд за морско дело и рибарство по процедура чрез подбор на проекти BG14MFOR001-4.002 „Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие”.

2. не е член на колективния управителен орган или на контролния орган на МИРГ и не е свързано лице с член на колективния управителен орган или на контролния орган на МИРГ по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон;

3. не е общински съветник, кмет, заместник-кмет или служител на централна или териториална администрация на изпълнителната власт, на местната власт или на публична организация.

9.2. Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР.

Сдружение „Местна инициативна рибарска група Шабла – Каварна – Балчик“ е форма на публично-частно партньорство, с участието на общините Шабла, Каварна и Балчик, юридически лица регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), юридически лица, регистрирани по Търговския закон и Закона за кооперациите, както и физически лица, осъществяващи дейност в сектор Рибарство и други социално-икономически сектори на територията на Рибарската област (общини Шабла, Каварна и Балчик), създадено с учредителен акт на 26 ноември 2010 година.

Сдружение МИРГ Шабла - Каварна – Балчик е регистрирано като юридическо лице в Добрички окръжен съд с Решение № 200, Фирмено дело № 35 от 16 ноември 2010 година. Сдружението е създадено с цел осъществяване на дейност в обществена полза и регистрирано съгласно разпоредбите на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) и Наредба №15 от 21 май 2010 година на Министерство на земеделието и храните (МЗХ).

„МИРГ Шабла-Каварна-Балчик“ успешно реализира Стратегия за местно развитие в периода 2011-2015 г. по Договор № 25 от 13.04.2011 г. Работата на Сдружението е пряко свързана с изпълнение на Стратегията за местно развитие на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик по Приоритетна Ос 4 „Устойчиво развитие на рибарските области”, Мярка 4.1. „Развитие на

рибарските области” на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ 2007-2013, финансирана от Европейския фонд за рибарство на Европейския съюз.

По време на реализацията на дейностите по стратегията, сдружението взе активно участие в неформална мрежа на рибарските групи в България. Освен това е член на FARNET – мрежа на Европейските рибарски групи, създадена от Комисията на ЕС.

Ефективността на Стратегията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик може да се заключи, че е много добра, което е видно от част от постигнатите резултати:

- Брой подадени проектни предложения - 95 броя.
- Сключени договори за безвъзмездна финансова помощ е 75 на стойност 5 998 978,44 лева.
- Създадени нови работни места – 166;
- Новосъздадени фирми/стопанства – 9 броя;
- Подобрена инфраструктура подпомагаща малките рибарски общности с 30%. Проекти реализирани от общини, основно насочени към подобряване или изграждане на нова инфраструктура, свързана с ползватели от рибарските общности и туризма;
- Успешно усвоени 90% от планираните финансови ресурси;
- Създадени 2 международни партньорства – Подписано е споразумение за партньорство с два МИРГ от Полша.

В резултат от изпълнението на стратегията за местно развитие на Сдружението за периода 2011-2015 г. е налице натрупан административен опит за управление както на СМР, така и на проектите към нея, изграден е капацитет и доверие у местните неформални лидери, проведени са редица обучения в страната и чужбина и е безспорна ползата за територията на прилагане на подхода ЛИДЕР. Включването на гражданите в процесите на изпълнение на дейностите по Стратегията утвърди Сдружението като организация, работеща активно за местното устойчиво развитие. Доказаният ефект и ефективност от изпълнената стратегия за местно развитие е съществен знак за наличието на административен, управленски и ресурсен капацитет за изпълнението на стратегията за ВОМР, която цели добавена стойност за територията и надгражда вече постигнатите резултати.

За срока на изпълнение на стратегията за ВОМР и нормалното функциониране на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик е осигурен самостоятелен офис с площ 60 кв. м., разполагащ с административен офис за екипа, със заседателна зала, с архивно помещение, достъпен за хора с увреждания. Офисът е оборудван с необходимото обзавеждане и техника: 5 броя компютърни конфигурации, 1 брой мултимедиен проектор, 2 броя мултифункционални устройства, 2 броя преносими компютри, оборудвани 4 работни места. Сдружението разполага със собствен служебен автомобил, което осигурява мобилност на екипа до всяка една точка на територията. Сдружението разполага с финансов ресурс от членски внос, който може да бъде използван извън подпомогнатото финансиране по мярка 4.2 „Изпълнение на стратегиите за ВОМР“. Ще бъдат използвани всички възможни източници за допълнително финансиране на МИРГ.

По време на изпълнението на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №МДР-МП-01-9/27.06.2017 г. за подготовка на стратегията на МИРГ, по процедура BG14MFOR001-4.001 „Подготвителна помощ за стратегии за ВОМР”, на ПМДР 2014-2020 г. са

проведени редица обучения за местни лидери и за УС и екипа на МИРГ, което допринесе за изграждането на административен капацитет.

Сключени са предварителни споразумения за последващо наемане с избраните служители, на пълен работен ден за позициите изпълнителен директор, експерт по прилагане на стратегията за ВОМР и технически асистент.

9.3. Описание на системата за мониторинг и оценка.

Мониторингът на изпълнението на стратегията за водено от общностите местно развитие на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик и на подкрепените операции, и провеждането на конкретни дейности за оценка, свързани с тази стратегия, е задължение на екипа на Местната инициативна рибарска група.

Системата за мониторинг и оценка има за цел да обезпечи надеждна информация за бюджетните параметри, резултатите и въздействието на Стратегията за ВОМР и за партньорите, ангажирани в управлението така, че Управителния съвет на МИРГ да може да взема правилни управленски решения.

Мониторингът ще се осъществява на 2 нива - на ниво проект и на ниво стратегия за ВОМР. В рамките на предвидените оценки ще се събира информация за резултатите и въздействието на стратегията въз основа на индикаторите и въпросите за оценка.

Мониторингът на ниво проект се осъществява посредством:

- Преглед на отчети за техническо и финансово изпълнение на проектите;
- Осъществяване на посещения на място;
- Периодични срещи за отчитане на напредъка на проектите.

Събраната информация се въвежда в база-данни и служи за изготвяне на Доклади за изпълнение на стратегията и за извършване на независими оценки за нейното изпълнение.

Мониторингът се основава на събрана от екипа на МИРГ информация за договорените средства, финансираните дейности/инвестиции и непосредствените резултати от изпълнението на проектите. Изготвянето на доклади за мониторинг ще бъде на годишна база, като резултатите ще се докладват на Управителния съвет на МИРГ, който ще взема информирани решения за бъдещите дейности на екипа за реализиране на Стратегията и постигане на предвидените индикатори.

Мониторингът на ниво стратегия за ВОМР се осъществява от УС на МИРГ посредством обсъждането на Доклади (отчети) за междинно изпълнение на стратегията и от ОС на МИРГ посредством разглеждането на Годишните доклади за изпълнение на стратегията.

По време на всички етапи по изпълнение на Стратегията, както по всяка отделна мярка, така и при изпълнение на СВОМР като цяло, ще бъде събирана информация, като периодично тя ще бъде систематизирана и анализирана. По този начин екипа на МИРГ и УС ще могат да проследяват напредъка на изпълнението на Стратегията. На база на получените анализи, взиманите управленски решения ще бъдат адекватни и обективни в максимална степен с реалната ситуация и по този начин ще могат да се набелязват и прилагат ефикасни мерки за постигане на предварително поставените в Стратегията цели и приоритети.

Чрез разработените конкретни индикатори ще се събират данни за наблюдение още на етапа на кандидатстване и впоследствие данните ще бъдат актуализирани на етап одобрение на подкрепата и плащане(ия), включително при последно такова.

Извършване на външна оценка за изпълнение на Стратегията. В рамките на предвидените оценки ще се събира информация за резултатите и въздействието на стратегията въз основа на индикаторите и въпросите за оценка. Работата по външната експертна оценка ще се организира от външен за МИРГ изпълнител, с цел изготвяне на независима и релевантна на целите оценка. Оценката на изпълнението на Стратегията включва оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси за изпълнение на Стратегията; положителните и отрицателните характеристики при изпълнението на Стратегията за ВОМР; анализ на изпълнението на индикаторите; оценка на степента на постигане на целите; изводи и препоръки. Външна оценка ще се извърши два пъти в периода на прилагане на стратегията – междинна и последваща. Оценките са съпътствани от изготвянето на междинен и окончателен доклад, като междинният ще даде препоръки и насоки за предприемане на мерки за постигане на целите на Стратегията за ВОМР, а окончателният ще излиже със заключение за постигнатите резултати от прилагането на Стратегията за ВОМР и степен на постигане на поставените цели.

Инструментите за осъществяване на дейностите по мониторинга и събиране на данни са:

- База данни и отчети по прилагане на стратегията за ВОМР;
- Текущ мониторинг;
- Извършване на външна оценка за изпълнение на стратегията;
- Тематични проучвания и анализи.

10. Процедури по прилагане и актуализиране на стратегия за местно развитие.

Настоящата стратегия за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Баличк ще се изпълнява съгласно приложимото европейско и национално законодателство, изискванията и условията на Условията за кандидатстване по процедурата и Условията за изпълнение на УО на ПМДР 2014-2020 г.

Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИРГ се изпълнява съгласно целите, приоритетите и мерките записани в нея, финансовия план за изпълнение на СВОМР, както и годишния финансов план приет от МИРГ за текущата година.

Цялостният цикъл на изпълнение на Стратегията за местно развитие за програмния период включва следните основни видове правила и процедури:

- Комуникационна стратегия на МИРГ, касаеща дейностите свързани с осигуряване на прозрачност и публичност на всеки етап от реализацията на стратегията;
- Правила за подготовка на прием на проектни предложения, оценка и подбор;
- Правила за наблюдение и оценка на изпълняваните проекти и цялостното изпълнение и ефект от прилаганата Стратегия;
- Дейности по сътрудничество.

Условията и редът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и за изпълнение на проекти по „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за Водено от общностите местно развитие“ към стратегията за ВОМР се уреждат от УО на ПМДР с насоки, определящи Условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти.

МИРГ разработва и утвърждава Условия за кандидатстване и условия за изпълнение на одобрените проекти по всяка мярка от своята стратегия за ВОМР по реда на глава трета, раздел I от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/. Проектите на документи, преди утвърждаването им от Председателя на Управителния съвет на МИРГ се съгласуват за съответствие с приложимите правила за държавните помощи с министъра на финансите по ред определен от него и с УО на ПМДР.

МИРГ осигурява на заинтересованите лица възможност за писмени възражения и предложения по проектите на Условия за кандидатстване и условия за изпълнение на одобрените проекти, в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица, като проектите на документи се публикуват МИРГ на интернет страницата и в ИСУН за обсъждане.

След утвърждаване на документите, същите се публикуват на интернет страницата на МИРГ и в ИСУН заедно с обявата за откриване на процедура чрез подбор.

След приключване срока на прием, МИРГ извършва оценка на постъпилите проектни предложения, която включва оценка за административно съответствие и допустимост и техническа и финансова оценка. Оценката се извършва по реда на ЗУСЕСИФ и Постановление № 162 от 5 юли 2016 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. В случай на постъпили в МИРГ възражения по реда на чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ, същите се изпращат незабавно чрез ИСУН на УО на ПМДР за произнасяне в срок.

Местната инициативна рибарска група е длъжна не по-късно от 1-ви октомври на текущата година да представи на УО на ПМДР за съгласуване индикативната годишна работна програма за следващата календарна година. ИГРП се публикува на интернет страницата на МИРГ.

Актуализиране на Стратегията за ВОМР е допустимо при реда и условията, определени от УО на ПМДР, чрез сключването на допълнителни споразумения, по инициатива на Управляващия орган или на МИРГ, при условията на чл. 39, ал. 1 и ал. 2 от ЗУСЕСИФ.

Необходимостта от актуализиране на стратегията за ВОМР може да възникне при следните обстоятелства:

- във връзка с промяна на приложимата нормативна уредба и/или във връзка с промяна в ПМДР 2014-2020;
- при наличие на очевидна грешка;
- по отношение на финансовите й параметри;

- по отношение на мониторинговите индикатори за резултат във връзка с промяна на финансовите параметри, на минималната и максималната стойност на проектите или на интензитета на помощта;
- по отношение на критериите за оценка, минимална и максимална стойност на проектите и интензитет на помощта;

Процедурите за актуализиране на Стратегията преминават следните етапи:

1. Обостовка на необходимостта от промяна / актуализация:

Необходимостта от промяна на стратегията трябва да бъде иницирана и обсъдена на заседание на Консултативен съвет (*описан по-горе*) и представена за разглеждане на УС на МИРГ. УС взема решение за стартиране на дейността по актуализация на одобрената стратегия. Промяната може да се иницира, след извършен един прием на проектни предложения по всички мерки.

Необходимостта от промяна на стратегията може да бъде предложена и от екипа на МИРГ, в резултат от годишен доклад за напредъка по изпълнение на СВОМР и усвояване на средствата по мерки и приоритети. Оперативният екип по прилагане на СМР може да предложи промяна по отношение прехвърлянето на средства от бюджета на една мярка в бюджета на друга.

2. Дейност по актуализация на СВОМР.

Актуализацията на стратегията се извършва от екипа на МИРГ, работната група и/или външни експерти, след анализ на подадените, одобрените проекти и сключени договори, и разплатени проекти, когато е приложимо.

За актуализацията е необходимо включването на заинтересованите страни в процеса на вземане на решения. В тази връзка ще бъдат провеждани анкети, срещи, обсъждания и др. мероприятия със заинтересованите страни.

Документите по актуализация включват: заявление за промяна на споразумението, обосновка за исканата промяна, справки и др. документи, когато е приложимо.

След изготвяне на документите по заявлението за промяна, същите се разглеждат от УС за корекции и допълнения, и се одобряват от ОС.

3. Депозирание на документите за промяна в деловодството на УО на ПМДР

Заявлението за промяна в стратегията и придружаващите документи се внасят в деловодството на УО на ПМДР за последващо разглеждане и вземане на решение.

4. Дейности по информирание, публичност и комуникация.

Процесът на актуализация на стратегията и резултатът от промяната се оповестяват на интернет сайта на МИРГ, на интернет сайтовете на съответните общински администрации, на публично достъпни места.

10.1. Налични правила/процедури за предотвратяване на конфликт на интереси. (Следва да се спазват следните изисквания: всеки член и кандидат на МИРГ попълва декларация, че не е в конфликт на интереси по смисъла на чл. 57 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 за всяка покана, както и че бивши членове на МИРГ, с право на глас при оценката на постъпилите

проектни предложения не се допускат като бенефициенти на проекти по МИРГ, след оттегляне от задълженията им като членове на МИРГ за срок от една година след оттеглянето им).

МИРГ ще прилага правила за предотвратяване на конфликт на интереси, съгласно Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, като всеки член и кандидат на МИРГ попълва декларация, че не е в конфликт на интереси по смисъла на чл. 57 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 за всяка покана, както и че бивши членове на МИРГ, с право на глас при оценката на постъпилите проектни предложения не се допускат като бенефициенти на проекти по МИРГ, след оттегляне от задълженията им като членове на МИРГ за срок от една година след оттеглянето им.

11. Дейности за популяризиране, комуникационна стратегия и предвиден бюджет.

Правна рамка

Дейностите за популяризиране, информиране, консултиране започват веднага след подписването на Договора за финансиране на СВОМР и е задължение на екипа на МИРГ. Те ще бъдат изпълнявани съобразно настоящата комуникационна стратегия, условията за изпълнение на мярка „Текущи разходи и популяризиране на СВОМР“ и приложимата нормативна уредба:

- изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014 - 2020 г., съгласно приложение № 2 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2014 - 2020 г.;
- раздел II, точка 2.2 от Приложение XII от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.), приложими за мерките за информация и публичност.

Цели на комуникационната стратегия

Комуникационната стратегия включва комуникационни подходи с ключови послания, средства за комуникация, информиране, ангажиране и взаимодействие с целевите групи. Настоящата комуникационна стратегия цели да популяризира подкрепата на ЕФМДР чрез ПМДР 2014-2020 и в частност на целите и постиженията на Стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик - целите, обхвата и резултатите от изпълнението и на територията на рибарската област. Мерките за информация и публичност в комуникационната стратегия на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик целят за *популяризиране* на Стратегията за ВОМР и включване на възможно най-голяма част от обществото в нейната реализация, като гарантират *прозрачност в процеса на управление*, което от своя страна ще *повиши доверието* в местното публично-частно партньорство в лицето на МИРГ – Шабла-Каварна-Балчик.

Обща цел:

- Изграждане и поддържане на високо обществено доверие към процесите по изпълнение и управление на СВОМР;
- Активизиране на участието на заинтересованите страни (в процеса по предоставяне на средства по стратегията).

Специфични цели:

- Популяризиране на СВОМР като инструмент за местно развитие и подпомагане;
- Осигуряване на максимална публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на стратегията, както и на нейните резултати;
- Привличане на широк кръг потенциални бенефициенти и насърчаване на активното участие на всички заинтересовани страни в процеса на изпълнение на стратегията за ВОМР;
- Популяризиране на актуални възможности за кандидатстване и добри практики от изпълнени проекти; Повишаване информираността и компетентността на заинтересованите страни при изпълнение и управление на проектите и стратегията.

Комуникационната стратегия ще се изпълнява при спазването на следните основни принципи:

- Равнопоставеност – изпълнението на дейностите за информация, комуникация и публичност трябва да осигури равен достъп до информация както на всички заинтересовани страни, така и на местната общност като цяло.
- Навременност – всички мерки за информация и комуникация ще бъдат планирани, организирани и изпълнени с оглед своевременното задоволяване на идентифицираните нужди на целевите групи.
- Адаптивност – всички дейности ще бъдат съобразени със специфичните особености както на аудиторията за която са предназначени, така и чрез конкретния информационен канал, чрез който се изпълняват.
- Партньорство – всички дейности ще се изпълняват в открит диалог и партньорство с всички заинтересовани страни от територията на МИРГ, публичния сектор в лицето на общинските администрации, с неправителствените организации и сдружения и медии.

Отговорности за прилагането на комуникационната стратегия

Екипът на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик е отговорен за изпълнението на планираните дейности по информация и публичност през целия период до приключване на изпълнението на стратегията за ВОМР.

Мерките за информация и публичност в комуникационната стратегия на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ще допринесат за популяризиране на подкрепата от ЕФМДР и Стратегията за ВОМР и включване на възможно най-голяма част от обществото в нейната реализация, като гарантират прозрачност в процеса на управление, което от своя страна ще повиши доверието в отговорните институции.

Целеви групи на комуникационната стратегия

Определянето на отделните целеви групи в комуникационната стратегия е необходимо за по-ясното формулиране и канализиране на посланията.

Комуникационната стратегия е насочена към четири основни целеви групи:

- Потенциални бенефициенти по мерките залегнали в стратегията на МИРГ – физически и юридически лица, осъществяващи дейност в сектор „Рибарство“; Неправителствени организации, Спортни клубове, Читалища; Обучителни организации; Общинските администрации на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ;
- Бенефициенти – изпълняващи операции, финансирани в рамките на стратегията за ВОМР;
- Целеви групи на мерките от стратегията –заети лица; работодатели; младежи; ученици; деца; служители, заети в общинските администрации; безработни и неактивни лица; етнически малцинствени групи, включително роми; лица с увреждания и др.
- Широка общественост – местната общност - населението на територията на МИРГ.

Същност на комуникационната стратегия

Комуникационната стратегия на МИРГ обхваща няколко основни етапа:

1. **Въвеждаща рекламна и информационна кампания.** Посредством провеждането на масирана кампания, използваща различни комуникационни канали се цели популяризирането на одобрената стратегия за ВОМР – нейните цели, дейности и очаквани резултати сред местната общност, потенциалните бенефициенти и целевите групи. В резултат от нея се очаква постигането на информираност сред преобладаващата част от населението на територията и формиране на положителна обществена нагласа за предоставената финансова подкрепа на ЕФМДР.
2. **Дейности за популяризиране подготовката и изпълнението на проектите.** Предвижда се провеждането на редица информационни събития – срещи, семинари, обучения и др. свързани, както с подготовката на проектните предложения, така и с тяхното изпълнение и отчитане. Целта на дейностите е постигане на прозрачност при изпълнението на стратегията за бенефициентите и потенциалните бенефициенти, както и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури. Освен това се очаква приобщаване на различни целеви групи за активно участие в дейностите по стратегията.
3. **Публикации на интернет страницата на МИРГ.** На електронната страница на МИРГ ще се публикува всякаква актуална информация във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР и дейностите при реализацията и. Тя ще се актуализира своевременно при възникнала необходимост.
4. **Дейности за популяризиране на изпълнението на стратегията за ВОМР.** Тоци етап цели да популяризира подкрепата на ЕФМДР чрез ПМДР 2014-2020 и в частност на постиженията и резултатите от изпълнението на Стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик и представяне на добри практики.

Етапите на комуникационната стратегия ще се осъществяват посредством съвкупност от различни средства и комуникационни канали. Изборът на комуникационни средства и дейности

при изпълнението на комуникационната стратегия по различните етапи следва да се съобрази със: Спецификата на посланието – или посланията; Характеристиките на целевата група или подгрупа – като размер, комуникационни канали за достигане до нея; Възможните дейности и форми за осъществяване на комуникацията.

При комуникиране на послания, които засягат различни целеви групи, ще се използва интегриран комуникационен микс, който да гарантира ефективността на комуникацията, както като дейности и форми, така и като канали.

Основните комуникационни канали, които ще бъдат използвани при изпълнението на дейностите по информиране и публичност са следните:

- Местни медии - Електронни медии; Печатни медии; Онлайн медии;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и др);
- Външна реклама (рекламни табла, банери и др.).

Активното сътрудничество с медиите е допълнителна гаранция за прозрачност в процеса на изпълнение на стратегията и представлява допълнителен канал за получаване на обратна информация относно нуждите и очакванията на бенефициентите и местната общност.

За да бъдат постигнати целите на комуникационната стратегия ще се използват ефективно разнообразни комуникационни канали, като се отчита тяхната специфика съобразно целевата група, за която е предназначена съответната информация. Периодично ще се провеждат специализирани социологически проучвания, имащи за цел да дадат представа относно необходимостта от допълнителна информация за отделните целеви групи, както и предпочитания комуникационен канал за предаването и. Като резултат дейностите по комуникация и публичност ще бъдат по-целенасочени и ефективни.

За улесняване на директния достъп на потенциалните бенефициенти и всички заинтересовани страни до информация ще бъдат организирани и провеждани различни информационни събития – срещи, семинари, конференции, обучения и др., където ще се разпространяват рекламни и информационни материали. Ще дава възможност за получаване на навременна и изчерпателна информация по всички въпроси, свързани с прилагането на стратегията, подготовката и изпълнението на проектите на едно място, както и за срещи между самите заинтересовани страни.

В резултат на изпълнението на дейностите, заложи в настоящата комуникационна стратегия до 2023 г. се очаква . В частност потенциалните бенефициенти и лицата, към които е насочена подкрепата от ЕСФ ще получават регулярна и изчерпателна информация относно конкретните възможности, които предоставя оперативната програма, условията и документите за кандидатстване и координати за връзка с отговорните лица и институции. В резултат на изпълнението на мерките от Комуникационния план се очаква активиране на целевите групи за участие в дейности, финансирани от ОП РЧР и постигане на индикаторите за обхванати лица, заложи в програмата.

Мерки и дейности за комуникация и публичност

МИРГ планира да проведе дейности за информиране и популяризиране на стратегията за ВОМР, съгласно следния неизчерпаем списък.

ДЕЙНОСТИ ЗА ИНФОРМИРАНЕ И ПУБЛИЧНОСТ	времево изпълнение					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Информационна кампания - въвеждаща						
<i>Провеждане на информационна кампания за популяризиране на СВОМР, нейните цели, приоритети, мерки и очаквани резултати.</i>						
- публикации в местни и регионални медии – прессъобщения, интервюта, рекламни клипове, пресконференции и др.						
- организиране и провеждане на информационни срещи, конференции и др.						
- информационни и рекламни материали - отпечатване и разпространение						
II. Дейности за популяризиране подготовката и изпълнението на проектите						
<i>Провеждане на информационна кампания за популяризиране на СВОМР и мерките</i>						
- информационни срещи						
- срещи за консултация на потенциалните бенефициенти						
- публикации в местни и регионални медии, свързани с отварянето на приемите						
- информационни и рекламни материали - отпечатване и разпространение						
- публикуване на ИГРП за прием на проекти по мерките						
<i>Организиране и провеждане на обучителни мероприятия за изграждане на капацитет на потенциалните бенефициенти МИРГ</i>						
- обучителни семинари и др.						
- обучения						
<i>Организиране и провеждане на обучителни мероприятия за изграждане на капацитет на местни лидери и екипа на МИРГ.</i>						
- обучителни семинари и др.						
- обучения						
III. Публикации на интернет страницата на МИРГ						
IV. Дейности за популяризиране изпълнението на СВОМР, вкл. напредъка						
<i>Провеждане на информационна кампания за популяризиране на напредъка и резултатите от изпълнението на СВОМР, и постигнати резултати.</i>						

- публикации в местни и регионални медии – прессъобщения, интервюта, рекламни клипове, пресконференции и др.						
- организиране и провеждане на информационни срещи, конференции и др.						
- информационни и рекламни материали - отпечатване и разпространение						

Бюджет на комуникационната стратегия

Комуникационната стратегия на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик ще се изпълнява като част от дейностите по подмярка „Текущи разходи и популяризиране на СВОМР“, като средствата за нейната реализация ще са част от наличния бюджет.

За дейности свързани с популяризиране на стратегията ще бъде използван бюджет в размер до 20 % от наличните средства по мярката или 195 580 лева.

Средствата ще бъдат изразходвани в периода 2018 - 2023 г., като екипът на МИРГ има задължението да конкретизира съответните средства за календарната година, съобразно необходимостта от провеждането на дейностите.

Мониторинг на комуникационната стратегия

По време на провеждането на информационните мероприятия ще бъдат разпространявани карти за обратна връзка със заинтересованите страни, където участниците ще имат възможност да споделят удовлетвореността от дейностите по информиране и публичност, да посочват мнения и препоръки, както и всякаква друга информация. Екипът на МИРГ ще подготвя обобщение на анкетните карти. По време на заседанията на работната група ще се разглеждат докладите и отпярват конкретни предложения за подобряване или актуализиране на комуникационната стратегия.

Актуализация на комуникационната стратегия

Актуализация на комуникационната стратегия може да се инициира от екипа на МИРГ въз основа на годишен доклад за изпълнение на стратегията за ВОМР и след проведено обсъждане на заседание на работната група. Решението се взема от компетентния орган на МИРГ.

12. Дейности за сътрудничество

В периода 2011-2015 г. при изпълнение на местна стратегия за развитие на МИРГ Шабла – Каварна – Балчик са проведени няколко работни посещения с цел опознаване опита на организации от страната и ЕС, прилагачи подхода ЛИДЕР.

МИРГ поддържа тясно сътрудничество с всички местни инициативни рибарски групи на територията на Черноморското крайбрежие на България - МИРГ Бяла – Долни чифлик – Аврен, МИРГ Созопол – Приморско – Царево и МИРГ Поморие – Несебър, както и МИРГ Главиница – Тутракан – Сливо поле.

Липсата на Национална рибарска мрежа е отчетено като слаба страна, но тясната комуникация и партньорство между местните инициативни рибарски групи създаде неформална такава.

От 2011 година МИРГ Шабла – Каварна – Балчик е член на Европейската мрежа на местните инициативни рибарски групи (FARNET). Организация, създадена от ЕК, обединяваща и подпомагаща МИРГ на територията на ЕС. МИРГ Шабла – Каварна – Балчик, участва на голям брой от срещите провеждани от FARNET със свои представители.

Благодарение на участието си в работни срещи на FARNET, са осъществени партньорски отношения с организации от други страни членки на ЕС, имащи сходни местоположение, ресурси и интерес. След разменни визити на представители на МИРГ от Полша, през 2014 година е подписано споразумение за партньорство, между МИРГ Шабла – Каварна – Балчик и две местни инициативни рибарски групи Northern Kashlubian и Kaszuby FLAG. В споразумението е декларирано съгласието на представителите на МИРГ за сътрудничество, обмен на добри практики и партньорство, чрез осъществяване на съвместни проекти за развитие на териториите зависими от риболова. Подписаният документ и израз на волята на представителите на организациите за безсрочно сътрудничество и в него са определени целите и начините за постигането им.

Продукт на това партньорство е проект, който представя териториите на МИРГ, като дестинации за туризъм и продукти от риба и аквакултури. Към настоящия момент МИРГ Шабла – Каварна – Балчик е в тясна връзка с полските си партньори и в очакване на възможности за продължаване и надграждане на сътрудничеството, което е давано за пример на срещи на FARNET и DGMARE.

13. Измерими индикатори за напредъка и резултатите по стратегиите за ВОМР (заложените критерии са измерими и включват брой създадени работни места, брой дейности по сътрудничество и др.)

ИНДИКАТОРИ ПО СТРАТЕГИЯТА				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
РЕЗУЛТАТ	Създадени нови работни места	брой	45	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Въведени нови технологии /продукти /услуги	брой	5	
	Подпомогнати проекти за разнообразяване на дейността	брой	30	
	Подпомогнати стопанства	брой	3	

Подпомогнати предприятия	брой	5
Лица ползващи се от подобрени условия за труд	брой	20
Обекти с подобрена инфраструктура	брой	10
Дейности свързани с опазване на околната среда	брой	10
Дейности за експониране на културното наследство	брой	5
Дейности по сътрудничество	брой	3

13.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места /да са изразени в еквивалент пълен работен ден/, запазване на заетите работни места, брой новосъздадени икономически единици /т.е. регистрирани стопански субекти с местен партньор/;

ИНДИКАТОРИ ПО СТРАТЕГИЯТА				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
ИЗПЪЛНЕНИЕ	Подпомогнати проекти по стратегията	брой	30	Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Сключени договори	брой	30	
	Подпомогнати кандидати по стратегията	брой	30	
	Население, обхванато от дейностите	брой	500	
	Общ размер на помощта	лева		
	Новосъздадени предприятия/стопанства	брой	5	
	Създадени нови работни места, вкл. запазени работни места	брой	75	

13.2. Индикатори по мерки.

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА МИРГ-ШКБ 1.1.1 "ПРОДУКТИВНИ ИНВЕСТИЦИИ В АКВАКУЛТУРИТЕ"				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
изпълнение	Подпомогнати проекти по мярката	брой	3	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Подпомогнати кандидати по мярката	брой	3	
	Въведени нови технологии и модернизация на физическия капитал.	брой	3	
	Общ размер на помощта	лева		
резултат	Лица до 40 годишна възраст, кандидатствали с проект	брой	1	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Проекти за създаване на нови стопанства	брой	2	
	Създадени нови работни места	брой	8	

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА МИРГ-ШКБ 1.1.2 " СЪЗДАВАНЕ НА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ И ПРЕРАБОТВАНЕ НА ПРОДУКТИТЕ ОТ РИБОЛОВ И АКВАКУЛТУРИ"				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
изпълнение	Подпомогнати проекти по мярката	брой	5	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Подпомогнати кандидати по мярката	брой	5	

	Въведени нови технологии и модернизация на физическия капитал.	брой	3	
	Общ размер на помощта	лева	500 000	
резултат	Подкрепа за преработка на собствена продукция	брой	2	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Подкрепа за инвестиции в преработка на местни суровини	брой	1	
	Създадени нови работни места	брой	12	

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА МИРГ-ШКБ 1.2.1 "Подобряване на здравето, безопасността и условията на труд на рибарите"				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
изпълнение	Обхванати заети	брой	50	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Предприятия въвели нови процеси за безопасни условия на труд	брой	2	
резултат	Запазени работни места	брой	30	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Подпомогнати кандидати/предприятия по мярката	брой	5	
	Подпомогнати проекти по мярката	брой	5	

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА МИРГ-ШКБ 1.2.2 "ДИВЕРСИФИКАЦИЯ И НОВИ ФОРМИ НА ДОХОД, И СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТНИ МЕСТА"
--

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
изпълнение	Подпомогнати проекти по мярката	брой	10	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане
	Подпомогнати кандидати по мярката	брой	10	
	Общ размер на помощта	лева		
резултат	Подкрепа за инвестиции в проекти за развитие на туризъм	брой	5	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане Мониторингови доклади
	Подкрепа за инвестиции в нови за територията производство/услуга/продукт/занаят	брой	5	
	Лица до 40 годишна възраст/роми/ жени, кандидатствали с проект	брой	2	
	Създадени нови работни места	брой	15	

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА МИРГ-ШКБ 2.1.1 " Инвестиции в многообразна публична инфраструктура свързана с рибарската общност и морския потенциал на територията "				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
изпълнение	Подпомогнати проекти по мярката	брой	4	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане Мониторингови доклади
	Подпомогнати кандидати по мярката	брой	4	
	Общ размер на помощта	лева	1200000	
резултат	Инвестиции в инфраструктура, свързани със спорт, отдих и свободно време, насочена към рибарските общности	брой	2	ИСУН; Сключени договори; Реализирани проекти; Подадени заявки за плащане Мониторингови доклади Мониторингови доклади
	Инвестиции за подобряване достъпа до обекти свързани с дейността на рибарите	брой	2	

Създадени работни места, вкл. временна заетост	брой	5	
--	------	---	--

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА МИРГ-ШКБ 2.1.2 " Възстановяване и подобряване на природното наследство, културата и спорта на рибарската територия "				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел	Източник на информация
изпълнение	Подпомогнати проекти по мярката	брой	7	ИСУН; Сключени договори Реализирани проекти Подадени заявки за плащане
	Подпомогнати кандидати по мярката	брой	7	
	Общ размер на помощта	лева		
резултат	Проект, който включва използване на нови за територията методи на представяне на културното и природно наследство, и/или използва информационни технологии, и/или създава нови за територията обекти за популяризиране на културното и/или природно наследство	брой	4	ИСУН; Сключени договори Реализирани проекти Подадени заявки за плащане Мониторингови доклади
	Обхванати от дейностите по проекта са младежи/жени на територията на МИРГ	брой	20	
	Създадени работни места, вкл. временна заетост	брой	5	

14. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:

14.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:

– прилагане на принципа на равенство между половете;

В съответствие със Закона за защита от дискриминация УС на МИРГ ще гарантира, че равнопоставеността между жените и мъжете и избягване на дискриминацията са взети предвид в етапите на програмиране, прилагане, наблюдение и оценка на СВОМР. Всички мерки от стратегията ще бъдат отворени за равнопоставено кандидатстване без оглед на пол, раса, етническа основа, религиозно убеждение или вяране, увреждания, възраст или полова ориентация. Всички приоритети и дейности по Стратегията за ВОМР се основават на принципа на равенство и отсъствие на дискриминация. Тези принципи ще бъдат спазвани през всички етапи от управлението и изпълнението на Стратегията, както е регламентирано в българското законодателство.

– допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;

Недостига на инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура и неадекватното качество на предлаганите услуги (спрямо градовете) е основният елемент, който продължава да разширява границите на развитие между селските и градските райони в България и който, освен това е пречка за създаването на равни възможности в социално-икономическото развитие на селските и рибарските райони. Тези фактори водят до влошаване на качеството на живот в тези райони и застрашава способността им да задържат населението и да привличат инвестиции, което ги поставя в социално-икономически спад. В тази връзка изпълнението на Стратегията за ВОМР с предвидените мерки от различни фондове ще допринесе за намаляване на различията между жителите на трите черноморски общини и тези в по-големите градове.

– създаване на условия за превенция на дискриминацията;

Общо за всички мерки ще се спазва изискването за проекти, осигуряващи недопускане на дискриминация и приобщаване на уязвими общности (в т.ч. роми), при които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация.

УС на МИРГ ще осигури предотвратяването на всякакъв вид дискриминация, особено при изпълнението на административните процедури, достъпа до информация и участие в дейностите, организирани от МИРГ. Ще насърчава физическата и комуникационна достъпност на хората в неравностойно положение (хора с увреждания, етнически малцинства, дълготрайно безработни, младежи и хора, хора живеещи в изолация или трудно достъпни места и т.н.).

14.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда);

Устойчиво развитие е намирането на баланс между опазването на околната среда, икономическия прогрес и социалното развитие. Инвестициите в икономиката и

инфраструктурата, които МИРГ ще осъществи ще бъдат с акцент опазване на околната среда и здравето на човека, при което ще се имат предвид следните фактори: Необходимост от устойчиво и разумно използване на природните ресурси; Осигуряване на икономическо и социално благосъстояние или осигуряване на „социален околнен свят“. Необходимост от акцент върху екологосъобразни технологии в рибарството и аквакултурите, преработвателните предприятия. С оглед устойчивото развитие на територията, в Критериите за оценка на Стратегията на МИРГ са дадени приоритети на проекти, свързани с въвеждането на екологосъобразни технологии и включващи положително влияние върху околната среда дейности, както и насочени в производство на биологични продукти.

Стратегията за ВОМР с включените в нея мерки и дейности ще преминат преценка за екологична оценка от компетентните органи след одобрение на стратегията. Наличните природни ресурси са разгледани като основен потенциал на територията, като дейностите за опазване на околната среда и намаляване на вредните влияния са ключови за постигане на нейните цели. Популяризирането на екосистемни услуги е иновация за територията и са определени като важни от гледна точка на постигане на устойчиво развитие. Целта е чрез разумно използване и съхраняване на наличните ресурси да се постигне развитие, симбиоза между природата и човека с всичките му аспекти на съвременно съществуване – бизнес развитие, култура и социални потребности.

За всяко проектно предложение към мерки от стратегията ще се изисква предварително съгласуване и преценка за влиянието на дейностите върху околната среда. Използването на енергия от ВЕИ, енергийна ефективност и въвеждане на техника и технологии за опазване на околната среда или намаляване на замърсяването е приоритетно, като ще дава предимство на подобни проекти.

14.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността;

Целите и приоритетите на Стратегията са пряко насочени към насърчаване на заетостта и конкурентоспособността на територията на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик. Чрез избора на различни дейности, които да бъдат финансирани през Стратегията за ВОМР, МИРГ Шабла-Каварна-Балчик се стреми да подпомага диверсификацията на местната икономика, с акцент върху иновативни и екологосъобразни производства, които водят до разкриване на разнообразни и привлекателни работни места, които да задържат квалифицираните и образовани младежи от територията и да позволят заетост при по-високи доходи на рискови групи на пазара на труда. Очаква се реализацията на Стратегията за ВОМР да допринесе за повишаване на нивата на заетост и подобряване на конкурентоспособността на местната икономика, чрез създаването на възможности за разкриване на нови запазване на съществуващи работни места, чрез инвестиционна подкрепа на бизнеса и сектор „Рибарство“. При техническата оценка на проектите предложения ще се дава предимство на проектни предложения създаващи нови работни места и въвеждането на нови технологии и иновативни за територията продукти. Съгласно индикаторния план е предвидено създаване на поне 35 нови работни места в резултат от изпълнение на СВОМР.

14.4. Съответствие с други европейски структурни и инвестиционни фондове.

Стратегията за ВОМР на МИРГ Шабла-Каварна-Балчик е изготвена в съответствие със Споразумението за партньорство на Република България за периода 2014 – 2020 г., което определя целите и приоритетите на страната при използване на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2014-2020 г., а също очертава основните инвестиционни сфери и дейностите за постигане на устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж.

Стратегията за ВОМР е разработена при спазване на принципите на партньорство и прозрачност, осигуряващи участие на социално-икономическите партньори, местните власти, неправителствените организации и гражданите. Всяка от включените мерки отговаря от една страна на конкретни нужди и формулирани приоритети за територията на МИРГ, а от друга страна с целите и приоритетите на подхода ВОМР и европейското законодателство.

В съответствие с политиката на Европейския съюз за развитие на селските райони, в Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. са заложили целите:

- Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес;
- Развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес;
- Развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията като основа за териториално развитие;
- Развитие на териториалната идентичност, маркетинги марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Стратегия за ВОМР на МИРГ е в съответствие с тези цели, като допълва стратегиите на двете местни инициативни групи, съобразно проучените потребности и нужди и направения анализ, а именно инвестиции в сектор Рибарство и аквакултури, вкл. добавена стойност, екологосъобразни и иновативни, енергийно ефективни производства, които ще създадат работни места и осигурят доходи; повишаване на качеството на живот в населените места чрез инвестиции за благоустрояване на публичните пространства и сгради свързани с морето и рибарската дейност.

Стратегията пряко кореспондира и допринася за изпълнение на целите на ОП "Развитие на човешките ресурси" към ВОМР:

- преодоляване на силно изразени негативни процеси в обхванатите територии по отношение на пазара на труда и социалното включване;
- устойчива и качествена заетост за уязвими групи;
- мобилност на работната сила, както и повишаване квалификацията на населението за по-голямо съответствие на уменията на търсещите работа с нуждите на бизнеса;
- подобряване качеството на работните места и квалификацията и уменията на заетите;
- подобряване достъпа до социални услуги на различни групи социално изключени или в риск от социално изключване лица.

Връзката между Стратегията на МИРГ и ОП "Иновации и конкурентоспособност" е по отношение на технологичното обновление на предприятията, навлизане в сферите на

иновациите, насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите, както и стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която води до социално и териториално сближаване.

ОП „Околна среда“ 2014-2020 и СВОМР се допълват по отношение на дейностите и мерките за опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие.

ОП "Региони в растеж" има много допирни точки, доколкото специфичните цели на програмата са: повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете, подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие, подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите.